

Begroting 2018

INHOUDSOPGAVE

Begroting 2018	1
Inhoudsopgave	4
1. Bestuur en dienstverlening	5
1.1 Bestuur en bestuurlijke samenwerking	6
1.2 Relatie burger en bestuur	10
1.3 Brandweer en rampenbestijding	17
1.4 Openbare orde en veiligheid	19
2. Regionale samenwerking en economie	21
2.1 Toerisme en recreatie	22
2.2 Economische zaken, verpachtingen enz.	23
2.3 Bouwen	27
2.4 Bouwgrondexploitatie	28
3. Sociaal domein	29
3.1 Sociaal Domein	30
4. Ruimte, wonen en mobiliteit	38
4.1 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting	39
4.2 Openbaar groen, bossen en landschap	41
4.3 Ruimtelijke ordening	44
4.4 Volkshuisvesting	47
4.5 Afvalverwijdering	48
4.6 Riolerings, waterkering, afwatering	49
4.7 Milieu en duurzaamheid	51
4.8 Openbaar vervoer	53
5. Financiële situatie	55
5.1 Uitvoering wet WOZ, Onroerende zaak- en overige belastingen	56
5.2 Financiering en algemene lasten en baten	58
Algemene Dekkingsmiddelen	60
Paragrafen	61
A. Lokale heffingen	62
B. Weerstandsvermogen en risicobeheering	75
C. Onderhoud en kapitaalgoederen	81
D. Financiering	86
E. Bedrijfsvoering	91
F. Verbonden partijen	102
G. Grondbeleid	124
H. Ombuigingen	127
Diversen	128
Algemeen (inleiding / financiële samenvatting / kerngegevens)	129
Overhead / vennootschapsbelasting / onvoorzien	130
Financiële begroting	131
Bijlagen (beleidsindicatoren / griffiebegroting)	132
Raadsvoorstel en raadsbesluit	133
Begroting in één oogopslag	134

1. BESTUUR EN DIENSTVERLENING

1. Bestuur en dienstverlening

WAT IS ONZE UITDAGING?

Inwoners en ondernemers zijn goed in staat hun eigen afwegingen te maken en verantwoordelijkheid te nemen. Zij verwachten een gemeente die ondersteunt en economische en maatschappelijke initiatieven bevordert in plaats van afremt. Een gemeente die openstaat voor creatieve ideeën en initiatieven, die het gesprek aangaat en meedenkt. Ook willen inwoners en ondernemers een klantgerichte gemeente die producten en diensten snel en gemakkelijk levert. Een gemeente die dicht bij de mensen staat, weet wat er speelt en hierop inspeelt, en zorgt voor wederzijds vertrouwen. Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Bestuur en bestuurlijke samenwerking**
- **Relatie burger en bestuur**
- **Brandweer en rampenbestrijding**
- **Openbare orde en veiligheid**

1.1 Bestuur en bestuurlijke samenwerking

Kaders

Bestuur en ondersteuning

Het beleidskader voor de ondersteuning van de raad door de griffie bestaat uit:

- Gemeentewet
- De Wet dualisering gemeentebesturen
- De Verordening op de raadscommissies Horst aan de Maas
- Verordening op de Rekenkamer commissie Horst aan de Maas 2010
- Wet openbaarheid van bestuur

Bestuurlijke samenwerking:

- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr)

Doelstellingen

De organisatie stuurt op het bereiken van haar beleidsdoelstellingen.

Maatregelen

Concern control adviseert de organisatie en bestuur bij het inrichten van haar strategie en beleid.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Concern control ondersteunt de organisatie bij het beheersen en verbeteren van haar processen

We adviseren de organisatie bij sturings- en beleidsvraagstukken

We bepalen de benodigde loonsom

We ondersteunen de directie bij het formuleren van een visie en strategie: Cluster/teamplannen

We ondersteunen de directie bij het inzichtelijk maken van de (aanwending van het budget) werkdruk

We ondersteunen het bestuur bij de uitwerking van het coalitieakkoord in een collegeprogramma

We ontwikkelen de Planning & Controlcyclus verder door.

De verdere doorontwikkeling van Planning & Control krijgt vorm door de herijking van de beleidsnota Planning & Control. Deze herijking vindt om de vier jaar plaats. In de nota van 2016 ligt de Focus op de doorontwikkeling van Planning & Control op basis van de in- en externe ontwikkelingen die van belang en invloed zijn op het in control zijn van onze organisatie.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We ontwikkelen het instrument Pepperflow door.

We zorgen ervoor dat de financieel kaderstellende stukken actueel zijn

Wij moderniseren de functie en het instrumentarium van Planning & Control

Doelstellingen

Door samenwerking met omliggende gemeenten vergroten wij onze kennis, gezamenlijke capaciteit en efficiency. Hiermee besparen we met ingang van 2018 structureel € 500.000.

Maatregelen

I&A Samenwerking VVH

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Samenwerking automatisering en servicedesk

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Samenwerking gegevenshuis

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Samenwerking KCC

We nemen deel aan de RUD Limburg-Noord

We werken samen op het gebied van bedrijfsvoering met de gemeenten Venlo en Venray en regio Noord-Limburg

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We werken samen op het gebied van informatiebeveiliging.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Samen met Venray werken we aan informatiebeveiliging

Samenwerking HRM Venlo Venray en regio noord Limburg

Samenwerking MGR Sociaal domein

Samenwerking Shared Services (verzekeringen, inkoop, begraafplaatsadministratie)

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Doelstellingen

We hebben een efficiënt en effectief democratisch functionerend bestuur.

Maatregelen

Het team Bestuurssecretariaat ondersteunt en faciliteert het college.

De besluitvorming van de gemeenteraad wordt verder geoptimaliseerd, zonder de kwaliteit van het debat uit het oog te verliezen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Het team Managementondersteuning ondersteunt en faciliteert management en directie

De besluitvorming van de gemeenteraad wordt verder geoptimaliseerd, zonder de kwaliteit van het debat uit het oog te verliezen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We werken jaarlijks WaarStaatJeGemeente.nl bij.

Wij geven uitvoering aan de wet Revitalisering Generiek Toezicht

De besluitvorming van de gemeenteraad wordt verder geoptimaliseerd zonder daarbij de kwaliteit van het debat uit het oog te verliezen.

De besluitvorming van de gemeenteraad wordt verder geoptimaliseerd, zonder de kwaliteit van het debat uit het oog te verliezen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We geven de raad een opdrachtgevende, sturende en kaderstellende rol.

Om tot een nieuwe brede strategische visie te komen voor Horst aan de Maas, zal de raad als eigenaar een opdrachtgevende, sturende en kaderstellende rol pakken. Gefaciliteerd door het college als sparringspartner en ondersteund door de ambtelijke organisatie.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We geven uitvoering aan de wet Revitalisering generiek toezicht.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

We versterken de regio door samenwerkingsverbanden op economisch gebied waardoor de leefbaarheid van onze gemeenschap wordt versterkt.

Maatregelen

De gemeente blijft deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling 'Euregio Rijn-Maas-Noord' ter bevordering van grensoverschrijdende samenwerking in de regio.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Samen met de universitaire en hbo- onderwijsmogelijkheden kunnen de regionale initiatieven ervoor zorgen dat jongeren die de regio al verlaten hebben, weer terugkeren.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We bieden voldoende vestigingsmogelijkheden in Greenport Venlo voor innovatieve bedrijven in de agribusiness, voeding, handel en logistiek.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We dragen bij in middelen en tijd aan de beweging gezondste Regio 2020- 2025.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We geven binnen de regio op natuurlijke wijze inhoud aan de richtinggevende en initiërende rol van Horst aan de Maas op het gebied van agribusiness.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We ondersteunen de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en stimuleren en faciliteren aansluiting van het regionale bedrijfsleven hierop.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We verankeren de agribusiness (nog) sterker in de politiek door een goed georganiseerde lobby in de richting van regionale en nationale overheidsinstanties en regeringen.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We zoeken actief naar contacten met partijen in andere belangrijke economische regio's, waaronder Brainport Eindhoven, Stadsregio Arnhem-Nijmegen en in het Duitse grensgebied.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

1.2 Relatie burger en bestuur

Kaders

Relatie burger en bestuur

De gemeente heeft haar ambities om de dienstverlening te verbeteren uitgewerkt in het dienstverleningsconcept 'Wij zijn er voor U' (juni 2009). Dit concept wordt herijkt voor de periode 2015 - 2020. Dit dienstverleningsconcept past binnen de volgende landelijke kaders:

- VNG-visie publieke dienstverlening 2015 (Commissie-Jorritsma)
- Programma Antwoord
- Burger Service code
- iNUP en E-overheid
- Beleidsnota Informatiebeveiliging

Op het gebied van Burgerzaken gelden de volgende landelijke kaders:

- Landelijke regelgeving o.a. Wet BRP, Burgerlijk Wetboek en Besluit burgerlijke stand
- Uitvoering bijzondere wetten o.a. Rijkswet op het Nederlanderschap en de Vreemdelingenwet
- Uitvoering Kieswet

Doelstellingen

Gemeente en samenleving weten van elkaar wat er leeft.

Maatregelen

We profileren stelselmatig het beleid en de bestuurder en bieden invloedsmomenten aan gesprekspartners.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Collegeleden gaan actief de dialoog aan

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

De collegeleden zijn transparant in hun besluitvorming

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

De portefeuillehouders zijn inhoudelijk aanspreekpunt voor alle inwoners en ondernemers

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen voor een consistente en herkenbare presentatie van de gemeente.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We hanteren een proactief mediabeleid

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We monitoren wat er leeft

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We geven voorlichting aan het algemene publiek via de openbare media.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

we zetten de streekomroep in voor communicatie met en informatie voor onze inwoners

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We geven ruime algemene informatie over onze organisatie

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Doelstellingen

Inwoners, ondernemers en bezoekers zijn van mening dat de gemeente vanuit hun vraag en behoefte bijdraagt aan het wonen, werken en recreëren in Horst aan de Maas.

Maatregelen

We informeren de samenleving over onze dienstverlening, ons beleid en projecten. Waar mogelijk betrekken we de samenleving bij de voorbereiding en evaluatie hiervan.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

communicatiemiddelen en -activiteiten

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We bevorderen de acceptatie van de projectnoodzaak, de projectaanpak en het eindresultaat of maken en volgen een communicatieaanpak en -strategie per beleidsterrein van cluster Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We bevorderen de acceptatie van de projectnoodzaak, de projectaanpak en het eindresultaat of maken en volgen een communicatieaanpak en -strategie per beleidsterrein van cluster Inwoners

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We bevorderen de acceptatie van de projectnoodzaak, de projectaanpak en het eindresultaat of maken en volgen een communicatieaanpak en -strategie per beleidsterrein van cluster Ruimte

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We communiceren over onze dienstverlening (dienstverleningscommunicatie)

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We bevorderen de acceptatie van de projectnoodzaak, de projectaanpak en het eindresultaat of maken en volgen een communicatieaanpak en -strategie per beleidsterrein van Concern Control

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We bevorderen de samenwerking en optimaliseren de bedrijfsvoering.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We faciliteren en stimuleren interne communicatie

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zoeken regelmatig contact met inwoners en ondernemers om te achterhalen wat er speelt, welke particuliere initiatieven er zijn en op welke manier de gemeente die kan ondersteunen.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Wij maken analyses gericht op trends, belangen, opvattingen en gedrag van stakeholders (omgevingsmanagement).

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We positioneren de gemeente, ons bestuur en onze organisatie als saamhorig, ondernemend, actief en gezond.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Aansluiten bij communicatie rondom initiatief Gezondste regio

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Heldere profilering en beleidspresentatie

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We streven naar proactief relatiebeheer om nieuwe ondernemers naar Horst aan de Maas te trekken en bestaande ondernemers hier te houden.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

we weten welke overkoepelende vraagstukken er leven bij ondernemers

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We roepen bij het publiek het gewenste beeld op van onze collegeleden: daadkrachtig, betrokken en betrouwbaar.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Social media monitoring

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We communiceren over de bezoeken van het college bij representatieve momenten en evenementen in de dorpen.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Webcare

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We communiceren over organisatieveranderingen en -ontwikkeling.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We faciliteren en stimuleren interne communicatie om samenwerking te bevorderen en bedrijfsvoering te optimaliseren.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We bevorderen de deelname van de gemeente en de gemeenschap aan participatietrajecten

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Doelstellingen

We verminderen klachten en bezwaren aan de voorkant door meer in gesprek te gaan met onze inwoners.

Maatregelen

Bezwaren worden behandeld door de bezwarencommissie (WIZ en heffings/invorderings bezwaren uitgezonderd)

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

De bezwarencommissie brengt een jaarverslag over 2017 uit, waarbij de gekozen vorm van een dashboard met infographics verder wordt doorontwikkeld.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We brengen het klachtenproces bij de organisatie onder de aandacht.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We gaan door met de regionale mediatorpool en onderzoeken uitbreidingsmogelijkheden ter borging van de inzet.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We gaan door met het implementeren en borgen van de methode 'In gesprek met Horst aan de Maas'.

In 2015 is gestart met deze methode bij de behandeling van bezwaren die voorgelegd worden aan de onafhankelijke commissie bezwaar. Ook bij bezwaren van de afdeling Inwoners, bezwaren tegen gemeentelijke heffingen/belastingen en klachtbehandeling wordt, waar mogelijk, op deze manier gewerkt. De resultaten zijn positief, waardoor in 2016 een verdere uitwerking hiervan heeft plaatsgevonden. In 2017 wordt er aan gewerkt om deze methode als basishouding bij de medewerkers te laten hanteren. Niet alleen bij bezwaarbehandeling, maar ook in primaire klantcontacten.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We maken gebruik van klantenservice aan de voorkant van het klachtenproces.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Doelstellingen

We werken aan een continue verbetering van zowel onze online als onze persoonlijke dienstverlening aan de inwoners.

Maatregelen

Administratieve afhandeling

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We actualiseren het dashboard dienstverlening

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We beperken het aantal pagina's op onze website tot maximaal 200

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We helpen de klant aan de telefoon / receptie conform de uitgangspunten van de dienstverleningsafspraken

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We implementeren nieuwe wetgeving en projecten

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We inventariseren de mogelijkheden voor regionale samenwerking op het gebied van burgerzaken en het KCC.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We komen in 2018 tot een businesscase incl. besluitvorming inzake het thuisbezorgen van de reisdocumenten

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We komen in 2018 tot een evaluatie die betrekking heeft op beleving en behoeften van dienstverlening

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We maken en implementeren een beheerplan voor de online communicatiemiddelen

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We ontwikkelen onze website door.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We optimaliseren alle onderdelen van onze website voor alle devices

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We organiseren de verkiezingen, die jaarlijks gepland staan

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We richten de website zo in dat het maximaal 3 klikken kost om een e-formulier te openen

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We richten onze website in conform het toptakenprincipe

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We richten vijf aanvullende postprocessen in via de Berichtenbox

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We ronden jaarlijks vóór 1 oktober de zelfevaluatie (audit) waardedocumenten af met een minimale score van 90%

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We ronden jaarlijks vóór 1 oktober de zelfevaluatie (audit) BRP af met een minimale score van 90%

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We schrijven onze webteksten op B1-niveau

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We starten in 2018 met een profileringscampagne om het gebruik van onze online dienstverlening te vergroten

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We stimuleren een toename van het gebruik van Whatsapp met 25% t.o.v. 2017

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We sturen op onze dienstverlening op basis van feitelijke gegevens.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We verkennen vernieuwende vormen van dienstverlening en zetten die waar mogelijk in

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We versterken onze (online) dienstverlening door middel van kanaalsturing.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We voeren een goed functioneel beheer.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We voeren een toptakenonderzoek uit en implementeren daaruit voortkomende verbeterpunten

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We voeren in de eerste helft van 2018 een burgerpeiling over onze dienstverlening uit en rapporteren hierover op Waarstaatjegemeente.nl

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We voeren minstens eenmaal per maand online en offline gebruikersonderzoeken uit bij onze klanten

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We voeren op een door de burger vraaggestuurde manier de wettelijke taken op het gebied van burgerzaken uit.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We voldoen aan de webrichtlijnen voor toegankelijkheid

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zetten in op het verminderen van doorverbinden en terugbelnotities met 10% t.o.v. 2017

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen ervoor dat onze website een customer centric index-score heeft van 73 of hoger

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen ervoor dat onze website een customer effect score (CES) heeft van 5,8/7 of hoger

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen ervoor dat onze website een net promotor score (NPS) heeft van 7,3/10 of hoger

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen ervoor dat van de drie meest gebruikte toptaken minimaal 50% van de aanvragen via een e-formulier wordt ingediend.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen voor een adequate en correcte burgerlijke stand administratie

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen voor een hoogwaardige basisregistratie personen

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen voor een hoogwaardige dienstverlening aan de balie

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

1.3 Brandweer en rampenbestrijding

Kaders

Brandweer en rampenbestrijding

- Wet Veiligheidsregio's (WVr) en daaruit voortvloeiende besluiten (2010).
- Repressief Brandweerorganisatieplan 2.0 (2015).

Doelstellingen

We nemen onze lokale verantwoordelijkheid voor het proces Bevolkingszorg door het versterken en professionaliseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Als Horst aan de Maas hebben we onze crisisorganisatie en processen Bevolkingszorg hoog in het vaandel staan. We nemen een proactieve houding aan wat betreft het continue proces van verbeteren en door-ontwikkelen van het proces Bevolkingszorg. Niet alleen in de koude (beheer)fase, maar ook in de warme (operationele) fase. Dat betekent in de praktijk dat nadrukkelijk gestuurd wordt op het nakomen van afspraken qua bijdrage aan de boven-lokale piketten, maar ook w.b. de inzet en investeringen in het opleiden, trainen en opleiden van de functionarissen waarvoor we lokaal aan de lat staan. Dat is de back-bone van onze crisisorganisatie. Over deze ontwikkelingen blijven we in gesprek met onze crisispartners en collega-gemeenten via de verschillende gremia binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Maatregelen

Conform de afgesproken verdeelsleutel levert Horst aan de Maas 10 personen voor de regionale crisisorganisatie. Zij worden hiervoor opgeleid, getraind en beoefend.

Vanuit de professionalisering Oranje kolom is onderstaand in werking getreden:

Operationaliseren Bovenlokale crisisorganisatie

- Sleutelfunctionarissen op piket
- Bereikbaarheid en beschikbaarheid gegarandeerd
- Als eerste operationeel, beoefend en getraind
- Faciliterend aan crisisgemeente
- Bijdrage evenredig verdeeld (o.b.v. inwonertal)
- Aanwijzing van de 10 collega's inmiddels door college vastgesteld

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

De lokale crisisorganisatie van Horst aan de Maas wordt jaarlijks bemenst, beoefend en getraind.

De lokale crisisorganisatie wordt jaarlijks getraind en beoefend met medewerking van de VRLN

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We geven invulling aan de operationele rol van ambtenaar openbare veiligheid (AOV).

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Doelstellingen

We zorgen voor een efficiënte en effectieve rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweer en publieke gezondheid binnen de openbare orde en veiligheid.

Maatregelen

De Veiligheidsregio heeft een traject ingezet van verbetering en transparantie in zijn bedrijfsvoering.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We geven invulling aan beleidsmatige strategische en tactische advisering.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We treffen voorbereidingen en zoeken afstemming met de VRLN om tot een nieuwe locatie voor brandweerpost Horst te komen.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We zorgen dat de opkomsttijden en dekkingsgraad van de brandweer binnen Horst aan de Maas voldoet aan de wettelijke kaders en richtlijnen.

Horst aan de Maas heeft een regierol rondom de ontwikkeling van een nieuwe Kazerne binnen Horst met gecombineerd gebruik dat wil zeggen Brandweer (met oefenterrein), Ambulancedienst en Politie. Daarin zullen we meenemen dat deze ontwikkelingen positief kunnen bijdragen aan de dekkingsgraad en het verlagen van de opkomst en aanrijdtijden.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

1.4 Openbare orde en veiligheid

Kaders

Vaststellingsbesluit Coffeeshopbeleid HadM

Doelstellingen

We stimuleren fysieke en sociale veiligheid voor onze inwoners.

Maatregelen

We blijven in gesprek met (horeca-)ondernemers, politie en centrummanagement over het convenant Veilig Uitgaan.

We blijven in gesprek met (horeca-)ondernemers, politie en centrummanagement (via de werkgroep Veilig Uitgaan, werkgroep Openbare ruimte en Veiligheid et cetera) om de veiligheid in en rondom uitgaans- en winkelcentra verder te verbeteren en de overlast te verminderen. Het convenant Veilig Uitgaan is hierbij het uitgangspunt.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We borgen de betrokkenheid van de sociale recherche bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We implementeren BIBOB-beleid bij de omgevingsvergunningen en vastgoed.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

We verlenen vergunningen op basis van APV (Algemene Plaatselijke Verordening) en bijzondere wetten.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Exploitatie	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Lasten	7.028	7.600	7.707	7.684	7.617	7.696
Baten	-1.908	-1.058	-930	-646	-643	-673
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	5.120	6.542	6.777	7.038	6.974	7.023
Stortingen en onttrekkingen	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Stortingen	55	55	55	55	55	55
Onttrekkingen	0	-80	-80	-129	0	-60
Mutaties reserves	55	-25	-25	-74	55	-5
Gerealiseerd resultaat	5.175	6.517	6.752	6.964	7.029	7.018

Meer informatie

[klik hier](#)

2. REGIONALE SAMENWERKING EN ECONOMIE

2. Regionale samenwerking en economie

WAT IS ONZE UITDAGING?

Regionale samenwerking is een belangrijk onderwerp van gesprek bij het bepalen van onze gemeentelijke rol in de samenleving. Zowel – verplichte - samenwerking en opschaling vanuit de rijksoverheid (Decentralisaties sociaal domein, Veiligheidsregio, RUD) als welbewust zelfgekozen samenwerking en schaalvergroting tussen gemeenten (op beleid, uitvoering, en/of bedrijfsvoering) zijn aan de orde. Ook Horst aan de Maas neemt hierin haar positie in de regio.

We zetten onze eigen, natuurlijke kernkwaliteiten in het samenwerkingsproces zo goed mogelijk in. Voor en met anderen voor een gezamenlijk resultaat, gericht op ontwikkeling, effectiviteit en efficiency. Een aandachtspunt daarbij is de balans tussen succesvol samenwerken in de regio en behartiging van onze lokale speerpunten en belangen.

De sociaal- economische ontwikkeling van Horst aan de Maas en de regio staat de komende jaren in het teken van behoud en groei van werkgelegenheid. Lokaal en regionaal. Horst aan de Maas is van nature sterk in agribusiness en toerisme & recreatie, ook het MKB is een belangrijke pijler. Bij ontwikkelingen houden we oog voor de driehoek Overheid, Onderwijs, Bedrijfsleven.

De economische ontwikkeling van de gemeente en de regio heeft ook een integrale koppeling met onze sociale vraagstukken. Bij het stimuleren van de werkgelegenheid speelt o.a. 'social return' een rol. Niet alleen bij opdrachten vanuit de gemeente maar ook via onze partners. We houden zorgvuldig zicht op onze grondexploitaties.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Toerisme en recreatie**
- **Economische zaken, verpachtingen enz.**
- **Bouwen**
- **Bouwgrondexploitatie**

2.1 Toerisme en recreatie

Kaders

Toerisme en recreatie

- Visie (verblijfs)recreatie Horst aan de Maas 2010.
- Samenwerkingsovereenkomst Leisure Port

Doelstellingen

We behouden en versterken de belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie.

Maatregelen

We geven uitvoering aan de regionale en lokale toeristische visie.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We geven uitvoering aan het Project Maasgaard.

- Grote Molenbeek
- De Zwarte Plak
- De Diepeling
- Recreatieve verbindingen

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We geven uitvoering aan het Project Park de Peelbergen.

- Visie vorming Park de Peelbergen
- Doorontwikkeling Hippische zone
- Doorontwikkeling Toverland

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We stellen een regionaal programma vrijetijdseconomie op waaronder gebiedspromotie (leisureport).

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We verbeteren de recreatieve routes door het verstrekken van een vaste bijdrage aan het routebureau.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

Doorontwikkeling Hippische zone

Doorontwikkeling Toverland

Visie vorming Park de Peelbergen

2.2 Economische zaken, verpachtingen enz.

Kaders

Economische zaken

- Masterplan en Strategisch Businessplan DCGV/Klavertje Vier
- Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo
- Strategische Visie Regio Venlo
- Bestemmingsplannen voor bedrijventerreinen
- Nota Grondbeleid Horst aan de Maas 2016
- Marktverordening Horst aan de Maas
- Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten
- Verordening Marktgeden 2018

Verpachtingen enz.

- Burgerlijk Wetboek
- Pachtbeleid

Doelstellingen

Onze pachtgronden worden zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet, met name voor de agrarische sector.

Maatregelen

We verkopen niet-strategische pachtgronden als daar aanleiding toe is en we hebben oog voor het areaal landbouwgrond.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Wij zetten in op een verdere verbetering en verdere digitalisering van het pachtproces om efficiënt en effectief met de gronden om te gaan.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Doelstellingen

We bieden de lokale economie ruimte om te ontwikkelen.

Maatregelen

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor en zet in op een dekkend netwerk van snel internet in het buitengebied.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Door middel van proactief relatiebeheer trekken we nieuwe bedrijven, passend bij onze speerpunten, en koesteren we bestaande bedrijven zodat deze behouden blijven.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We geven uitvoering aan de saneringsovereenkomsten voor het beëindigen, saneren en slopen van een aantal intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We vullen exploitaties en mogelijkheden in de kernen in samenspraak met de gemeenschap en vanuit kansen in.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We werken aan de opbouw / versterking van het ondernemersnetwerk en de verankering van gemeentelijk accounthouderschap in de organisatie.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We zetten in op het voortzetten van de glasbankregeling, al dan niet in gewijzigde vorm en in combinatie met de herstructurering in de glastuinbouwsector.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Woningbouw America, Wouterstraat

Woningbouw Broekhuizen, Luisch Hof

Woningbouw Broekhuizenvorst, Roathweg

Woningbouw Griendtsveen, Kanaalweg

Woningbouw Griendtsveen, Spagnumweg

Woningbouw Griendtsveen, St. Barbarastraat

Woningbouw Grubbenvorst, Burg Cremersstraat

Woningbouw Grubbenvorst, De Comert

Woningbouw Grubbenvorst, De Soom

Woningbouw Grubbenvorst, Kloosterstraat / Boerenbondlocatie

Woningbouw Hegelsom, Kamplaan

Woningbouw Hegelsom, Linderslocatie

Woningbouw Horst, De Afhang

Woningbouw Horst, De Afhang, (meterikseweg)

Woningbouw Horst, Hof te Berkel fase 1 (sloop Elzenhorst, woningbouw en infra)

Woningbouw Horst, Joosten Diervoeders

Woningbouw Horst, Kloosterhof

Woningbouw Horst, Vondersestraat

Woningbouw Horst. Mikadolocatie

Woningbouw Kronenberg, Omgeving BMV

Woningbouw Kronenberg, Zuidwest

Woningbouw Lottum, Veilinghof

Woningbouw Meerlo, Burgveld Zuid III

Woningbouw Meerlo, Dorpbroekstraat (Meerlo-Oost)

Woningbouw Meerlo, Leeuwerik

Woningbouw Melderslo, Achter de Pastorie

Woningbouw Melderslo, Beemdweg

Woningbouw Melderslo, Jeugdhuis

Woningbouw Melderslo, Konijnenweg / Gussekuulke

Woningbouw Meterik, Bondserf

Woningbouw Meterik, Schadijkerweg Oost

Woningbouw Sevenum, Beatrixstraat

Woningbouw Sevenum, Creemerhof

Woningbouw Sevenum, De Krouwel

Woningbouw Sevenum, Kruisweide

Woningbouw Sevenum, Mgr. Verstraelenstraat (Harmoniezaal)

Woningbouw Sevenum, Peperstraat

Woningbouw Sevenum, Stapakker

Woningbouw Swolgen, Beurskensweide

Woningbouw Swolgen, Kerkveld 2

Woningbouw Tienray, Boerenovenweg

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Woningbouw Tienray, Zwaneweg / Trambaan

2.3 Bouwen

Kaders

Bouwen

- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
- Wet Ruimtelijke Ordening
- Welstandsnota
- Bouwverordening
- bouwbesluit
- Huisvestingswet
- Regionale Woonvisie
- Masterplan Wonen

Doelstellingen

We zorgen voor goede dienstverlening aan bedrijven en inwoners bij het aanvragen van omgevingsvergunningen.

Maatregelen

De grondexploitaties worden deskundig beheerd.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Regionale projecten voorzien van gezamenlijke grondexploitaties moeten minimaal dezelfde kwaliteit krijgen.

Daar blijven wij samen met de regio op in zetten.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Voor de bouwactiviteiten die vergunningplichtig zijn, verlenen wij de aangevraagde omgevingsvergunningen binnen de gestelde servicenormen.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

2.4 Bouwgrondexploitatie

Kaders

Bouwgrondexploitatie

- Wet Ruimtelijke Ordening
- Nota Grondbeleid 2016
- Nota Bovenwijkse Voorzieningen 2011
- Nota Grondprijnsbeleid 2016
- Regionale Woonvisie
- Masterplan Wonen "Goed wonen voor iedereen!"

Doelstellingen

We werken aan een gezond grondbedrijf, waarbij de grondexploitaties in beeld zijn.

Maatregelen

De grondexploitaties worden deskundig beheerd.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Regionale projecten voorzien van gezamenlijke grondexploitaties moeten minimaal dezelfde kwaliteit krijgen.

Daar blijven wij samen met de regio op in zetten.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We vullen exploitaties en mogelijkheden in de kernen in samenspraak met de gemeenschap en vanuit kansen in.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Exploitatie	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Lasten	14.310	14.771	10.428	8.737	7.053	6.776
Baten	-13.681	-13.938	-9.639	-7.791	-6.357	-6.164
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	629	833	789	946	696	612
Stortingen en onttrekkingen	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Stortingen	1.696	4.179	663	622	552	378
Onttrekkingen	-3.455	-4.110	-344	-344	-36	-36
Mutaties reserves	-1.759	69	319	278	516	342
Gerealiseerd resultaat	-1.130	902	1.108	1.224	1.212	954

Meer informatie

Klik hier

3. SOCIAAL DOMEIN

3. Sociaal domein

WAT IS ONZE UITDAGING

De eerste jaren van de veranderingen in het sociaal domein zijn voorbij. De overgang van cliënten van rijk, provincie, zorgverzekeraar en zorgkantoor (transitie) is goed verlopen. Er staat een goede basis om onze inwoners de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Maar we zijn nog niet klaar. In 2018 zetten wij ons in om de transformatie verder vorm te geven. Bij transformatie in het sociaal domein gaat het om verbinden, verbeteren en vernieuwen. Daarbij streven we 5 belangrijke doelen na:

- bevorderen van de kracht van onze gemeenschappen en zelfredzaamheid van onze inwoners;
- tijdige signalering en effectieve preventie;
- stimuleren dat onze inwoners naar vermogen en behoefte participeren in de samenleving;
- organiseren van een adequaat vangnet als de ondersteuningsbehoeften van onze inwoners de samenkracht en eigen kracht overstijgen;
- borgen dat er adequate basisvoorzieningen zijn en dat deze ook op lange termijn beschikbaar zijn voor onze inwoners.

De gemeente heeft sinds jaar en dag een wettelijke taak in het ondersteunen van inwoners die niet meer economische of fysiek zelfstandig zijn. Daarnaast heeft onze gemeente krachtige en ondernemende gemeenschappen. Ook in 2018 blijven we ondersteuning bieden aan deze gemeenschappen en aan inwoners die dat nodig hebben. We werken hierin samen met maatschappelijke partners en met gemeenten in de regio, omdat sommige voorzieningen alleen op regionale schaal kunnen worden vormgegeven.

In 2018 willen we de kracht van onze gemeenschappen en de vele inwonersinitiatieven ondersteunen en ons meer richten op preventie en verbinding tussen inwonersinitiatieven, algemene voorzieningen en gebiedsteams. De gedachte is dat inwoners in hun eigen omgeving gebruik kunnen maken van algemene voorzieningen, het eigen netwerk en/of eigen kracht. Daardoor hebben zij minder zware maatwerkvoorzieningen nodig om in hun ondersteuningsbehoefte te voorzien. Betere toegankelijkheid van ondersteuning in de eigen omgeving leidt tevens tot eerdere inzet van lichte ondersteuning die preventief kan werken. We stimuleren inwoners om te blijven participeren en een maatschappelijke bijdrage leveren in hun eigen omgeving. Voor de komende jaren verwachten we dat de budgetten die het rijk nu aangeeft, voldoende zullen zijn om onze inwoners de juiste ondersteuning te kunnen bieden.

Daarbij blijven we samenwerken met inwoners, partners in het onderwijs, verenigingsleven en maatschappelijke omgeving. Samen met partners zoeken we naar manieren om de individuele ondersteuning aan inwoners meer collectief passend bij de leefomgeving en behoefte van de inwoner vorm te geven. Onze aanpak is toegankelijk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft. Daarbij richten we ons ook op de mogelijkheden om onderwijs, sport, cultuur en kinderopvang toegankelijker te maken voor kwetsbare groepen om zo de participatie van inwoners te kunnen verhogen. Voor inwoners die meer risico lopen op afhankelijkheid van individuele ondersteuning hebben we extra aandacht. In 2018 bezien we op welke manier we de aanpak voor de kwetsbare jongeren kunnen verbeteren. We houden daarbij nauwlettend in de gaten of het re-integratiebudget gericht op ondersteuning bij participatie daarbij toereikend blijft.

We richten ons daarbij ook op preventie en het versterken van de integraliteit. We zoeken naar manieren om schotten in financiering weg te nemen om investeringen in integrale ondersteuning en samenwerking (1 Gezin, 1 Plan, 1 Regisseur) mogelijk te maken. Een meer integrale aanpak is ook te zien aan de indeling van de begroting waarbij we het onderbrengen van de doelstellingen en maatregelen bij een specifiek beleidsveld hebben losgelaten. Thema's als jeugd, WMO en Participatie komen niet meer zo nadrukkelijk terug. Ze zijn ondergebracht in de doelstellingen.

3.1 Sociaal Domein

Kaders

Leefbaarheid

- Visie leefbaarheid en zelfredzaamheid Horst aan de Maas
- Subsidieverordening dorpsplatforms
- Algemene Subsidieverordening gemeente Horst aan de Maas
- Toetsingskader Subsidieverlening

Onderwijs

- Wet primair onderwijs
- Wet op de expertisecentra
- Wet voortgezet onderwijs
- Leerplichtwet
- Verordening leerlingenvervoer Horst aan de Maas
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Horst aan de Maas

Sport

- Nota Sportbeleid 2012 – 2016, een leven lang Sport aan de Maas
- Programmaplan Sport aan de Maas, Bij ons beweeg je mee!
- Programma sport en bewegen in de buurt / Brede Impuls Combinatiefuncties
- Algemene Subsidieverordening gemeente Horst aan de Maas
- Toetsingskader Subsidieverlening

Peuterspeelzalen en kinderopvang

- Wet kinderopvang
- Wet Oké
- Algemene subsidieverordening Horst aan de Maas
- Toetsingskader Subsidieverlening

Kunst en cultuur

- Brede Impuls Combinatiefuncties
- Cultuurnota Horst aan de Maas
- Bibliotheekvisie 2016
- Algemene Subsidieverordening gemeente Horst aan de Maas
- Toetsingskaders Subsidieverlening

Nieuwkomers

- Wet Educatie en Beroepsonderwijs
- Taakstellingen opvang statushouders
- Het belang van arbeidsmigranten
- Algemene Subsidieverordening gemeente Horst aan de Maas
- Toetsingskaders Subsidieverlening

Preventie

- Algemeen Kader Preventiebeleid Horst aan de Maas
- Wet publieke gezondheid
- Nota gezondheidsbeleid “Aanjagen van Gezondheidswinst”
- Integraal alcohol- en drugsbeleid jongeren Horst aan de Maas
- Algemene Subsidieverordening gemeente Horst aan de Maas
- Toetsingskader Subsidieverlening

Werk en inkomen

- Programmaplan Sociaal Domein - Goed voor elkaar!
- Participatiewet
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Verordening Individuele Inkomenstoelage
- Verordening Individuele Studietoelage
- Beleidsregels Verlagen uitkering in verband met woonsituatie en inkomsten

- Beleidsregels beschut werk
- Beleidsplan armoedebestrijding
- Beleidsregels inkomensondersteuning
- Beleidsplan en beleidsregels schuldhelpverlening
- Algemene Subsidieverordening gemeente Horst aan de Maas
- Toetsingskader Subsidieverlening
- Re-integratieverordening
- Verordening loonkostensubsidie
- Beleidsregel voorzieningen NUG
- Algemene beleidsregel inkomensondersteuning
- Beleidsregel Bbz
- Beleidsregel loonkostensubsidie

Ondersteuning en zorg

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Horst aan de Maas
- Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Horst aan de Maas
- Jeugdwet
- Verordening jeugdhulp gemeente Horst aan de Maas
- Regionaal Beleidskader Jeugd Noord-Limburg 2015 - 2018
- Programmaplan Sociaal Domein - Goed voor elkaar!
- Uitgangspuntennota Sociaal Domein
- Integraal beleidsplan Sociaal Domein
- Verordening cliëntenparticipatie Wmo, Wwb, Wsw en Wij
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs
- Algemene Subsidieverordening gemeente Horst aan de Maas
- Toetsingskader Subsidieverlening

Doelstellingen

We bevorderen de kracht van onze gemeenschappen en de zelfredzaamheid van onze inwoners.

Maatregelen

We begeleiden het ontwikkeltraject van de Burger Advies Raad (BAR) zodat medio 2018 een nieuwe structuur en werkwijze voor de BAR staat.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We maken resultaatgerichte afspraken met partijen in het voorliggend veld die budgetsubsidie ontvangen en sturen op deze resultaten.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ondersteunen en waarderen mantelzorgers en vrijwilligers.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ondersteunen inwonersinitiatieven door monitoring van de voortgang en het verbinden met in- en externe partijen/initiatieven en activiteiten.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We participeren in de beweging gericht op een dementievriendelijke gemeente.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We stimuleren innovatieve projecten gericht op verhogen van zelfredzaamheid van inwoners bij toekomstige zorgbehoefte.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verstrekken subsidies aan partijen die een bijdrage leveren aan onze doelstellingen en toetsen aan subsidiecriteria.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

We borgen dat er adequate basisvoorzieningen zijn en dat deze ook op lange termijn beschikbaar zijn voor onze inwoners.

Maatregelen

Exploitatie van Zwembad de Berkel

We borgen de vrijheid van onderwijs voor onze inwoners door invulling van de wettelijke taken rond stichting, instandhouding en bekostiging van scholen.

We borgen voldoende gelegenheid voor het volgen van openbaar basisonderwijs in Horst aan de Maas en voeren het gemeentelijke toezicht hierop uit.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We borgen adequate en gedifferentieerde onderwijsaccommodaties voor PO en VO zoveel mogelijk in combinatie met onderwijsgerelateerde functies.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We participeren in het accommodatiebeleid.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We realiseren de door het Rijk opgelegde jaarlijkse taakstelling voor het huisvesten van statushouders.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We werken samen met onderwijsorganisaties om - door middel van passend onderwijs - extra ondersteuning te bieden aan leerlingen en de aansluiting met jeugdhulpvoorzieningen te verbeteren.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We stimuleren het verbeteren van de kwaliteit van voorschoolse voorzieningen om de deelname van peuters (2 tot 4 jaar) te verhogen naar 95%.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We stimuleren kunst- en cultuurparticipatie en -educatie van inwoners door culturele initiatieven te ondersteunen en door de inzet van een cultuurfunctionaris.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We verbeteren leefbaarheid in gemeenschappen door het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties (jaarlijks).

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

We organiseren een adequaat vangnet als de ondersteuningsbehoeften van onze inwoners de samenkracht en eigen kracht overstijgen.

Maatregelen

We bieden financiële en administratieve ondersteuning aan WIZ (BO)

We bieden juridische ondersteuning aan WIZ (juridische kwaliteitsmedewerkers)

We verzorgen het functioneel beheer voor team WIZ (applicatiebeheerders)

We borgen de ondersteuning en zorg voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We organiseren een sluitende keten voor de opvang en ondersteuning van personen met verward gedrag door een regionaal plan van aanpak.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We stimuleren het thema Jeugd en Veiligheid in de regio.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verbeteren de kwaliteit en de aansluiting van maatwerkvoorzieningen met het voorliggend veld en de lokale toegang door de gemeente.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verbeteren de kwaliteit van en de toegang tot het zorg- en veiligheidshuis.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verbeteren de kwaliteit van en de toegang tot regionale voorzieningen gericht op individuele ondersteuning (zoals crisishulp, maatschappelijke opvang).

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verbeteren de taalontwikkeling van jonge kinderen door samen met JGZ, kinderopvang en scholen de Vroeg Voorschoolse educatie te integreren bij Kindcentra.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We verbeteren de dienstverlening aan inwoners door de vraaggerichte ondersteuning te optimaliseren.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verhogen het aantal verwijzingen via de gemeentelijke toegang naar maatwerkvoorzieningen door samen te werken met huisartsen en andere verwijzers van de gespecialiseerde jeugdzorg.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We versterken de samenwerking tussen zorgverzekeraars/zorgkantoor en gemeente (Samenwerkingstafel) om de zorg uit de Zvw, Wlz en Wmo/Jeugd/Participatie voor de inwoner zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We bereiden de toegang op het ontvangen van de bijzondere doelgroepen beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

Doelstellingen

We stimuleren dat onze inwoners naar vermogen en behoefte participeren in de samenleving.

Maatregelen

We ondersteunen inwoners om uitkeringsonafhankelijk te zijn

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We stimuleren een gezonde leefstijl

We ondersteunen (potentieel) uitkeringsgerechtigden om uitkeringsonafhankelijk te blijven of te worden.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ondersteunen maatschappelijke initiatieven en zetten gemeentelijke regelingen in die ervoor zorgen dat kinderen en volwassenen die te maken hebben met armoede kunnen meedoen

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ondersteunen werkgevers bij het realiseren van extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking (Wet Banenafpraak)

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We organiseren adequaat doelgroepenvervoer dat de eigen mobiliteit van inwoners verhoogt en aansluit uit op het integrale vervoersnetwerk.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We brengen het aantal laaggeletterden terug door projecten en pilots gericht op het verhogen van leesvaardigheid van inwoners te ondersteunen.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We dringen achterstanden bij nieuwkomers terug door samen te werken met partners in lokale en regionale projecten gericht op goede integratie.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verbeteren de ondersteuning van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt door de NLW conform het vastgestelde transitieproces en de financiële kaders voor de exploitatie.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We versterken de ondersteuning aan inwoners door dagbesteding beter te laten aansluiten bij de behoefte van inwoners.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

Doelstellingen

We voorkomen inwoners afhankelijk worden van individuele ondersteuning.

Maatregelen

We ondersteunen inwoners bij hun financiële hulpvraag

We ondersteunen inwoners met een integrale toegang voor zorg en ondersteuning: de gebiedsteams

We bevorderen de fysieke gezondheid van ouderen door preventieve huisbezoeken en de mogelijkheden van valpreventie te verbeteren.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ondersteunen inwoners via de gebiedsteams door middel van een integrale toegang voor zorg en ondersteuning.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ondersteunen van kwetsbare jongeren in de overgang van school naar werk door samen te werken met onderwijspartners, ondernemers en ouders.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ondersteunen onze partners en stimuleren samenwerking bij het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten die gericht zijn op meer bewegen, sporten en gezonde voeding van inwoners.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We ontwikkelen stuurinformatie voor het sociaal domein om te kunnen sturen op de kosten en resultaten van ons beleid.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We participeren in de leertuin met VVI en VGZ, gericht op de transitie van de geestelijke gezondheidszorg (ggz), waarbij inwoners minder afhankelijk worden van individuele specialistische ondersteuning.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

Stimuleren en organiseren van (preventieve) activiteiten gericht op financiële zelfstandigheid van inwoners.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We stimuleren positieve gezondheid van inwoners door samen met partners gezondheidsvraagstukken op te pakken en te participeren in de beweging Gezondste regio 2025.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We stimuleren transformatie in het sociaal domein door het ondersteunen van en het participeren in projecten gericht op vernieuwing en verschuiving van maatwerk naar collectief.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We dragen bij aan het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik door jongeren door het ondersteunen en stimuleren van activiteiten gericht op voorlichting.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We verbeteren de ondersteuning bij (overbelaste) mantelzorgers.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We versterken preventieve activiteiten op gebied van jeugd(hulp).

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We geven voorlichting aan inwoners en gemeenschappen over de negatieve gevolgen van deelname aan criminele activiteiten op de sociale veiligheid.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

WAT MAG DAT KOSTEN?

Exploitatie	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Lasten	42.077	48.579	44.511	44.250	44.439	44.444
Baten	-9.143	-10.592	-9.495	-9.454	-9.454	-9.444
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	32.934	37.987	35.016	34.796	34.985	35.000
Stortingen en onttrekkingen	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Stortingen	1.271	3.659	193	193	193	193
Onttrekkingen	-1.711	-5.237	-301	-121	-295	-294
Mutaties reserves	-440	-1.578	-108	72	-102	-101
Gerealiseerd resultaat	32.494	36.409	34.908	34.868	34.883	34.899

Meer informatie

[Klik hier](#)

4. RUIMTE, WONEN EN MOBILITEIT

4. Ruimte, wonen en mobiliteit

WAT IS ONZE UITDAGING?

Horst aan de Maas is een ondernemende plattelandsgemeente waarin de kern Horst voorzien is van een hoogwaardig winkelcentrum met weinig leegstand. Ook Sevenum en Grubbenvorst kennen een nieuwe centruminrichting. Een herijkte centrumvisie voor de kern Horst moet frisse inzichten bieden hoe het niveau naar de toekomst te waarborgen.

In het omvangrijke buitengebied wordt gewerkt, gerecreëerd en gewoond. Landbouw neemt een belangrijke plaats in. Het aantrekkelijk houden van het grondgebied van Horst aan de Maas door een goede ruimtelijke inrichting en een behoorlijk onderhoudsniveau van onze (openbare) eigendommen is een blijvende uitdaging. We staan voor de continue opgave om de ruimte duurzaam te blijven (her)inrichten en ordenen. We zoeken hierbij naar een goede balans tussen de opgaves op het gebied van (woning)bouw, water en groen.

Een gedifferentieerde bevolkingssamenstelling vraagt om een gedifferentieerde woningvoorraad op de goede plek. Ook in de toekomst moeten er voldoende woningen van de juiste 'kwaliteit' zijn, met een balans tussen koop en huur. In het licht van de demografische ontwikkelingen is een kwaliteitsslag nodig in de bestaande voorraad en een omslag naar een flexibele woningvoorraad. Onze uitdaging is om binnen deze context inbreiding boven uitbreiding te laten gaan. Woningbouwexploitaties vragen ons daadkrachtig te sturen op de reële behoefte, rekening houdend met de beoogde exploitatie-uitkomsten (hst. 2 Bouwgrondexploitaties). Onze volkshuisvestelijke taak is leidend, ook als dat bijstelling van programma's en exploitaties tot gevolg heeft.

Horst aan de Maas is goed bereikbaar en goed ontsloten voor alle soorten verkeer. Dit draagt bij aan de dynamiek in de totale Regio Venlo maar ook aan de leefbaarheid van de dorpen in onze gemeente. Voor het welzijn van onze inwoners zijn goede basisvoorzieningen voor een optimaal tarief belangrijk. Onder basisvoorzieningen verstaan wij o.a.:

- de hoofdwegenstructuur,
- openbaar vervoer,
- veilige fietsvoorzieningen,
- een professionele en duurzame afvalinzameling,
- een goed afwateringssysteem en
- een omgeving waarin aspecten als o.a. luchtkwaliteit, geur en geluid afgewogen worden bij nieuwe en bestaande ontwikkelingen.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting**
- **Openbaar groen, bossen en landschap**
- **Ruimtelijke ordening**
- **Volkshuisvesting**
- **Afvalverwijdering**
- **Riolering, waterkering en afwatering**
- **Milieu en duurzaamheid**
- **Openbaar vervoer**

4.1 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

Kaders

Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

- Wegbeheerplan 2016-2019
- Beheerplan Wegen, Bermen en Sloten buitengebied 2011-2018
- Beheerplan civiele kunstwerken 2016-2025
- Beheerplan openbare verlichting 2016-2025
- Algemene Plaatselijke Verordening
- Wegenlegger Horst aan de Maas (vastgesteld september 2014)
- Gladheidsbestrijdingsplan
- Nieuwe Praktijkrichtlijn Openbare verlichting
- CROW richtlijnen

Doelstellingen

We hebben een duurzaam, betrouwbaar openbaar verlichtingsinstallatie dat bijdraagt aan de veiligheid van onze inwoners.

Maatregelen

Broekhuizen Hoogstraat Reconstructie

We onderhouden de wegen op een veilig en functioneel niveau, volgens de landelijke standaarden. Het vastgestelde niveau is 'basis' en vormt de ondergrens voor rationeel wegbeheer. De actuele onderhoudstoestand is te omschrijven als 'sober'. Een inhaalslag is gaande.

Meterik Kempweg reconstructie

We onderhouden de wegen op een veilig en functioneel niveau, volgens de landelijke standaarden. Het vastgestelde niveau is 'basis' en vormt de ondergrens voor rationeel wegbeheer. De actuele onderhoudstoestand is te omschrijven als 'sober'. Een inhaalslag is gaande.

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het wegbeheerplan 2016-2019.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de werkzaamheden uit volgens uit de telecommunicatiewet, de OGN en de WION.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren het uitvoeringsprogramma volgens uit het OV Beleidsplan 2016-2025 uit.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

Doelstellingen

We hebben duurzame, veilige en begaanbare civiele kunstwerken.

Maatregelen

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het wegbeheerplan 2016-2019.

We onderhouden de wegen op een veilig en functioneel niveau, volgens de landelijke standaarden. Het vastgestelde niveau is 'basis' en vormt de ondergrens voor rationeel wegbeheer. De actuele onderhoudstoestand is te omschrijven als 'sober'. Een inhaalslag is gaande.

We voeren de jaarschijf 2018 van het beheerplan civiele kunstwerken 2016-2025 uit.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

Doelstellingen

We hebben een duurzaam, veilig en begaanbaar wegennet.

Maatregelen

Broekhuizen Hoogstraat Reconstructie

We onderhouden de wegen op een veilig en functioneel niveau, volgens de landelijke standaarden. Het vastgestelde niveau is 'basis' en vormt de ondergrens voor rationeel wegbeheer. De actuele onderhoudstoestand is te omschrijven als 'sober'. Een inhaalslag is gaande.

Meterik Kempweg reconstructie

We onderhouden de wegen op een veilig en functioneel niveau, volgens de landelijke standaarden. Het vastgestelde niveau is 'basis' en vormt de ondergrens voor rationeel wegbeheer. De actuele onderhoudstoestand is te omschrijven als 'sober'. Een inhaalslag is gaande.

We voeren de gladheidsbestrijding uit conform het jaarlijks vast te stellen gladheidsbestrijdingsplan.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het tractiebeheerplan.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het wegbeheerplan 2016-2019.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het wegbeheerplan 2016-2019.

We onderhouden de wegen op een veilig en functioneel niveau, volgens de landelijke standaarden. Het vastgestelde niveau is 'basis' en vormt de ondergrens voor rationeel wegbeheer. De actuele onderhoudstoestand is te omschrijven als 'sober'. Een inhaalslag is gaande.

We voeren de jaarschijf 2018 van het beheerplan wegen, bermen, sloten buitengebied 2011-2018 uit.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

4.2 Openbaar groen, bossen en landschap

Kaders

Openbaar groen, bossen en landschap

- Groenbeleidsplan 2011
- Beheerplan Openbaar Groen 2016-2019
- Landschapsontwikkelingsplan 2011
- POL 2014 en het Provinciaal natuurbeheerplan
- Kaderrichtlijn water (KRW)
- Visie Maasgaard
- Beleidsplan duurzaam en integraal boombeheer
- Monumentale bomenlegger
- Wettelijke zorgplicht (volgend uit burgerlijk wetboek)
- Monumentenwet en monumentenverordening
- CROW Richtlijnen
- Natuurbeschermingswet

Speelterreinen

- Speelruimtebeleid Horst aan de Maas 2012 – 2016
- Beheerplan speeltoestellen in de openbare ruimte 2015 - 2019
- Warenwet attractiebesluit

Doelstellingen

Het openbaar groen levert een positieve bijdrage aan de woon en werkomgeving.

Maatregelen

Een deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door mensen met een sociale werkplaats-indicatie (opgave social return).

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We betrekken inwoners bij de planvorming en inrichting van het openbaar groen en faciliteren bewonersinitiatieven.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We doen een onderzoek naar de verdere (groene) verduurzaming van de openbare ruimte.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We geven inhoud aan het plan van aanpak op voor de lanenproblematiek in Griendtsveen.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We hebben voor eind 2017/begin 2018 onze landschapselementen gecontroleerd en aangepast in GBI.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We stellen een groene agenda van Horst aan de Maas op.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We vervangen zieke bomen in het buitengebied van Sevenum.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het beheerplan openbaar groen 2016-2019.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het boombeheerplan.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren diverse overige taken uit passend binnen het beheer van de openbare ruimte.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

Doelstellingen

We onderhouden ons landschap zodanig dat het een visitekaartje blijft voor toeristen en inwoners.

Maatregelen

Een deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door mensen met een sociale werkplaats-indicatie (opgave social return).

Portefeuillehouder: Driessen Paul

Op last van onze wettelijke taak bestrijden we knolcypers / exoten.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We participeren in werkgroepen die een landschappelijk element bevatten en leggen verbanden tussen het maatschappelijk middenkader.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het beheerplan landschappelijke elementen 2011-2020.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het bosbeheerplan 2015-2020.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit voor de recreatieve voorzieningen.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We werken voor eind 2018 het onderwerp 'mensgerichte natuur' uit.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

Doelstellingen

We streven naar voldoende formele en informele speelruimte en een goede spreiding daarvan.

Maatregelen

Bij de inrichting van de openbare ruimte kijken we creatief naar laagdrempelige en toegankelijke sportgelegenheden.

Bij initiatieven om sport in de openbare ruimte te bevorderen denken we, daar waar nodig, mee. Het vroegtijdig zien en pakken van kansen op dit gebied, vraagt creativiteit. Dit wordt opgenomen in de vernieuwingsagenda. We gaan hierover in gesprek met de gemeenschap.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het beheerplan openbare speelruimte 2015-2019.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

4.3 Ruimtelijke ordening

Kaders

Ruimtelijke ordening

- Wet ruimtelijke ordening, inclusief de Grondexploitatiewet
- Besluit ruimtelijke ordening
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
- Woningwet
- POL 2014 en het Provinciaal natuurbeheerplan
- Omgevingsverordening Limburg
- Bestemmingsplannen
- Structuurvisies
- Besluit omgevingsrecht (Bor)
- Ministeriële regeling omgevingsrecht (MOR)
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten

Doelstellingen

We streven naar een goede ruimtelijke ordening van het grondgebied van Horst aan de Maas waarbij we de balans tussen rode, blauwe en groene ontwikkelingen behouden en versterken.

Maatregelen

Centrumvisie Horst

Groene berging Groote Molenbeek

In de Regio worden afspraken gemaakt over het thema Wonen die worden vastgelegd in een regionale structuurvisie (POL).

Doelstelling: samen met publieke en commerciële partners de kwaliteit en de kwantiteit van de woningvoorraad in Horst aan de Maas op peil houden zowel voor de korte als de lange termijn.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

KR-maatregelen, beekherstel programma's

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

LOG

Peelvenen

Vanuit het POL en het RMO worden op regionale schaal visies opgesteld.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Visie bedrijventerreinen

We geven uitvoering aan het Project Maasgaard.

- Grote Molenbeek
- De Zwarte Plak

- De Diepeling
- Recreatieve verbindingen

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We monitoren, registreren en conserveren Cultureel Erfgoed.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We ontwikkelen de Structuurvisie door.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We ronden de procedure op om te komen tot een nieuw bestemmingsplan Buitengebied (inclusief MER) af.

Actualisatie en harmonisatie is hierbij aan de orde.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We stellen bestemmingsplannen vast binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We voeren diverse gebiedsontwikkelingen uit.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We werken aan de implementatie van de Omgevingswet.

In het kader van het actualiserings-programma bestemmingsplannen is er nog een beperkte opgave tot aan de implementatie van de nieuwe Omgevingswet (waar mogelijk de herzieningstermijn van 10 jaren komt te vervallen). In 2015 zal hiermee een aanvang worden genomen.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We werken met principeverzoeken om uitspraken te doen over de kansrijkheid van nieuwe initiatieven.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Westsingel medisch centrum

Woningbouw Horst, Kuilenveld (P2)

Groote Molenbeek (beekherstel en groene buffer)

Kabroeksebeek

POL visie Landelijk gebied

POL visie Werklocaties/Kantoren

Rieterdijk

POL visie Detailhandel

POL visie Vrijtijdseconomie

POL visie Wonen

POL visie Energie

RMO (Regionaal Mobiliteitsoverleg Noord- Limburg) visie Mobiliteit

4.4 Volkshuisvesting

Kaders

Volkshuisvesting

- Regionale Woonvisie
- Masterplan Wonen 2016
- Rijksverordening VROM Starterslening
- POL 2014 en het Provinciaal natuurbeheerplan
- Provinciale “Verordening impulsplan Starters een eigen thuis! Provincie Limburg”
- Gemeentelijke verordening “VROM starterslening Horst aan de Maas”
- Visie leefbaarheid en zelfredzaamheid Horst aan de Maas
- Verordening dorpsplatforms Horst aan de Maas
- Toetsingskader projectsubsidies
- Besluit Beheer Sociale Huursector (BBSH)
- Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten

Doelstellingen

Samen met publieke en commerciële partners houden we de kwaliteit en de kwantiteit van de woningvoorraad in Horst aan de Maas op peil, zowel voor de korte als de lange termijn.

Maatregelen

Het 'Masterplan Wonen, goed wonen voor iedereen' wordt uitgevoerd. Hierin is ook aandacht voor de huisvesting van doelgroepen, waaronder statushouders.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Jaarlijks leggen we de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties vast, monitoren we de voortgang en evalueren we de gemaakte afspraken.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Stimuleringsmaatregelen

Visie wonen

We faciliteren particuliere bouwinitiatieven en toetsen daarbij aan het Masterplan Wonen.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We jagen nieuwe concepten en initiatieven op de woningmarkt aan en implementeren die.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We ondersteunen waar mogelijk particuliere woningbouwinitiatieven als CPO's (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap).

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

4.5 Afvalverwijdering

Kaders

Afvalverwijdering

- De verordening Reinigingsheffingen 2018
- Afvalinzamelbeleid op hoofdlijnen 2010
- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR)
- Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)
- Algemene Wet Milieubeheer

Doelstellingen

We voeren op een duurzame wijze de wet milieubeheer uit om het huishoudelijk afval in te zamelen.

Maatregelen

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het ophalen van de verschillende afvalstromen, volgens het gemeentelijk afvalbeleid.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

4.6 Riolering, waterkering, afwatering

Kaders

Riolering, waterkering, afwatering

- Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2017-2021
- Verordening Rioolheffing 2017
- Verordening Riolaansluitrecht 2018
- Beheerplan Wegen, Bermen en Sloten buitengebied 2011-2018
- Kaderrichtlijn Water

Doelstellingen

De waterkering langs de Maas is kwalitatief goed en veilig.

Maatregelen

Dijkverzwaring Hoogwaterbeschermingsprogramma

In het kader van de gebiedsontwikkeling OMA wordt het beschermingsniveau van het cluster woningen aan de Veerweg in Broekhuizen aangepast naar 1:250.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen- Wanssum (GOW).

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Overige Maasprojecten.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We volgen actief de ontwikkelingen door het Waterschap met betrekking tot de dijkverzwaring in Grubbenvorst.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

We volgen actief de ontwikkelingen door het Waterschap met betrekking tot de dijkverzwaring in Lottum.

Portefeuillehouder: Vostermans Bob

Centrale Verwerkingsinstallatie (CVI)

Deltaprogramma's Rivieren Limburgse Maasvallei

Kaderrichtlijn water (KRW)

Koplopersproject Venlo

Maascorridor

Maasmonding Everlosebeek

Meer-jaren programma infrastructuur, ruimte en transport (MIRT)

Programma Stroomlijn

Verdiepingsslag westelijke Maasoever

Waterpanel Noord

Doelstellingen

We hebben een kwalitatief goede afwatering op het gehele grondgebied.

Maatregelen

We ondersteunen initialtieven m.b.t. het afkoppelen van hemelwater op het gemeentelijk riool.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

Doelstellingen

We streven naar een optimale kostenbeheersing m.b.t. riolering.

Maatregelen

Als deelnemer van het regionale Waterpanel zorgen we voor samenwerking en een optimale kostenbeheersing.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

4.7 Milieu en duurzaamheid

Kaders

Milieu

- Wet Milieubeheer
- Gemeentelijk Milieubeleidsplan
- Wet Geurhinder en Veehouderijen
- Regeling Ammoniak en veehouderijen
- Wet Bodembescherming
- Wet Geluidhinder
- Wet Gemeentelijke Watertaken 2008
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
- Besluit omgevingsrecht (Bor)
- Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor)
- Bedrijfsplan op hoofdlijnen RUD (1 dec. 2011)
- Bestuursovereenkomst RUD (5 april 2012)
- Dienstverleningsovereenkomst RUD

Duurzaamheid

- De besluiten van de gemeenteraad van 10 september 2013 (vaststelling initiatiefvoorstel duurzaamheid) en 17 december 2013 (kredietstelling);
- Het Actieplan Duurzaamheid dat in december 2014 door de raad is vastgesteld.

Doelstellingen

Milieu -effecten van nieuwe en bestaande ontwikkelingen zijn in beeld en worden gemonitord.

Maatregelen

We monitoren actief de vastgestelde randwaarden voor het geluid, stof en andere milieuaspecten voor de centrale verwerkingsinstallatie voor zand en grind.

We monitoren actief de vastgestelde randwaarden voor het geluid (lage frequentie), stof en andere milieuaspecten voor de centrale verwerkingsinstallatie voor zand en grind in het Raaieind en ten zuiden van Grubbenvorst (na realisatie).

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

We volgen het grootschalig gezondheidsonderzoek van het RIVM.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

Doelstellingen

We stimuleren en faciliteren de thema's uit het programma Duurzaamheid.

Duurzaamheid is een breed thema, dat op veel werkterreinen van de gemeente terugkomt. In de raadsinformatiebrief van 30 maart 2017 zijn 31 lopende en nieuwe duurzame acties in Horst aan de Maas toegelicht. Ter illustratie enkele maatregelen die in 2018 een vervolg krijgen: Energievisie POL Noord-Limburg uitwerken in een lokaal Masterplan Energie; een locatiebeleid opstellen voor zonneweides; vervolg van de subsidie voor het verduurzamen van starterswoningen en van de subsidie voor gasloze nieuwbouwwoningen; vervolg van de subsidie voor het afkoppelen van regenwater; uitkomst van duurzaamheidsscan van het gemeentelijk vastgoed vertalen in een duurzaam meerjarenonderhoudsplan; vervolg activiteiten JOGG-regisseur en valpreventie voor ouderen.

Maatregelen

In 2018 voeren we acht actiepunten uit van het thema 'Duurzaam Bouwen en Wonen', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

In 2018 voeren we acht actiepunten uit van het thema 'Duurzame Overheid', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

In 2018 voeren we twee actiepunten uit van het thema 'Duurzaam gezond', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

In 2018 voeren we vijf actiepunten van het thema 'Duurzaam Ondernemen', uit het Actieplan Duurzaamheid 2014-2018.

Portefeuillehouder: Laak Birgit, op de

Doelstellingen

We voldoen aan de wettelijke verplichting in het kader van de wet op de lijkbezorging.

Maatregelen

We zorgen voor een adequaat beheer van de begraafplaats in Grubbenvorst.

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Algemeen beleid en beheer van de begraafplaats

Doelstellingen

We zorgen voor goede dienstverlening aan bedrijven en burgers bij aanvragen omgevingsvergunningen milieu.

Maatregelen

We verlenen omgevingsvergunningen milieu binnen de gestelde servicenormen.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

4.8 Openbaar vervoer

4.8 Openbaar vervoer

Openbaar vervoer

- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)
- Regionale mobiliteitsvisie, vastgesteld door het bestuurlijk Regionaal Mobiliteits Overleg (RMO)
- Contract uitvoering Openbaar vervoerdiensten Limburg (provincie Limburg)
- Wegenwet
- Wegenverkeerswet 1994
- Besluit Administratieve Bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)
- Uitvoeringsvoorschriften BABW
- Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990 (RVV)
- Reglement Verkeerslichten
- CROW richtlijnen

Kaders

Doelstellingen

We zorgen voor een betrouwbaar en goed bereikbaar openbaar vervoer dat het sociaal, economisch als toeristisch-recreatief functioneren van onze gemeente ten goede komt.

Maatregelen

De gemeente ondersteunt de inzet van de provincie voor de realisatie van Station Grubbenvorst / Greenport.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We behouden de huidige status van station Horst-Sevenum en werken een oplossing uit voor het verkeersknelpunt overgang Horst-Sevenum.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We houden vijf veerverbindingen over de Maas in stand door deel te nemen aan de GR Maasveren Limburg Noord.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We realiseren een fietsverbinding tussen station Horst-Sevenum en America.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We streven naar een situatie waarin het openbaar vervoer voor alle inwoners een volwaardig vervoeralternatief is.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

We voeren de jaarschijf 2018 uit van het GVVP.

Portefeuillehouder: Driessen Paul

WAT MAG DAT KOSTEN?

Exploitatie	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Lasten	16.663	17.765	17.305	17.605	16.503	16.557
Baten	-12.995	-8.867	-8.622	-8.433	-8.927	-8.501
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	3.668	8.898	8.683	9.172	7.576	8.056
Stortingen en onttrekkingen	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Stortingen	290	705	169	168	310	168
Onttrekkingen	-588	-1.756	-628	-1.414	-331	-343
Mutaties reserves	-298	-1.051	-459	-1.246	-21	-175
Gerealiseerd resultaat	3.370	7.847	8.224	7.926	7.555	7.881

Meer informatie

[Klik hier](#)

5. FINANCIËLE SITUATIE

5. Financiële situatie

WAT IS ONZE UITDAGING?

Wij willen een structureel sluitende meerjarenbegroting. Structurele lasten worden daarbij gedekt door structurele baten. Daarmee schuiven we geen rekening door naar volgende generaties.

We willen de financiële weerbaarheid niet verder verlagen. Het eigen vermogen wordt alleen aangesproken als daar echt niet aan valt te ontkomen. Uitgangspunt blijft verder dat de lastendruk voor burgers en bedrijven gemiddeld gelijk blijft. Correctie is alleen mogelijk voor inflatie en om ongewenste scheefgroei/effecten te corrigeren.

De aanhoudend slechte financieel economische situatie heeft ervoor gezorgd, dat we eerder een forse ombuigingsoperatie zijn gestart van circa € 18 miljoen (inclusief € 5,5 miljoen van het sociaal domein). De realisatie van alle ombuigingen is de eerste uitdaging. Ongeveer € 2,0 miljoen moet nog worden gerealiseerd. Dit is inclusief de taakstelling op de ambtelijke organisatie ad € 1 miljoen vanaf 2020. De gemeenteraad heeft op 4 juli 2017 besloten dat in 2019 de benodigde structurele loonsom vanaf 2020 wordt vastgesteld. Op dat moment wordt duidelijk in hoeverre deze taakstelling gehandhaafd blijft. In deze begroting is de taakstelling opgenomen in afwachting van definitieve besluitvorming in 2019.

Met de kadernota 2017 zien we een lichte verslechtering van de exploitatiebegroting. Onze eerste prioriteit is de exploitatie in evenwicht te brengen en houden en tegelijkertijd ruimte te creëren voor nieuwe ontwikkelingen. Dit vraagt om een innovatieve benadering. Niet zomaar bezuinigen maar slimmer organiseren, slim investeren voor duurzaamheidsdoelen en een beroep doen op de eigen creativiteit van inwoners, ondernemers en organisaties.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- **Uitvoering Wet WOZ, OZB en overige belastingen**
- **Financiering en algemene lasten en baten**

5.1 Uitvoering wet WOZ, Onroerende zaak- en overige belastingen

Kaders

Uitvoering wet WOZ

- Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

Onroerende zaak- en overige belastingen

- Verordening OZB 2018
- Baatbelasting
- Verordening Toeristenbelasting 2018
- Verordening Reclamebelasting 2018
- Verordening Precariobelasting 2018
- Verordening Lijkbezorgingsrechten 2018
- Legesverordening 2018
- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR)
- Leidraad Invordering gemeente Horst aan de Maas
- Reglement Automatische Incasso

Doelstellingen

We voeren de Wet WOZ en heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen op een effectieve en efficiënte manier uit

Maatregelen

Jaarlijks actualiseren we de belastingverordeningen inclusief de tarieven.

Zorgen dat in de komende vier jaren de lastendruk (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor burgers en bedrijven gemiddeld gelijk blijft en alleen op inflatie wordt gecorrigeerd.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Met de Kadernota bepalen we de tarieven toeristenbelasting voor het komend jaar.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We geven op een adequate wijze uitvoering aan de heffing van de gemeentelijke belastingen

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We geven op een adequate wijze uitvoering aan de Wet WOZ, met behoud van de kwalificatie 'goed' van de Waarderingskamer.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We hanteren een streng, rechtvaardig, efficient en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We maken het voor inwoners mogelijk hun aanslag gemeentelijke belastingen via de Berichtenbox van MijnOverheid te ontvangen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We onderzoeken in 2018 de mogelijkheden van invordering op maat.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We optimaliseren de afhandeling bezwaar- en beroepschriften WOZ door het verkorten van de doorlooptijd en het te allen tijden beschikbaar hebben van actuele procesinformatie.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We versturen minimaal 25% van de gemeentelijke aanslagen digitaal.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We zetten digitale mogelijkheden (PIP, Mijn Overheid) in voor het verstrekken en ontsluiten van informatie.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

5.2 Financiering en algemene lasten en baten

Kaders

Financiering en algemene lasten en baten

- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)
- Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)
- Wet financiering decentrale overheden (Fido)
- Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden
- Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden
- Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)
- Treasurystatuut 2015-2018
- Wet Houdbare Overheids Financiën
- Financiële verordening 2017 (ex. artikel 212 gemeentewet)

Doelstellingen

We laten de beschikbare financiële middelen zo goed mogelijk aansluiten op de bestaande (financierings)behoefte.

Maatregelen

Budgetten / middelen worden toegekend aan de activiteiten die we willen realiseren.

Budgetten en middelen worden toegerekend aan de activiteiten die we willen realiseren.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We actualiseren maandelijks onze liquiditeitsprognose.

We zetten een liquiditeitsplanning op waardoor we geldstromen nog meer proberen met elkaar te matchen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We beschikken over een actueel en effectief financieel kader (o.a. treasury-statuuut, nota reserves & voorzieningen, verordening ex art 212, 213 & 213a) .

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We geven actueel inzicht in de ontwikkeling van budgetten in meerjarig perspectief en concretiseren en realiseren onderkende ombuigingen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

WAT MAG DAT KOSTEN?

Exploitatie	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Lasten	738	978	715	717	692	690
Baten	-20.448	-19.990	-19.812	-19.489	-19.301	-19.319
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-19.710	-19.012	-19.097	-18.772	-18.609	-18.629
Stortingen en onttrekkingen	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Stortingen	8.452	3.784	164	218	0	0
Onttrekkingen	-8.349	-5.343	-327	-327	-109	-109
Mutaties reserves	103	-1.559	-163	-109	-109	-109
Gerealiseerd resultaat	-19.607	-20.571	-19.260	-18.881	-18.718	-18.738

Meer informatie

[Klik hier](#)

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Algemene Dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn de gemeentelijke inkomsten die vrij besteedbaar zijn. Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat volgens de regelgeving ten minste:

- a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is
- b. algemene uitkeringen
- c. dividend
- d. saldo van de financieringsfunctie
- e. overige algemene dekkingsmiddelen.

Doelstellingen

We bieden een structureel sluitende meerjarenbegroting aan.

Maatregelen

We rekenen de mei- en septembercirculaires Algemene Uitkering door en vertalen deze naar onze eigen begroting.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We vertalen de gevolgen van de invoering vennootschapsbelasting in onze meerjarenbegroting.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

WAT MAG DAT KOSTEN?

Exploitatie	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Lasten	-2.673	162	380	547	528	518
Baten	-43.188	-43.670	-45.953	-46.624	-47.054	-47.198
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-45.861	-43.508	-45.573	-46.077	-46.526	-46.680
Stortingen en onttrekkingen	2016 werkelijk	2017 raming na wijziging	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-45.861	-43.508	-45.573	-46.077	-46.526	-46.680

Meer informatie

[Klik hier](#)

PARAGRAFEN

A. Lokale heffingen

A. Lokale heffingen

Kaders

- Gemeentewet
- Wet waardering onroerende zaken
- Invorderingswet
- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen

Doelstellingen

Geen lastendrukverhoging voor inwoners en bedrijven, uitgezonderd de inflatiecorrectie.

Maatregelen

De lastendruk (OZB, riool- & afvalstoffenheffing) blijft voor burgers en inwoners in de periode 2015-2018 gemiddeld gelijk en wordt alleen gecorrigeerd voor inflatie.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

De tarieven van alle overige belastingen en heffingen worden jaarlijks gecorrigeerd voor de inflatie.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Jaarlijks brengen we de kostendekkendheid van onze tarieven in beeld.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

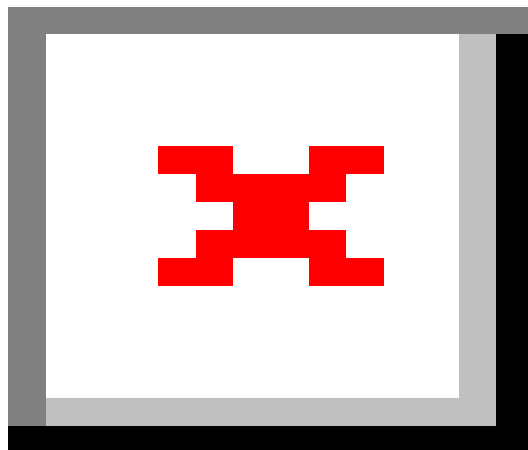
We monitoren de gemeentelijke lastendrukontwikkeling huishoudens en bedrijven in Horst aan de Maas in relatie tot de regio.

Relatie met de begrotingsparagraaf A. Lokale heffingen

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Tabellen paragraaf A Lokale heffingen

De gemeentelijke heffingen zijn na de algemene uitkering de grootste inkomstenbron van de gemeente. Met de heffingen genereren we in 2018 ongeveer 22% van de gemeentelijke inkomsten. In het onderstaande overzicht worden de inkomsten van de diverse gemeentelijke heffingen nader gespecificeerd (waarbij al rekening is gehouden met de mutaties in het raadsvoorstel bij de begroting 2018).

De opbrengst van de gemeentelijke heffingen stijgt in 2017 met ongeveer 1,8%. Deze marginaal hogere opbrengst wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de toeristenbelasting. De stijging van de OZB-opbrengst wordt veroorzaakt door een inflatiecorrectie (hoger dan verwacht), areaalontwikkeling en een extra verhoging die mogelijk gemaakt wordt omdat het tarief voor de rioolheffing in 2018 gelijk kan blijven aan 2017.

Beleid gemeentelijke heffingen

Kabinetsplannen belastingherziening / verschuiving van het belastinggebied

Om gemeenten financieel minder afhankelijk te maken van het Rijk wordt gekeken naar de omvang van het lokaal belastinggebied. Een eigen belastinggebied van voldoende omvang is dan ook van groot belang om als gemeenten de vele taken waar te kunnen maken. Daarnaast biedt een eigen belastinggebied de lokale politiek betere mogelijkheden om keuzes te maken en verantwoording aan de kiezers af te leggen.

Onderdeel van de kabinetsvoorstellen voor belastingherziening is een gedeeltelijke verschuiving van de rijksbelastingen naar lokale belastingen zónder dat de totale belastingdruk voor inwoners omhoog gaat. Dit betekent een verlaging van rijksbelastingen en een lagere algemene uitkering. Daar staat dan mogelijk een afschaffing van kleinere belastingen en ruimere mogelijkheden voor het vaststellen van tarieven tegenover. Mogelijk zijn dan ook nieuwe belastingen mogelijk zoals (de herinvoering van) een gebruikersbelasting OZB voor woningen en/of een ingezetenenheffing. Omdat er een aantal fundamentele keuzes gemaakt moeten worden en omdat het een majeure operatie betreft (budgettaire alsmede inpassen effecten in het koopkrachtbeleid) worden deze keuzes overgelaten aan een nieuw kabinet. Dit betekent dat hier in deze begroting 2018 nog geen rekening mee gehouden is.

Kostendekkendheid

Vanaf de begroting 2017 is iedere gemeente verplicht in de paragraaf lokale heffingen de kostendekkendheid van de tarieven die op basis van de Gemeentewet maximaal kostendekkend mogen zijn, inzichtelijk te maken.

Per heffing wordt in deze paragraaf dan ook op hoofdlijnen inzicht gegeven hoe bij de berekening van de tarieven van heffingen de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Voor Horst aan de Maas gaat het hierbij om:

- de afvalstoffenheffing,
- reinigingsrechten,
- rioolheffing,
- rioolaansluitrecht,
- marktgelden,
- lijkbezorgingsrechten en
- de leges.

Per heffing worden de directe kosten, overhead, BTW en opbrengsten weergegeven. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Directe kosten zijn de kosten die direct aan een heffing kunnen worden toegerekend en ook als zodanig in de financiële administratie staan (Bijvoorbeeld directe personeelslasten, rijksleges, geleverde diensten t.b.v. de heffing, kapitaallasten.)
- De overhead is op basis van de hierboven vermelde directe personeelslasten aan de heffing toegerekend
- De inkoop-BTW is als last meegenomen.
- De opbrengsten zijn gebaseerd op de tarieven 2018 zoals die in de paragraaf genoemd worden.

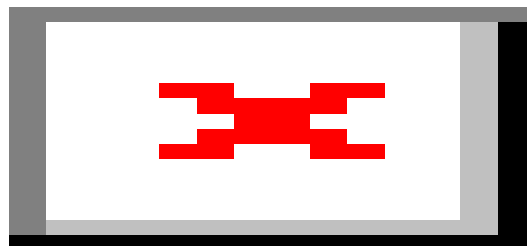
Voor de toerekening van de overhead heeft iedere gemeente een eigen beleidsvrijheid. De kostentoerekening van de overhead heeft net als bij de begroting 2017 plaatsgevonden op basis van de personeelslasten. Deze methode sluit het meest aan op de kostentoerekeningen zoals we die in het verleden hebben gehanteerd.

In deze paragraaf wordt de kostendeckendheid per heffing op basis van deze toerekening van de overhead inzichtelijk gemaakt. De systematiek van toerekenen van de overhead via de personeelslasten betekent dat een relatief groter bedrag toegerekend wordt aan arbeidsintensieve taken. De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning en de aansturing voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren.

Onroerende Zaak Belastingen (OZB)

De OZB wordt geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken.

Dit levert rekening houdend met de bovenstaande doelstellingen voor 2018 en het bepaalde in de kadernota 2017 de volgende tarieven op:

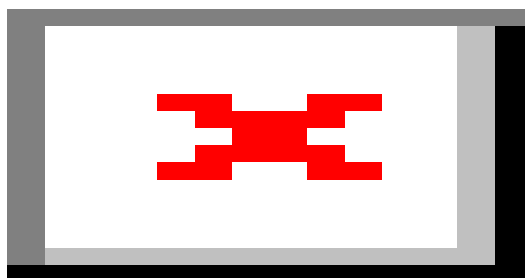
In de kadernota 2017 is bepaald de OZB lastendruk tussen de tarieven van woningen en de tarieven van niet-woningen meer in balans te brengen. Hierbij is bepaald dat het OZB-tarief voor woningen in 2018 met 5% wordt verlaagd, terwijl de OZB-tarieven voor niet-woningen worden verhoogd met 13,7%. Uitgangspunt hierbij is dat de totale OZB-opbrengsten gelijk blijven. Het gevolg hiervan is dat er een lastendruk verschuiving plaatsvindt van burgers naar bedrijven.

De genoemde tarieven voor 2018 worden nog gecorrigeerd met de gemiddelde daling / stijging van de WOZ-waarden. Dit gebeurt bij het vaststellen van de verordening Onroerende zaakbelasting 2018 in december 2017. De waardeontwikkeling is dan bekend.

Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing)

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. De afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens om de kosten te dekken voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Dit zijn niet alleen de kosten voor de wekelijkse afvalinzameling, maar ook kosten voor de inzameling van glas, oud papier, klein chemisch afval en dergelijke.

Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven die gebruik maken van de gemeentelijke afvalinzameldienst. De tarieven voor de afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishoudens) en de reinigingsrechten zijn gelijk. Uitgangspunt is dat de reinigingsheffingen kostendekkend zijn. De voorlopige afvalbegroting 2018-2021 geeft aanleiding de reinigingsheffingen conform de uitgangspunten van het coalitieakkoord met de inflatiecorrectie van 1,4% te verhogen. Dit geeft de onderstaande tarieven:

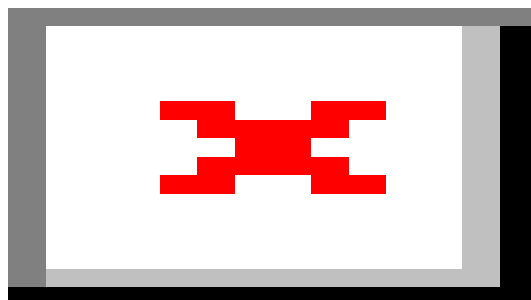
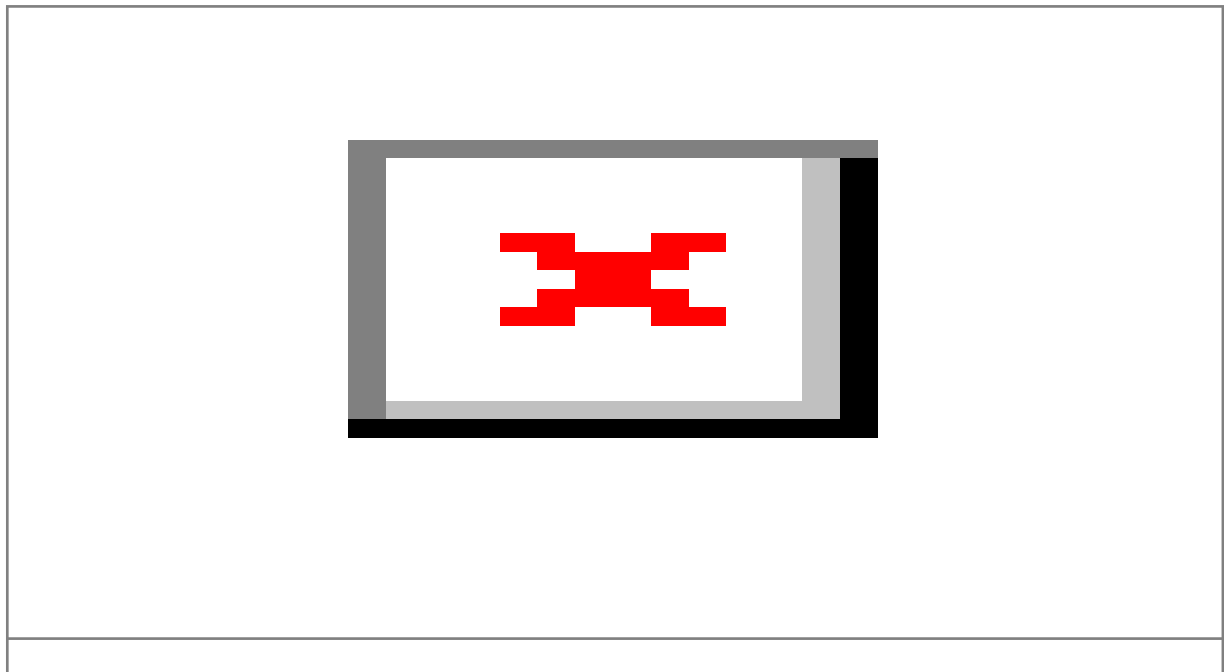

Met het vaststellen van de kadernota 2017 d.d. 04 juli 2017 heeft de gemeenteraad inzicht gevraagd in de mogelijkheden van tariefdifferentiatie bij de afvalstoffenheffing voor 2018. De mogelijkheden van tariefdifferentiatie zijn onderzocht. Hier komen we tot de volgende bevindingen:

- er is onvoldoende grondslag die het rechtvaardigt om grotere meerpersoonshuishouden zwaarder te belasten;
- met de betaalde afvalzakken voor restafval bestaat er al tariefdifferentiatie;
- het invoeren van meer categorieën levert invorderings- & handhavingsproblemen op.

Er zal dan ook niet ingezet worden op meer differentiatie maar op de onderlinge verhouding van het tarief van een eenpersoons- versus een meerpersoonshuishouden.

Bij het raadsvoorstel tot vaststellen van de verordening Reinigingsheffingen 2018, die in december 2017 in de gemeenteraad aan de orde komt, doen wij tevens een definitief voorstel voor de tarieven 2018 op basis van de dan beschikbare definitieve afvalbegroting 2018-2021.

Rioolheffing

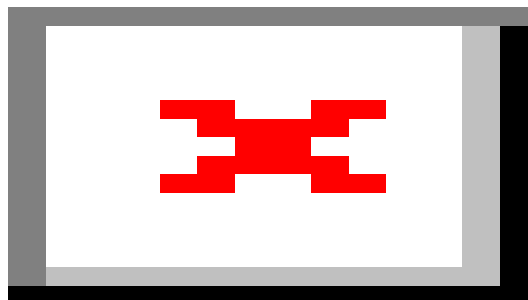
Sinds 1 januari 2008 is de wet Gemeentelijke Watertaken van kracht. Gemeenten kunnen maatregelen (voorzieningen) voor de verwerking van regenwater en overtollig grondwater bekostigen uit een zogenaamde verbrede rioolheffing. In Horst aan de Maas is de verbrede rioolheffing met ingang van 1 januari 2010 ingevoerd. Er wordt een vast bedrag per eigendom van de eigenaar geheven. De (verbrede) rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing. Daarmee kunnen kosten worden verhaald om collectieve maatregelen te treffen voor een doelmatig werkende riolering en maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater.

Het huidige gemeentelijke rioleringsplan (VGRP) is op 8 november 2016 vastgesteld door de gemeenteraad en heeft een looptijd van 2017-2021. Op basis van dit rioleringsplan is voor 2018 een verhoging van de rioolheffing niet nodig en kan in 2018 het tarief net als in 2017 op € 192 worden gehandhaafd.

In het onderstaande overzicht staat de ontwikkeling van de rioolheffing aangegeven.

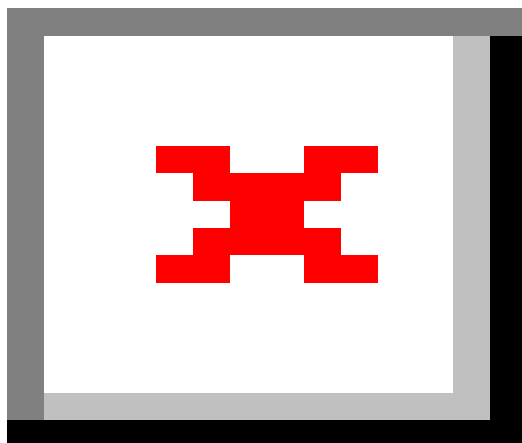

Met de kadernota 2018 (juli 2018) worden voorstellen gedaan met betrekking tot het systeem van heffen waarbij de laatste landelijke ontwikkelingen hierin worden meegenomen.

Regionale vergelijking gemeentelijke lasten van de gemeente Horst aan de Maas

Bij de berekening van de lastendruk in de gemeente Horst aan de Maas worden de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing meegenomen. Bij de berekening van de lastendruk voor bedrijven in de gemeente Horst aan de Maas worden de OZB en de rioolheffing meegenomen. De vergelijking is dan ook op basis van dezelfde uitgangspunten gebeurd.

Huishoudens

Een huishouden in Horst aan de Maas heeft in 2017 een lastendruk die 6,2% boven het regionale gemiddelde ligt. In 2016 was dit nog 6,9%.

De gemiddelde lastendruk voor een huishouden in Horst aan de Maas is in 2017 met 0,9% gestegen. Regionaal was er een stijging van 1,6% te zien, terwijl landelijk sprake was van een stijging van ongeveer 0,3%.

In de kadernota 2017 is bepaald dat het tarief voor woningen in 2018 met 5% wordt verlaagd terwijl de tarieven voor de niet-woningen met 13,7% worden verhoogd. Op basis van deze uitgangspunten betekent dit dat de lastendruk voor huishoudens zullen dalen en meer in lijn komen te liggen met het regionale gemiddelde.

Bedrijven

Een gemiddeld bedrijf in Horst aan de Maas heeft in 2017 een lastendruk die 11,2% onder het regionale gemiddelde ligt. In 2015 was dit nog 11,6%.

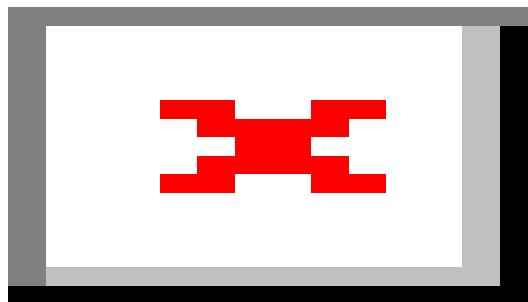
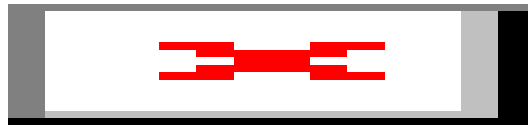
De lasten voor de bedrijven in Horst aan Maas is in 2017 harder gestegen dan in de regiogemeenten. In Horst aan de Maas was er in 2017 een stijging van 3,9% terwijl regionaal de lasten gemiddeld met 3,4% zijn gestegen. De stijging van 3,9% is veroorzaakt doordat de WOZ-waardeontwikkeling anders is geweest als waar in de tariefstelling 2017 rekening mee is gehouden.

Gelet op de uitgangspunten in de kadernota 2017 waarbij is bepaald dat de tarieven voor niet-woningen met 13,7% worden verhoogd, verwachten wij voor 2018 een toename van de lastendruk waarbij de afwijking ten opzichte van het regionale gemiddelde beduidend kleiner wordt.

Rioolaansluitrecht

Iedere gemeente is vrij in de manier waarop de kosten voor het realiseren van een aansluiting op de riolering worden verhaald. In onze gemeente worden de kosten verhaald via een rioolaansluitrecht.

Het rioolaansluitrecht is een eenmalige vergoeding van de eigenaar van een pand dat op de riolering wordt aangesloten.

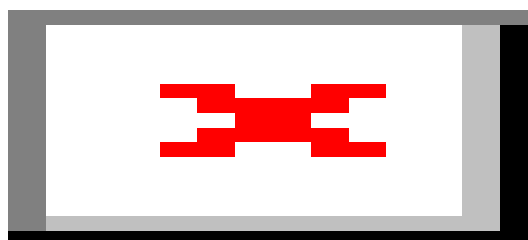

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van degene die tegen een vergoeding gelegenheid geeft tot overnachten. De belasting wordt geheven voor alle overnachtingen van personen die niet in de gemeentelijke basisregistratie staan ingeschreven. Dit kunnen zowel toeristen als arbeidsmigranten zijn.

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Dat betekent dat de gemeente vrij is in de besteding van de inkomsten.

In de kadernota 2017 is bepaald dat de tarieven van de toeristenbelasting worden gecorrigeerd met de inflatiecorrectie (2018: +1,4%) waarbij het hoge tarief extra wordt verhoogd met € 0,09. Reden voor de extra stijging (van het hoge tarief met € 0,09) is dat toerisme en recreatie een belangrijke economische pijler is van Horst aan de Maas en de gemeente hierin wil blijven investeren in de toekomst. Door deze extra opbrengsten worden de minderopbrengsten van de OZB die worden veroorzaakt door de uitspraken van de Hoge Raad inzake de recreatieparken gecompenseerd. Bovenstaande levert hierbij de volgende tarieven op:

Door afrondingen stijgt het lage tarief geen 1,4% maar 1,2% en het hoge tarief stijgt met de extra verhoging van € 0,09 met 8,5%.

Regionaal gezien is de toeristenbelasting in 2017 gemiddeld € 1,29 per overnachting. Het hoge tarief in Horst aan de Maas ligt in 2017 op het regionale gemiddelde en het lage tarief 25% onder het regionale gemiddelde. Gemiddeld gezien is het tarief toeristenbelasting in Horst aan de Maas 13% lager dan het regionale gemiddelde. Het hoge tarief komt met de extra verhoging naar verwachting ca. 6% hoger te liggen dan in de regiogemeenten.

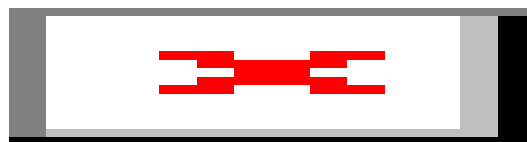
Baatbelasting

Baatbelasting wordt geheven om de kosten voor door de gemeente aangelegde voorzieningen in de openbare ruimte te dekken. De particuliere eigendommen die gebaat zijn, worden in de heffing van de baatbelasting meegenomen. Er wordt in 2018 nog één baatbelasting geheven. Dat is de baatbelasting voor de riolering aan de Kreuzelweg. Deze loopt nog tot 2023. Bij het vaststellen van de verordening Baatbelasting Kreuzelweg heeft de gemeenteraad bepaald dat deze niet jaarlijks met een inflatiecorrectie geïndexeerd wordt.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Met toepassing van inflatiecorrectie van 1,4% geeft dit voor 2018 de volgende tarieven:

Door afronding stijgt het tarief voor overige terrassen geen 1,4% maar 1,5%

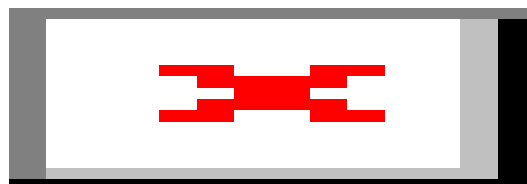
Marktgelden

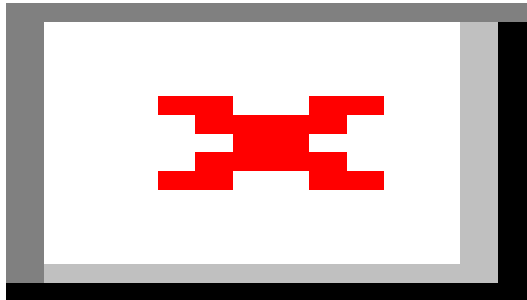
Marktgelden worden geheven voor het innemen van een standplaats tijdens de weekmarkt. In Meerlo, Swolgen en Tienray zijn geen marktdagen en is de heffing van marktgelden niet aan de orde.

De promotiegelden die door de marktlieden in het centrum van Horst worden betaald, zijn vanaf 2011 in de heffing van de marktgelden meegenomen.

De promotiegelden worden doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas. Die betaalt hiermee collectieve activiteiten t.b.v. het promoten van het centrum.

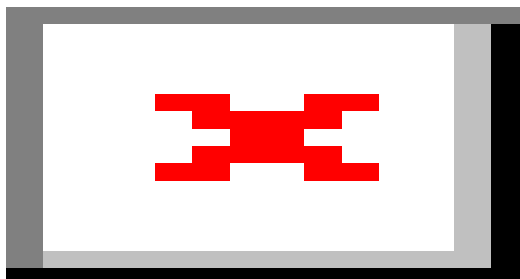
Met toepassing van inflatiecorrectie van 1,4% geeft dit voor 2018 de volgende tarieven:

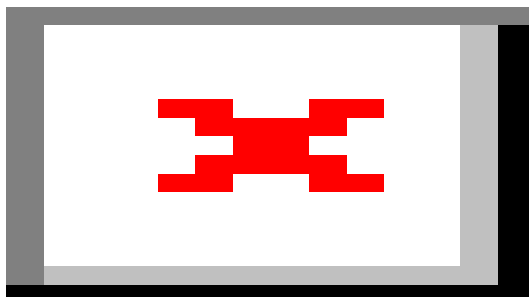
Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen (reclameobjecten) in het centrum van Horst, die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Deze heffing is in 2008 ingevoerd op verzoek van de ondernemers van het centrum van Horst. De opbrengst van de reclamebelasting wordt, onder inhouding van € 5.000, doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas. Die betaalt hiermee collectieve activiteiten voor het promoten van het centrum van Horst. De hoogte van het tarief is sinds 2015 afhankelijk van de ligging en de WOZ-waarde van de vestiging en niet meer van de grootte van de reclameborden zoals dat in 2014 en voorgaande jaren gold. Met toepassing van inflatiecorrectie van 1,4% geeft dit voor 2018 de volgende tarieven:

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn vergoedingen voor diverse diensten die de gemeente verricht in het kader van de lijkbezorging. De hoogte van de lijkbezorgingsrechten wordt in overleg met het kerkbestuur vastgesteld. Eventuele wijzigingen komen in december 2017 bij het vaststellen van de belastingtarieven 2018 aan de orde.

Leges

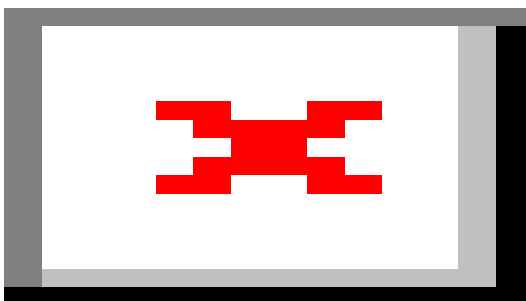
Met het heffen van leges dekt de gemeente de kosten die de gemeente maakt voor het leveren van bepaalde diensten. De tarieven zijn gebaseerd op maximale kostendeckendheid.

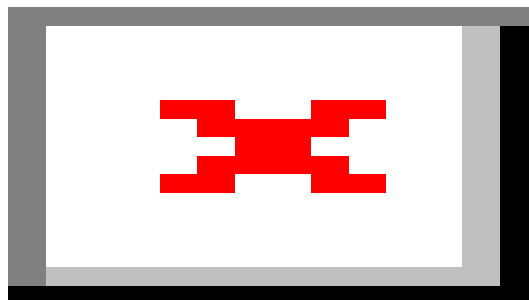
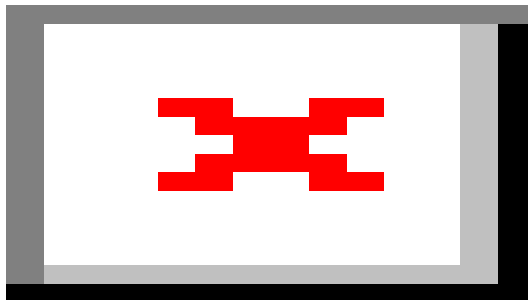
De te indexerende tarieven 2018 worden met eventuele andere wijzigingen in december 2017 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Conform de kadernota 2017 zal een verkennend onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden in de mate van kostendeckendheid van de leges en tarieven van de leges in titel 2 en 3 van de tarieventabel. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen het ophogen van deze tarieven naar 80% kostendeckendheid.

De kostendeckendheid van de leges 2018 wordt hieronder per titel van de legesverordening inzichtelijk gemaakt:

- Titel 1: Algemene dienstverlening zoals o.a. huwelijksvoltrekkingen/partnerschapsregistratie, inlichtingen uit de basisregistratie personen (BRP), reisdocumenten en rijbewijzen;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Onder de laatstgenoemde titel vallen o.a. aanvragen in het kader van de drank- en horecawet, brandbeveiligingsverordening en kinderopvang.

Kwijtschelding

Voor de gecombineerde aanslag gemeentelijke heffingen kan een verzoek tot kwijtschelding worden ingediend. Aan de hand van de financiële situatie (inkomen, uitgaven en vermogen) wordt beoordeeld of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt. Basis voor de beoordeling is de Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invordering gemeentelijke belastingen van de gemeente Horst aan de Maas.

Vanaf 2017 worden de kwijtscheldingsaanvragen ook maandelijks getoetst door het Inlichtingenbureau. Alleen in complexere gevallen, bij uitval of bij afwijkingen in inkomen of vermogen (o.a. eigen woning) worden de aanvragen door de medewerkers van de gemeente zelf beoordeeld. We verwachten dat in 2018 75% van het aantal aanvragen via het Inlichtingenbureau zal worden getoetst.

Het is mogelijk dat ook zelfstandige ondernemers met een eenmanszaak en met een inkomen rond het bestaansminimum voor kwijtschelding van hun privé-belastingen in aanmerking komen. Hun aanvraag wordt, buiten de toets op het ondernemingsvermogen, op dezelfde manier getoetst als particulieren.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende heffingen:

- OZB
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing

B. Weerstandsvermogen en risicobeheering

Kaders

- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (raad 16 september 2014)

Doelstellingen

De risico's die onze organisatie loopt zijn beheersbaar.

Maatregelen

Afstemmen en ondersteunen bij juridisch control

De functionaris gegevensbescherming beheert het register van gegevensverwerkingen

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

GVOP en DROP

Het vergroten van het juridisch bewustzijn en kwaliteitszorg binnen de organisatie, is een belangrijk speerpunt voor AJZ. Onderdeel hiervan is de positionering van de juridisch functie. Hier zijn stappen in gezet. Vanuit deze rol, dicht op het team of cluster wordt invulling gegeven aan de ambassadeursrol ter vergroting van de juridische kwaliteit van de collega's. Daarmee wordt het juridisch bewustzijn een intrinsiek onderdeel van het gewenste meesterschap.

Naast het bevorderen van de juridische kwaliteit van de diverse organisatieonderdelen, zal aanvullend periodiek de juridische kwaliteit van een product of dienst door AJZ in kaart worden gebracht. Dit met het doel om verbeterpunten te signaleren en gerichte maatregelen tot verbetering voor te stellen. In verband hiermee is in 2017 onderzocht op welke wijze juridische kwaliteit onderdeel kan gaan uitmaken van de interne controlesystematiek zoals die reeds met betrekking tot de financiële rechtmatigheid in de organisatie bestaat. In de tweede helft van 2017 en 2018 zullen daar de eerste ervaringen mee worden opgedaan.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Juridische en bestuurlijke zaken

Het vergroten van het juridisch bewustzijn en kwaliteitszorg binnen de organisatie, is een belangrijk speerpunt voor AJZ. Onderdeel hiervan is de positionering van de juridisch functie. Hier zijn stappen in gezet. Vanuit deze rol, dicht op het team of cluster wordt invulling gegeven aan de ambassadeursrol ter vergroting van de juridische kwaliteit van de collega's. Daarmee wordt het juridisch bewustzijn een intrinsiek onderdeel van het gewenste meesterschap.

Naast het bevorderen van de juridische kwaliteit van de diverse organisatieonderdelen, zal aanvullend periodiek de juridische kwaliteit van een product of dienst door AJZ in kaart worden gebracht. Dit met het doel om verbeterpunten te signaleren en gerichte maatregelen tot verbetering voor te stellen. In verband hiermee is in 2017 onderzocht op welke wijze juridische kwaliteit onderdeel kan gaan uitmaken van de interne controlesystematiek zoals die reeds met betrekking tot de financiële rechtmatigheid in de organisatie bestaat. In de tweede helft van 2017 en 2018 zullen daar de eerste ervaringen mee worden opgedaan.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Verzekering en aansprakelijkheid

Het vergroten van het juridisch bewustzijn en kwaliteitszorg binnen de organisatie, is een belangrijk speerpunt voor AJZ. Onderdeel hiervan is de positionering van de juridisch functie. Hier zijn stappen in gezet. Vanuit deze rol, dicht op het team of cluster wordt invulling gegeven aan de ambassadeursrol ter vergroting van de juridische kwaliteit van de collega's. Daarmee wordt het juridisch bewustzijn een intrinsiek onderdeel van het gewenste meesterschap.

Naast het bevorderen van de juridische kwaliteit van de diverse organisatieonderdelen, zal aanvullend periodiek de juridische kwaliteit van een product of dienst door AJZ in kaart worden gebracht. Dit met het doel om verbeterpunten te signaleren en gerichte maatregelen tot verbetering voor te stellen. In verband hiermee is in 2017 onderzocht op welke wijze juridische kwaliteit onderdeel kan gaan uitmaken van de interne controlesystematiek zoals die reeds met betrekking tot de financiële rechtmatigheid in de organisatie bestaat. In de tweede helft van 2017 en 2018 zullen daar de eerste ervaringen mee worden opgedaan.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We adviseren over de (verbijzonderde) Interne Controle

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We begeleiden de interim - en jaarrekeningcontrole

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We beperken de risico's op het gebied van informatiebeveiliging.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We beperken de risico's op het gebied van privacy.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We brengen risico's op het gebied van privacy in kaart door gegevensverwerkingen in beeld te brengen

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We geven de Interne Controle ten behoeve van de rechtmatigheid en doelmatigheid verder vorm.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We hebben voldoende weerstandsvermogen om de financiële risico's op te vangen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We implementeren + en voeren uit ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit m.b.t. de BRP, PUN, BAG, DIGID, en Suwinet)

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We implementeren het informatiebeveiligingsbeleid (plan) volgens de BIG.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We implementeren het ISMS (Informatie Security Management System) gemeentebreed

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We nemen maatregelen om geconstateerde risico's te beperken

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We stellen jaarlijks een normenkader en controleprotocol op

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We voeren het interne controleplan uit en rapporteren hier twee keer per jaar over

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We zijn juridisch in control.

Het vergroten van het juridisch bewustzijn en kwaliteitszorg binnen de organisatie, is een belangrijk speerpunt voor AJZ. Onderdeel hiervan is de positionering van de juridisch functie. Hier zijn stappen in gezet. Vanuit deze rol, dicht op het team of cluster wordt invulling gegeven aan de ambassadeursrol ter vergroting van de juridische kwaliteit van de collega's. Daarmee wordt het juridisch bewustzijn een intrinsiek onderdeel van het gewenste meesterschap.

Naast het bevorderen van de juridische kwaliteit van de diverse organisatieonderdelen, zal aanvullend periodiek de juridische kwaliteit van een product of dienst door AJZ in kaart worden gebracht. Dit met het doel om verbeterpunten te signaleren en gerichte maatregelen tot verbetering voor te stellen. In verband hiermee is in 2017 onderzocht op welke wijze juridische kwaliteit onderdeel kan gaan uitmaken van de interne controlesystematiek zoals die reeds met betrekking tot de financiële rechtmatigheid in de organisatie bestaat. In de tweede helft van 2017 en 2018 zullen daar de eerste ervaringen mee worden opgedaan.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Toelichting en tabellen paragraaf B, weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

In de paragraaf "weerstandsvermogen en risicobeheersing" wordt de berekening van de weerstandscapaciteit opgenomen en een opsomming gegeven van de belangrijkste risico's. Daarnaast vindt u hier een aantal verplicht voorgeschreven kengetallen conform BBV.

Stand van zaken

Voor de begroting 2018 zijn (alle) risico's geactualiseerd. Gebaseerd op een vastgesteld zekerheidspercentage van 90% volgt hieruit een nieuw (benodigd) bedrag aan Algemene Reserve basis. Vervolgens wordt bepaald of het eerder vastgestelde bedrag nog afdoende is. Daarbij houden we rekening met een ratio tussen 1,0 en 1,4. Komt het nieuwe ratio buiten deze grens uit dan wordt dit aangepast en meegenomen in het raadsvoorstel behorend bij deze begroting. In deze paragraaf treft u de informatie hierover aan.

2. Risico-inventarisatie algemene risico's

Voor de Begroting 2018 zijn de risico's geactualiseerd. Daarbij is beoordeeld

- in hoeverre eerder geïnventariseerde risico's actueel zijn voor wat betreft de kans en maximaal financieel gevolg en
 - of er nieuwe risico's zijn bijgekomen.
- Uit de inventarisatie blijkt dat er 124 algemene risico's zijn. De geïnventariseerde risico's zijn aan de hand van kans en maximaal financieel gevolg verdeeld over onderstaande matrix.

Financiële klasse

6) $x > € 1.000.000$	7	1			
5) $€ 500.000 < x < € 1.000.000$	4	2	1	1	
4) $€ 100.000 < x < € 500.000$	15	11	2	1	
3) $€ 25.000 < x < € 100.000$	13	18	7	2	1
2) $x < € 25.000$	21	10	10	1	1
1) Geen financiële gevolgen	3				1
	10%	30%	50%	70%	90%

Toelichting matrix

Op de horizontale as is de kans weergegeven dat het risico zich voordoet. Op de verticale as is de maximale financiële omvang (bedrag) van het risico weergegeven. De financiële klassen zijn ingedeeld zoals vastgesteld in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2014. Een risico in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico in het oranje gebied, vraagt extra aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft in het donkerrode gebied (helemaal rechtsboven) vereist directe aandacht. Deze risico's kennen immers een grote financiële omvang, de kans dat dit risico zich voordoet is als hoog (>90%) ingeschat en het financieel gevolg is > € 1.000.000.

Onderstaand zijn de belangrijkste risico's (met de grootste kans en financiële klasse) toegelicht. Deze risico's corresponderen met de risico's die in de risicomatrix onderstreept en vetgedrukt zijn. De in de tabel genoemde kanspercentages en financiële klasse verwijzen naar bovenstaande matrix.

3. Risico's grondexploitatie

Bij het aanbieden van de herzieningsrapportage nemen we de risico-actualisatie en bijbehorende berekening voor het weerstandsvermogen voor de grondexploitatie mee. De herzieningsrapportage is in de Raad van 18 oktober 2016 vastgesteld. In de nieuwe nota Grondbeleid (vastgesteld in de Raad van 20 september 2016) is de Algemene reserve grondexploitatie (ARGE) vastgesteld met een ondergrens van € 1,7 miljoen en de bovengrens op € 2,7 miljoen. Dit is gelijk gebleven aan de eerdere uitgangspunten.

. Benodigde weerstandscapaciteit voor algemene risico's

Naast de hoogte van de ARGE is het noodzakelijk de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen voor de algemene risico's.

De totale omvang van de geïnventariseerde algemene risico's is € 45.781.325. Dit betekent dat als alle risico's zich in volle omvang tegelijk voordoen dit naar verwachting € 45.781.325 kost. Hierbij is geen rekening gehouden met de waarschijnlijkheid (kans) dat het risico zich voordoet.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald met behulp van een risicosimulatie, de zogenaamde Monte Carlo simulatie (statistische simulatie). Uitgangspunt hierbij is dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen en ook niet met een maximale omvang zullen optreden.

Daarnaast is in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (16 september 2014) het uitgangspunt vastgesteld dat we 90% zekerheid willen hebben dat het beschikbare

weerstandsvermogen toereikend is om de risico's af te dekken. Dit wordt het zekerheidspercentage genoemd.

Uitgaande van het vastgestelde zekerheidspercentage van 90% is er een weerstandscapaciteit nodig voor de algemene risico's van minimaal € 6.308.282. Dit wil concreet zeggen dat met een zekerheid van 90% kan worden gesteld dat een weerstandsvermogen van € 6.308.282 toereikend is om de risico's af te dekken.

5. Beschikbare weerstandscapaciteit

Om de risico's op te kunnen vangen is het belangrijk dat de gemeente over een buffer beschikt die hiervoor voldoende is: de zogenaamde weerstandscapaciteit. Weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten - die onverwacht en substantieel zijn - te dekken. Daarvoor komen de volgende onderdelen in aanmerking:

- Vrij besteedbare reserves: de 'Algemene reserve vrij aanwendbaar' en de 'Algemene reserve winst verkoop aandelen Essent'.
- Post Onvoorzien: vanaf 2014 is hiervoor in de begroting een bedrag van € 50.000 structureel opgenomen.
- Stille reserves: de gebouwen en gronden die de gemeente in bezit heeft vertegenwoordigen een zekere waarde. Wanneer de marktwaarde hoger is dan de boekwaarde is er sprake van stille reserves. Daarbij houden we rekening mee dat niet ieder eigendom (op korte termijn) kan worden verkocht. De omvang van de stille reserves is bij de Programmabegroting 2013 nog in beeld gebracht en bedroeg toen circa € 57 miljoen (exclusief pachtgronden).

6. Benodigde weerstandscapaciteit versus beschikbare weerstandscapaciteit

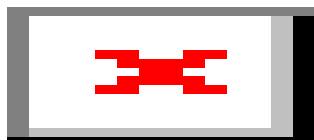
Om te bepalen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de ratio weerstandsvermogen berekend. De berekeningswijze hiervan is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Bij de Begroting 2017 is de benodigde weerstandscapaciteit in de Algemene reserve basis gehandhaafd op € 6.633.666.

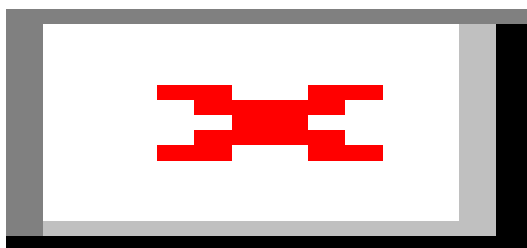
De ratio is nu € 6.633.666 / € 6.308.282 = 1,05. Dit zit tussen de onder- en bovengrens van de gestelde norm van 1,0 – 1,4.

Uitgaande van een ratio van minimaal 1,0 is de Algemene Reserve basis voldoende groot. Die hoeft niet aangepast te worden. In deze tabel zijn de verschillende weerstandsnormen toegelicht.

7. Kengetallen

Op grond van de BBV zijn we verplicht onderstaande kengetallen in deze paragraaf op te nemen en te interpreteren.

Betekenis van deze kengetallen:

1. Ratio 1 en 2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: hoe lager het percentage hoe beter. Dit percentage geeft de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen aan. Kortom hoe hoger de baten zijn hoe meer schulden de gemeente aan kan. De afname van deze kengetallen is een verbetering, dat betekent dus dat de begroting 2019 een tijdelijke verslechtering is. Overigens geeft de VNG het advies om voor deze ratio's een maximum norm van 130% te hanteren. Als deze ratio's boven de 130% uitkomen dienen de geldleningen, die de gemeente heeft opgenomen, afgelost te worden.
2. Ratio 3. Solvabiliteitsratio: hoe hoger het percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan in welke mate wij aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Dit percentage stijgt ten opzichte van de begroting 2017 licht en komt uit op het niveau van de jaarrekening 2016. Dit betekent dus vanuit de begroting 2017 een verslechtering ten opzichte van de jaarrekening. Het niveau bij de begroting 2021 is weer gelijk aan de jaarrekening 2016.
3. Ratio 4. Grondexploitatie: hoe lager dit percentage hoe beter. Grondexploitaties vormen een groot risico zoals in de afgelopen jaren is gebleken. Dit kan dus een forse impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Ten opzichte van de jaarrekening 2016 neemt dit percentage af, dit betekent dus een verbetering. Onze gemeente loopt dus een kleiner financieel risico op de grondexploitaties.
4. Ratio 5. Structurele exploitatieruimte: hoe hoger dit percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Ten opzichte van de begroting 2017 zien we een verbetering. Ten opzichte van de jaarrekening 2016 verslechtert dit eerst en verbetert vanaf 2020 weer.
5. Ratio 6. Belastingcapaciteit: hoe lager dit percentage hoe beter. Dit percentage bepaalt de ruimte om de belastingen te verhogen. Dit percentage geeft weer hoe de lastendruk van Horst aan de Maas zich ontwikkeld ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Kanttekening bij de getallen in de tabel en de vergelijking tussen 2016 en 2017 en volgende jaren is dat de voorschriften in de BBV zijn gewijzigd, waardoor er fluctuaties ontstaan.

Constateringen samengevat:

- De vlottende schulden in 2018 zijn eenmalig een stuk lager. Dit wordt veroorzaakt door de positieve raming van de opbrengsten van de gronden, waardoor de financieringsbehoefte een stuk lager is. In 2019 nemen de vlottende schulden weer toe, waarna ze vanaf 2020 weer afnemen. Dit betekent dat in 2019 een verslechtering ontstaat. Vanaf 2020 is er weer een verbetering van deze twee kengetallen.
- De solvabiliteitsratio neemt ten opzichte van de jaarrekening 2016 3% af. Ten opzichte van de begroting 2017 neemt deze ratio met 2% toe. Het eigen vermogen bij de begroting 2017 is namelijk ten opzichte van de jaarrekening 2016 afgenomen (circa € 10.000.000). Vanaf begroting 2018 neemt het eigen vermogen weer toe en dus verbetert de solvabiliteitsratio weer.
- Het risico van de grondexploitaties is bij de begroting 2018 ten opzichte van de jaarrekening 2016 afgenomen met 17%. Dit is een positieve ontwikkeling. Dit doordat de verwachte opbrengsten hoger zijn dan de verwachte lasten.
- De structurele exploitatieruimte is ten opzichte van de jaarrekening 2016 bij de begroting 2018 nagenoeg gelijk gebleven. Ten opzichte van de begroting 2017 is er een verbetering. De structurele lasten nemen bij de begroting per saldo meer af dan de baten afnemen, vandaar de verbetering in de loop van de jaren.
- Ratio belastingcapaciteit: Bij de begroting 2018 zitten we met onze lastendruk op het landelijk gemiddelde, daarna zitten we iets onder het landelijke gemiddelde. Dit is een positieve ontwikkeling. Er is dan ruimte om in een volgend begrotingsjaar financiële tegenvallers op te vangen of ruimte te krijgen voor nieuw beleid.

Conclusie

Wij zien dat de beide schuldquota vanaf 2020 verbeteren. De ratio van de grondexploitatie laat een duidelijk verbetering zien. Daarnaast worden de structurele lasten volledig gedekt door structurele baten. Ook bij de belastingcapaciteit is een verbetering te zien. Kortom het gevoerde beleid heeft over het geheel genomen een positief effect.

C. Onderhoud en kapitaalgoederen

Kaders

Algemeen

- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Wegen

- Wegbeheerplan 2016-2019
 - Raadsvoorstel Wegbeheerplan 2016-2019
 - Raadsbesluit Wegbeheerplan 2016-2019
- Gladheidsbestrijdingsplan

Riolering

- VGRP 2017 - 2021

Groen

- Leidraad Eikenprocessierups (EPR) Beheersing Horst aan de Maas
- Landschapsbeheerplan
- Groene Agenda

Gebouwen

- Meerjarig onderhoudsplan 2014 - 2053 (MJOP)
- overzicht vastgoedobjecten MJOP
- Meerjarig uitvoeringsplan (MUP)

Overige

- Tractiebeheerplan

Doelstellingen

Met het uitvoeren van onderhoud houden we de kwaliteit van dienstgebouwen, accommodaties en objecten op het in beleidskaders afgesproken niveau.

Maatregelen

We beheren vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut

We houden vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut in stand.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We stellen een meerjarig investeringsplan (prognose) op voor vastgoed tot 2050 waarin duurzaamheid, toegankelijkheid en functionele aspecten integraal worden afgewogen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We voeren een Meerjarig Onderhoudsplan uit met een scope van 20-40 jaar.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

Op een efficiënte manier voorzien in de huisvestingsbehoefte van de gemeentelijke dienstverlening en de maatschappelijke beleidsdoelen.

Maatregelen

We geven projectmatig invulling aan heroverwegingen bij de huisvestingsbehoefte tgv vastgoed- en / of accommodatiebeleid

We hebben de advisering rond vastgoed efficient en adequaat ingericht.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We organiseren, regisseren en voeren de facilitaire dienstverlening uit.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We proberen leegstand van gemeentelijk vastgoed te beperken door het uitvoeren van effectief leegstandsmanagement.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We stellen een integrale vastgoedvisie op voor de dienstgebouwen en maatschappelijke accommodaties.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We verhuren accommodaties aan verenigingen binnen de financiële en maatschappelijke kaders die gesteld zijn in het accommodatiebeleid.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

We nemen duurzaamheidsmaatregelen voor dienstgebouwen en accommodaties en geven hiermee invulling aan de duurzaamheidsambities uit het accommodatiebeleid.

Maatregelen

We stellen een integraal duurzaamheidsplan voor eigen vastgoed op met gevolgen voor onderhoud en investeringen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Tabellen paragraaf C, Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen geeft de raad inzicht in de vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij om wegen, riolering, groen en gemeentelijke gebouwen. De kapitaalgoederen leveren een bijdrage aan de realisatie van gemeentelijke doelen op het gebied van wegen, milieu en duurzaamheid, openbaar groen, onderwijs en dienstverlening.

De raad heeft bij het vaststellen van de onderhoud en beheerprogramma's de keuze uit kwaliteitsniveaus. Daarmee heeft zij een afwegingskader voor de inzet van financiële middelen, zover deze passend zijn binnen de financiële positie van de gemeente.

In deze paragraaf worden ook de doelstellingen en maatregelen voor de (gemeentelijk)gebouwen weergegeven. De doelstellingen en maatregelen van wegen, riolering en openbaar groen zijn in de betreffende programma's opgenomen. De volgende beheerprogramma's liggen ten grondslag aan de kapitaalgoederen in deze paragraaf:

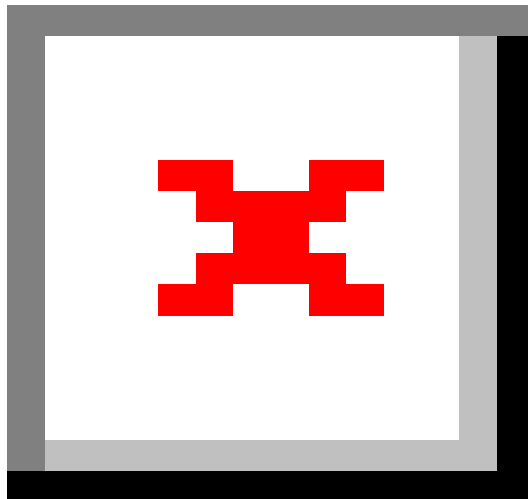
- Wegbeheerplan 2016 -2019 (niveau basis)
- Beheerplan bermen en sloten buitengebied 2010 - 2018 (niveau sober)
- Meerjaren onderhouds planning Civiele kunstwerken 2009 -2019 (niveau veilig en heel)
- Beleidsplan openbare verlichting 2017-2025 (niveau basis)
- VGRP 2017 -2021
- Beheerplan Openbaar Groen 2015 (Hoofdgroenstructuren en groene parels A, niveau goed; woonwijken B, niveau basis en industrieterreinen, niveau sober).

· Beheerplan Openbare Speelruimte 2016-2020, niveau basis

Voor het inhoudelijke beleid word verwezen naar de beheersplannen. In de digitale begroting treft u een link aan naar de betreffende beheersplannen.

1. Wegen

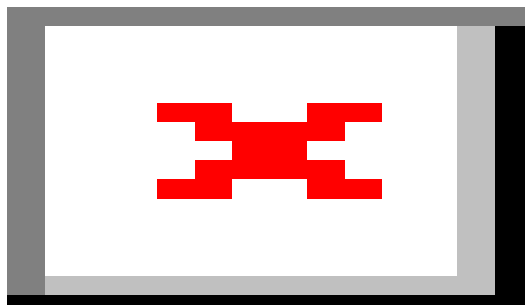
In 2016 is gestart met de uitvoering van het nieuwe beheerplan wegen en de inhaalslag om geleidelijk van niveau “sober” naar “basis” te gaan. De actuele onderhoudstoestand van de wegen is als gevolg van de inhaalslag te omschrijven tussen sober en basis in. In 2018 zal aan de hand van een actuele jaarlijkse inspectie via het noodzakelijke onderhoud verder gewerkt worden aan het op basis niveau krijgen van de wegen. Ook zal verder gewerkt worden aan het aanleggen van grasbetonstenen langs bepaalde wegen in het buitengebied.

De voorziening blijft meerjarig gelijk. De onttrekking aan de voorziening is gelijk aan de dotatie. De komende jaren zijn alle gedoteerde middelen nodig voor het onderhouden van de wegen.

2. Riolering

De riolering (vrijval en drukriolering) inclusief de bijbehorende voorzieningen worden geïnspecteerd volgens de in het VGRP vastgestelde frequenties. Aan de hand van actuele inspecties wordt het benodigde onderhoud van 2018 vastgesteld en uitgevoerd om het functioneren van de riolering te waarborgen.

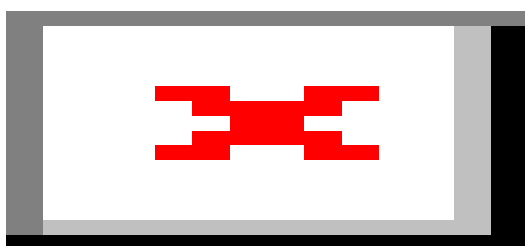

3. Groen

Het openbaar groen wordt onderhouden conform de vastgestelde onderhoudsniveaus:

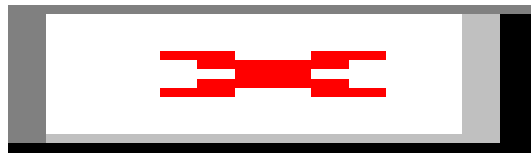
- Hoofdgroenstructuren en groene parels A: niveau goed;
- Woonwijken B: niveau basis en
- Industrierterreinen: niveau sober.

Samen met de commissie ruimte zal een onderzoeksopdracht worden geformuleerd om het kwaliteitsniveau van het groen te verhogen. Dit past binnen de doelstellingen zoals die vastgelegd zijn in de groene agenda van Horst aan de Maas. Voor het vervangen van de monumentale laanstructuren in Griendtsveen is een plan van aanpak vastgesteld. In 2018 zullen er laansegmenten worden aangepakt. Daarnaast zijn enkele sportvelden aan vervanging toe. Een voorstel hiervoor wordt separaat aan de Raad aangeboden.

4. Gebouwen

Het vastgoed van de gemeente moet voldoen aan de kwaliteitskaders die door de Raad zijn gesteld op basis van de vastgoedstrategieën strategisch, flexibel en afstoot op, de hieraan gerelateerde onderhoudsvisies, plus, basis en minimum. In december 2017 komen we met een herziening van het meerjarenonderhoudsplan (MOP) en een meerjareninvesteringsplan (MIP) gebaseerd op de schouw en gerelateerd aan de perspectievennota.

D. Financiering

Kaders

- Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden)
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Financiële verordening art 212 Gemeentewet
- Treasurystatuut 2015-2018 gemeente Horst aan de Maas (Raadsbesluit 02 dec 2014)
- Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Doelstellingen

We voldoen aan de wettelijke kaders en vastgestelde gemeentelijke verordeningen.

Maatregelen

Bij de begroting maken we volgens voorgeschreven schema van de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en rentetoerekeningsmethodiek inzichtelijk.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We rekenen rente toe aan onze vaste activa conform het BBV

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Per kwartaal monitoren we de kasgeldlimiet en sturen bij waar nodig

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We beheren de renterisico's bij herfinanciering en voldoen aan de renterisiconorm conform Wet Fido

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We rekenen rente toe aan de grondexploitaties conform het BBV

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Tabellen en toelichting paragraaf D, Financiering

Inleiding

In het BBV 2004 (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is de paragraaf 'financiering' voorgeschreven voor zowel de begroting als de jaarrekening. In deze paragraaf worden de plannen, feiten en visie over financiering uiteengezet. De Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) schept een kader voor de treasuryfunctie, levert een bijdrage aan de kredietwaardigheid van de openbare lichamen en bevordert de transparantie van de treasuryfunctie. Deze wet introduceert twee instrumenten op het gebied van de treasuryfunctie:

- het
treasurystatuut,
- de financieringsparagraaf.
Het treasurystatuut heeft als doel de bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden te formaliseren en expliciet vast te stellen. De gemeenteraad kan dan beter invulling geven aan zijn verordenende en controlerende bevoegdheid. Het tweede instrument, de financieringsparagraaf, heeft als doel inzicht te geven in:
- de algemene interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor de treasury en

- de concrete plannen op het gebied van risicobeheer, financieringspositie en leningen- en uitzettingenportefeuille.

De raad heeft op 2 december 2014 het 'Treasurystatuut 2015-2018' vastgesteld ter vervanging van het treasurystatuut uit 2011. In het statuut is het volgende geregeld:

- de organisatie voor het opstellen van het treasurybeleid
- de planning & controlcyclus
- de organisatie van de uitvoering van treasury-activiteiten en
- de interne en externe controle.

De functiebenamingen die opgenomen waren in het Treasurystatuut zijn in 2017 aangepast naar de functiebenamingen die momenteel binnen de organisatie van toepassing zijn.

Wet Houdbare overheidsfinanciën / EMU saldo

Om hun financieringstekort te beheersen en terug te brengen, hebben de landen van de Eurozone (Europese Commissie) in het Verdrag van Maastricht een norm afgesproken. Het nationale financieringstekort mag niet meer bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP), waarbij de overheidsschuld niet hoger dan 60% van het BBP mag zijn.

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare overheidsfinanciën ingevoerd. Daarin worden Europese afspraken over de beheersing van de schuldenlast en het begrotingstekort vertaald naar nationale wetgeving om te waarborgen dat het begrotingstekort binnen de perken blijft. Het aandeel van de landelijke decentrale overheden in de berekening van het begrotingstekort van 3% bedraagt 0,5%. Alle gemeenten samen nemen daarvan circa 0,32% voor hun rekening.

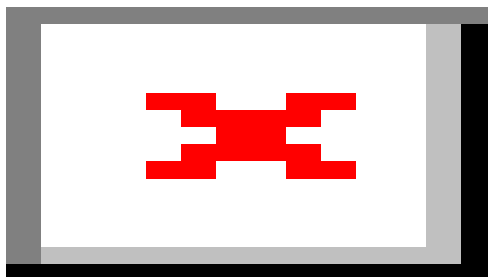
In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. Het onderhandelingsakkoord tussen het Rijk en de decentrale overheden heeft de aanvankelijke scherpe kantjes van de regels afgehaald door een tekort van 0,5% BBP toe te staan voor de eerste jaren. Bovendien werden er geen sancties opgelegd als er toch sprake was van overschrijdingen.

Daarnaast gelden de regels voor het maximale begrotingstekort niet voor elke gemeente apart, maar voor alle gemeenten samen. Dat betekent dat een gemeente of provincie die in een jaar fors investeert dat gewoon kan doen als alle gemeenten samen maar binnen de norm blijven. De vier grote gemeenten samen hebben een aandeel van 85% op de grootte van het tekort. Het aandeel van onze gemeente is uitermate gering.

De EMU-ruimte bedraagt in 2017 0,3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dat is minder dan in de voorgaande jaren. Toen was de ruimte nog 0,5% BBP respectievelijk 0,4% in 2016. Over de hoogte van de ruimte in 2018 en verder is nog geen besluit genomen.

Financieringspositie

Voor een duidelijk beeld op de mogelijke risico's bij de financiering geven we aan welke omvang de financiering binnen onze gemeente heeft. In onderstaande tabel staat de positie ultimo 2016. Daarbij wordt de verhouding weergegeven tussen het Eigen en Vreemd vermogen.

Het tekort aan financieringsmiddelen wordt met externe financieringsmiddelen gefinancierd. Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen bepaald door

- de marktverwachtingen
- de wettelijke bepalingen en
- de toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (wet FIDO).

Het is niet toegestaan alles met 'kort geld' - een kasgeldlening - te financieren. Er zijn criteria opgesteld voor de lokale overheden om te voorkomen dat in de toekomst bij herfinanciering met financiële tegenvallers wordt geconfronteerd. De kasgeldlening is een instrument waar door de lokale overheden veel gebruik van wordt gemaakt omdat er in de markt momenteel een negatieve rente op wordt gegeven door de verstrekkers van de lening.

Risicobeheer: kasgeldlimiet en rente-risiconorm

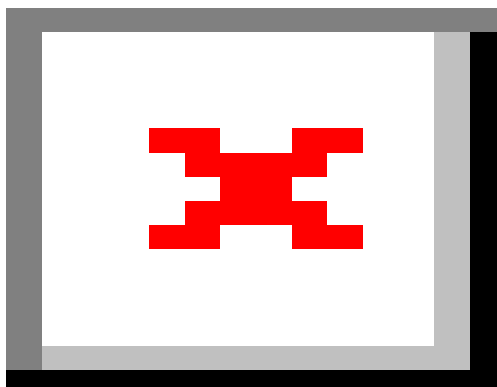
De gemeente verstrekt enkel leningen of garanties aan derden uit hoofde van haar publieke taak. Hiervoor is een besluit van de raad noodzakelijk. Om de budgettaire risico's te beperken, zijn twee normen op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden van belang: het kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

Kasgeldlimiet

Deze limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar (max. 8,5% van het bedrag van de begroting). Het gaat hierbij om renterisico's van de vlottende schuld. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en de kredietlimiet op rekening-courant. Met het in werking treden van het schatkistbankieren dienen overtollige gelden boven de normgrens van schatkistbankieren in de schatkist gestort te worden. Bij het aantrekken van financieringen voor langer dan een jaar zijn uitsluitend geldleningen toegestaan.

De vlote schuld wordt afgezet tegen de norm van de kasgeldlimiet. De kwartaalrapportages zijn belangrijk voor het signaleren van mogelijke overschrijdingen. Als dit structureel is en er sprake is van een overschrijding van drie opeenvolgende kwartalen, moet de gemeente met de provincie in overleg over een beëindiging van de overschrijding. De gemeente wordt dan verplicht een vaste geldlening af te sluiten (consolideren).

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in de meest recente kwartalen geen overschrijding laat zien. De hoogte van de vlottende schuld is sterk afhankelijk van de mate en het tempo van uitvoering van geraamde investeringen en grondverkoop.

Renterisiconorm

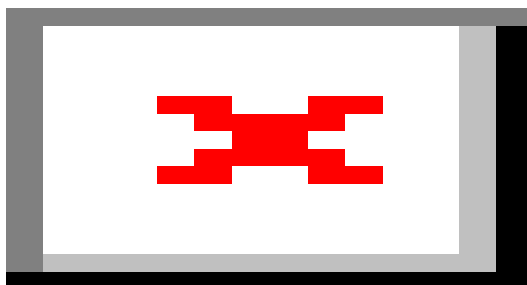
De renterisiconorm heeft betrekking op financieringen met een rentetypische looptijd van langer dan 1 jaar. De gemeente loopt renterisico over

- dat deel van de leningenportefeuille dat in een jaar in aanmerking komt voor herfinanciering of renteherziening en
- nieuw aan te trekken langlopende leningen.

Aansluitend op de geactualiseerde Wet Fido is per 1 januari 2010 de nieuwe Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden in werking getreden. Vanaf dat moment wordt de risiconorm berekend op basis van een percentage (20%) van het begrotingstotaal.

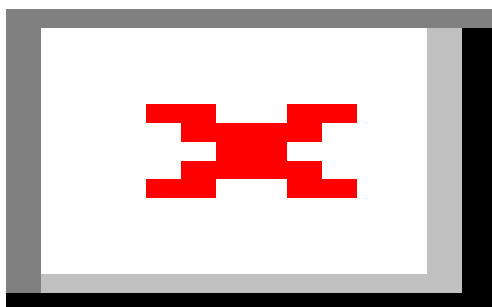
Doel is het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Jaarlijks mogen de verplichte aflossingen en de renteherziening niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Onderstaand schema laat zien dat we ruim onder de renterisiconorm zijn gebleven. De provincie toetst de kasgeldlimiet en renterisiconorm uit hoofde van haar financiële toezicht.

Om ervoor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in de BBV voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden wordt toegerekend.

De commissie BBV adviseert een renteschema hiervoor op te nemen in de paragraaf financiering. Onderstaande schema voldoet aan het genoemde advies.

De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente wordt vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa waarbij differentiatie per investering of taakveld niet is toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,50% worden afgerond.

Indien de werkelijke rentelasten die, over een jaar, aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgecalculeerde renteomslag aan de taakvelden is toegerekend, dan is een correctie verplicht.

Dit is gerelateerd aan de fluctuaties van de rentetarieven op de geldmarkt.

Om te kunnen sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht te houden op de financieringsfunctie is de volgende doelstelling opgesteld met bijbehorende maatregelen:

E. Bedrijfsvoering

Kaders

Informatievoorzieningen

- Referentiearchitectuur Horst aan de Maas
- Programmaplan Zaakgericht werken
- Projectportfolio IV Horst aan de Maas
- Informatiebeleidsplan (wordt opgesteld in 2017)
- Archiefverordening en Besluit Informatiebeheer
- Substitutie en preservatiestrategie

Doelstellingen

FI. We beschikken over een efficiënte en effectieve financiële administratie.

Maatregelen

Inwoners en zelfstandig ondernemers die een inkomen hebben rond het bestaansminimum komen in aanmerking voor kwijtschelding van hun gemeentelijke privébelastingen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Adequaat debiteuren beheer

We hanteren een streng, rechtvaardig, efficient en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Adequaat functionerende kassiersfunctie

We leveren per kwartaal de IV3 rapportages aan bij het CBS, inclusief de berekening van het gemeentelijke EMU-saldo.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Adequate verwerking van inkoopfacturen

Diversen financiële administratie

Het voeren van een adequate financiële administratie

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doorontwikkeling van applicaties & functionaliteiten

Optimaal laten functioneren van de financiële applicaties

We verstrekken tijdig de juiste informatie aan derden zoals het CBS & Belastingdienst

Doelstellingen

Fi. We beschikken over een kwalitatief gedegen systeem van financiële advisering.

Maatregelen

We geven adequate invulling aan het financieel consulentenschap.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We leveren tijdig en kwalitatief hoogwaardige P&C-documenten aan, inclusief doorontwikkeling.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

HRM. De gemeente is een goede werkgever. Medewerkers zijn duurzaam inzetbaar.

Maatregelen

De gemeente Horst aan de Maas voldoet aan de maatschappelijke doelstelling voor het creëren van functies voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (garantiebanen) en heeft eind 2018 acht garantiebanen gecreëerd.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

De lokale crisisorganisatie van Horst aan de Maas wordt jaarlijks bemenst, beoefend en getraind.

De lokale crisisorganisatie wordt jaarlijks getraind en beoefend met medewerking van de VRLN

Portefeuillehouder: Rooij Kees, van

Maatwerktrajecten op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom worden effectief en planmatig begeleid.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Persoonlijke ontwikkeling wordt via een strategisch opleidingsplan op collectief en individueel niveau gestimuleerd.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Via het Project PIT (Potentials in Training) geven we als maatwerkoplossing pas afgestudeerde jongeren uit Horst aan de Maas de kans zich verder te ontwikkelen en te bouwen aan hun cv en hun netwerk.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We geven invulling aan regionale HRM-samenwerking op de thema's arbeidsmarkt, garantiebanen, arbeidsvoorwaarden en E-HRM.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We herzien ons beleid op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom.

De huidige werkwijze is vastgesteld na de gemeentelijke herindeling. De organisatorische, maatschappelijke en technologische ontwikkelingen maken het nodig om de processen te herzien.

Technologische ontwikkelingen hebben er voor gezorgd dat de traditionele wijze van werving en selectie niet meer optimaal is. Dit sluit niet aan bij de sociale media die nu veelvuldig worden ingezet. Dit soort veranderingen hebben veelvuldig plaatsgevonden in de afgelopen jaren.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We organiseren en stimuleren regionale mobiliteit om duurzame inzetbaarheid mogelijk te maken.

De organisatie is permanent in ontwikkeling. Dit heeft zijn weerslag op werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden en wijze waarop dit plaatsvindt. Functies zijn in ontwikkeling. Voor medewerkers kan het gevolg zijn dat hun werk verdwijnt dan wel zodanig verandert zodat niet meer aansluit bij hun kwaliteiten.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We stellen een strategische personeelsplanning op met als doel de juiste persoon op de juiste plek.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We zetten de ontwikkeling van initiatieven door die bijdragen leveren aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers bij de gemeente Horst aan de Maas.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

HRM. De HRM-processen van de gemeentelijke organisatie worden tegen acceptabele kosten ondersteund door kwalitatief goede informatie en informatiesystemen.

Maatregelen

We borgen een proces om te komen tot optimale sturing op personele en organisatorische ken- en stuurgetallen.

De organisatie is permanent in ontwikkeling en kent een financiële taakstellingen. De bewaking van de ontwikkeling / taakstelling vergt momenteel een arbeidsintensieve administratieve handeling.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We digitaliseren HRM-processen.

Ter ondersteuning van management en medewerkers worden HRM processen digitaal ingericht. Proces wordt stapsgewijs doorgevoerd waarbij jaarlijks een planning wordt opgesteld.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We laten het functiehuis aansluiten bij de organisatie en herzien het op team- en individueel niveau.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

IV. De dienstverlening en bedrijfsprocessen van de gemeentelijke organisatie worden tegen acceptabele kosten ondersteund door kwalitatief goede informatie en informatiesystemen.

Maatregelen

We leveren de producten en diensten Informatievoorziening.

Naast het inspelen op de gewenste en noodzakelijke veranderingen van de informatievoorziening binnen de organisatie, is het in stand houden en het goed gebruiken van de huidige informatievoorziening en –systemen een belangrijke opdracht. Hiervoor worden dagelijks taken uitgevoerd als gebruikersondersteuning (helpdesk), systeembeheer, functioneel en applicatiebeheer, gegevensbeheer en –rapportering, informatie- en beleidsadvies, postregistratie en archiefbeheer.

Portefuillehouder: Rensch Ger, van

We ontwikkelen gegevensregistraties en –rapportages door.

Verder ontwikkelen van basis en kernregistraties ten behoeve van een toenemende vraag naar management en beleidsinformatie.

Portefuillehouder: Rensch Ger, van

We optimaliseren onze processen voor informatiebeheer.

Er wordt doorlopend gezocht naar verbetermogelijkheden van de informatiebeheerprocessen. Hierdoor kan efficiënter worden gewerkt en wordt de dienstverlening aan de organisatie verbeterd. Hierbij wordt nadrukkelijk contact gezocht met de rest van de organisatie.

Portefuillehouder: Rensch Ger, van

We richten de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) in conform de basis voor de digitale transformatie van de Nederlandse overheid.

Portefuillehouder: Rensch Ger, van

We verbeteren de processen voor functioneel beheer.

De medewerker heeft steeds meer behoefte aan gemak (anytime, anyplace, anywhere IT) en wil zelf kunnen bepalen. Het verbeteren van de gebruikersondersteuning middels kanaalsturing en een self service portaal geeft de medewerker deze mogelijkheden. Daarnaast zullen processen gestandaardiseerd en geautomatiseerd worden waar mogelijk, om zo de medewerker beter van dienst te kunnen zijn. De verbeteringen van deze processen geldt niet alleen voor team IV, maar dit zal gemeentebreed worden opgepakt. Verder richten we ons op het stroomlijnen van de processen om gebruikerswensen te vertalen naar een goede inrichting en gebruik van de informatiesystemen.

Portefuillehouder: Rensch Ger, van

We verbeteren de processen voor technisch beheer.

Het verbeteren van de werkprocessen binnen technisch beheer heeft als doel de transparantie en efficiëntie te optimaliseren.

Dit bereiken we door de focus te leggen op project & planmatig werken, enkelvoudige informatiebronnen, inzet van een IT selfservice portaal en standaardisatie van werkzaamheden. Met als resultaat een verbeterde vervangbaarheid, reactiesnelheid, consistentie en voorspelbaarheid.

Portefuillehouder: Rensch Ger, van

We vergroten de self service-faciliteiten.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We voeren een samenhangende systematiek van geografische informatie in.

Geografische informatie neemt in steeds meer registraties, werkprocessen en systemen een belangrijke rol in. Die rol ontwikkelt zich min of meer organisch met als gevolg het ontbreken van coördinatie en samenhang. Vanuit informatie voorziening wordt actie ondernomen om in die lacunes te voorzien en te komen tot geïntegreerde systemen en toepassingen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We voeren rapportages en monitoring van informatiesystemen in.

Deze maatregel betreft de aanschaf en inrichting van een bewakingssysteem waarmee trends en actueel gebruik van het automatisering en applicatielandschap inzichtelijk worden gemaakt. Dit systeem maakt het mogelijk om vroegtijdig aankomende knelpunten te identificeren en proactief maatregelen in gang te zetten en daarmee te voorkomen dat deze knelpunten zich ontwikkelen tot verstoringen in de dienstverlening.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We waarborgen de duurzame toegankelijkheid van de archieven.

De duurzame toegankelijkheid van de overgebrachte archieven wordt verbeterd om aan wettelijke eisen te voldoen en om de dienstverlening richting burgers te verbeteren.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We zetten Business Intelligence in bij de verdere ontwikkelingen rondom data-gedreven sturing.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

IV. De inrichting, het beheer en de uitvoering van de informatievoorziening zijn integraal op elkaar afgestemd rekening houdend met in- en externe ontwikkelingen.

Maatregelen

Bedrijfsvoeringsbrede servicedesk

Digitale verzending verkoopfacturen

Omschrijving

contactinformatie

Projectleider:

Opdrachtgever:

Leverancier:

i-adviseur:

technisch beheerder:

E-besluitvorming

Identity Acces Management

Omschrijving

contactinformatie

Projectleider:
Opdrachtgever:
Leverancier:
i-adviseur:
technisch beheerder:

Implementatie BIG

Implementatie en inrichting Business Intelligence

Implementatie iBurgerzaken

Omschrijving

contactinformatie

Projectleider:
Opdrachtgever:
Leverancier:
i-adviseur:
technisch beheerder:

Informatie voorziening vastgoed

Met het project VGMIS wordt een nieuw vastgoedsysteem gefaseerd binnen de organisatie geïmplementeerd. MJOP en verhuur zijn de eerste processen die ingericht worden. Jan Janssen is projectleider.

Internet kassa zwembad

Isamenleving NHR

Het project bestaat uit twee fasen. Met fase 1 koppelen we iSamenleving aan het Nationaal Handelsregister via de makelaarsuite. Met fase 2 koppelen we iSamenleving aan het Nationaal Handelregister via de landelijke stelselvoorziening digilevering, zodat we ook mutaties van organisaties en hun vestigingen real-time doorkrijgen.

Monitoring infrastructuur en applicaties

Ned-Globe Mobile

Niet authentieke objecten

Noodstroomvoorziening serverruimte

Open data beleid opstellen.

Optimalisatie Front-office

Omschrijving

contactinformatie

Projectleider:

Opdrachtgever:

Leverancier:

i-adviseur:

technisch beheerder:

Optimaliseren financiële system

Pilot E-depot

Pilot veilig e-mailen

POC werkplek 2025

Omschrijving

contactinformatie

Projectleider:

Opdrachtgever:

Leverancier:

i-adviseur:

technisch beheerder:

Proof of concept ruimte

RUD aanbesteding VTH applicatie

Omschrijving

contactinformatie

Projectleider:

Opdrachtgever:

Leverancier:

i-adviseur:

technisch beheerder:

Samenwerken aan documenten en vernieuwde office suite

Omschrijving

contactinformatie

Projectleider:
Opdrachtgever:
Leverancier:
i-adviseur:
technisch beheerder:

Selfservice Portaal**Omschrijving****contactinformatie**

Projectleider:
Opdrachtgever:
Leverancier:
i-adviseur:
technisch beheerder:

Squit 20/20**Stuurinformatie Sociaal Domein****Uitvoeren beveiligingsplan****Omschrijving****contactinformatie**

Projectleider:
Opdrachtgever:
Leverancier:
i-adviseur:
technisch beheerder:

Verbeteren back-up, uitwijk & recovery**Omschrijving****contactinformatie**

Projectleider:
Opdrachtgever:
Leverancier:
i-adviseur:
technisch beheerder:

We verwerken de in- en externe ontwikkelingen in het informatiebeleid en -plan en voeren het informatiebeleidsplan uit.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We voeren contractbeheer en leveranciermanagement uit.

Eenduidig vastgelegde en beheerde contractafspraken waardoor contracten optimaal benut worden en waardoor er een goede samenwerking is met leveranciers.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We voeren portfolioprojecten uit

Met het portfolio is er overzicht gecreëerd op alle lopende en beoogd projecten met een belangrijke informatie voorziening component. Het portfolio wordt aangestuurd door een stuurgroep met daarin vertegenwoordigers uit het DT en het team IV.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We werken onder architectuur.

Veel van de gemeentelijke werkzaamheden zijn afhankelijk van een goede informatievoorziening. Voor de ondersteuning daarvan is in Horst aan de Maas een referentiearchitectuur uitgewerkt. Daarin staat op hoofdlijnen beschreven hoe de informatievoorziening en de verschillende onderdelen daarvan zijn opgebouwd en zich tot elkaar verhouden. Het is een middel om de samenhang tussen de bedrijfsstrategie, de inrichting van processen en het leveren van producten en diensten inzichtelijk te maken en te behouden. De architectuur van de informatievoorziening is niet statisch maar vormt een referentie voor de voortdurende en snelle ontwikkelingen in dit veld. De architectuur vraagt dan ook voortdurend om onderhoud en aanpassingen.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

KAB. Subsidiemogelijkheden, zowel provinciaal, nationaal als Europees worden maximaal benut.

Maatregelen

We coördineren en onderhouden regionale contacten met betrekking tot subsidiebewustzijn en treden op als gesprekspartner voor stakeholders in de gemeente Horst aan de Maas.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We stimuleren kennisontwikkeling en bewustwording richting organisatie over subsidieverwerving en –coördinatie.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Doelstellingen

KAB. We hebben een effectief en efficiënt inkoopbeleid en contractbeheer.

Zowel de actualisatie van het inkoop en aanbestedingsbeleid als het contractbeheer staan op de planning voor 2017. Eind juni vond de workshop “Geen cent teveel hoor” plaats waarbij de organisatie meegenomen werd in de wereld van contracten, leveranciers en wederzijdse verwachtingen. In het najaar zal deze dag een vervolg krijgen. Waarbij de focus komt te liggen op de wijze waarop wij intern omgaan met contracten, inkoop en interne controle. erbij zal duidelijk worden gemaakt wat men van de adviseur mag verwachten en waar de verantwoordelijkheid van beleidsmedewerker of projectleider zelf ligt.

Maatregelen

We actualiseren ons inkoop- en aanbestedingsbeleid. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangehaakt op het beleid van de VNG en KING, en de gemeenten Venlo en Venray.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We doen nader onderzoek naar de nut en noodzaak en het gebruik van Contractbeheer als controle-instrument.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We introduceren een gemeentelijke inkoopkalender.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

We komen tot een ingericht platform voor inkoopadvies en contractbeheer.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Toelichting paragraaf E, bedrijfsvoering

Komend jaar staan vier zaken in de bedrijfsvoering centraal.

Ten eerste ronden wij af waar we - zoals vermeld in de inleiding van de paragraaf Bedrijfsvoering van de begroting 2017 - mee gestart zijn in relatie tot het traject 'Van Vakmanschap naar Meesterschap' met als speerpunten het cultuurtraject en de herijking van planning en control. We richten ons op het leveren van aantoonbare toegevoegde waarde. Zo werken wij aan het opleveren van een verbeterde en verbrede servicedesk. De manier van werken is aangepast en de basis is op orde om van daaruit door te ontwikkelen.

Ten tweede zal de bedrijfsvoering over de gehele breedte worden opgebouwd vanuit de vergaande samenwerking met de gemeenten Venray en Venlo. We werken samen toe naar eenhoofdige aansturing van bedrijfsvoeringsonderdelen via de drie gemeenten samen. Na een periode van 3 tot 5 jaar worden, na een evaluatie, de betreffende bedrijfsonderdelen ook formeel samengevoegd. Momenteel worden daarvoor kwartiermakers aangewezen die een opdracht krijgen van de drie gemeentesecretarissen samen. Onze gemeente sluit daarmee aan bij een lopende samenwerking van de gemeenten Venray en Venlo waarin de thema's Gegevenshuis, shared services, human resources, klantcontactcentrum en informatietechnologie zijn benoemd. Ook treden wij nadrukkelijker samen op in regionaal verband op de thema's Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en binnen de MGR Sociaal Domein. Bij het thema HR werken wij verder op basis van de bestaande samenwerking, met meer focus op het gezamenlijk organiseren van beheeractiviteiten. Bij het thema informatietechnologie (ICT) zijn de gemeenten Venray en Horst aan de Maas samen, als één, in gesprek met het bestaande samenwerkingsverband ICT NML om mogelijk toe te treden in 2018. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- samenwerkingsvorm volgt op inhoud
- indien mogelijk aansluiten bij bestaande samenwerkingen
- indien mogelijk aansluiten bij lopende processen/verkenningen
- samenwerking op basis van netwerken voor beleidsthema's
- centrale sturing voor bedrijfsvoeringsonderdelen gericht op uitvoering
- anticiperen op onderwerpen waar energie op zit
- gezamenlijk als één naar buiten voor RUD en MGR
- voortdenken gericht op kansen
- nieuwe deelnemers kunnen aansluiten op de vastgestelde lijn.

Ten derde richten wij ons op het realiseren van thema's als

- vastgoedmanagement
- flexibel werken in combinatie met het realiseren van medegebruik van de faciliteiten van het gemeentehuis
- beveiligings- en privacyregelgeving (BIG-maatregelen)
- vervolg zaakgericht werken in relatie tot bijvoorbeeld mijnoverheid.nl

- aansluiting bij e-depot en

- het ondersteunen van komende wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet.

Tenslotte richten wij ons komend jaar op het faciliteren van het nieuwe bestuur van de gemeente inclusief alle bijbehorende werkzaamheden.

F. Verbonden partijen

F. Verbonden partijen

1. Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (artikel 1 BBV). Er is sprake van een bestuurlijk belang als er zeggenschap is op basis van stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie. Er is sprake van een financieel belang wanneer een beschikbaar gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement of wanneer er financiële aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Verbonden partijen voeren publieke taken uit die een relatie hebben met het bereiken van de doelstellingen van het programmaplan en de daaraan gekoppelde beleidsvoornemens.

2. Verbonden partijen

Er is op dit moment sprake van de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord
2. Euregio Rijn-Maas-Noord
3. Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
4. Districtelijke Bundeling Handhavingscapaciteit
5. Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
6. Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
7. Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
8. RUD Limburg
9. Omnibuzz

Coöperaties/vennootschappen:

10. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Stichtingen/verenigingen:

-

Overig:

11. Regio Venlo (vrijwillig samenwerkingsverband)
12. Banenplein Limburg
13. Aandelen:
 - 1 a t/mf. Diverse deelnemingen als gevolg verkoop aandelen Essent
 2. Waterleidingmaatschappij Limburg
 3. Bank voor Nederlandse Gemeenten
 4. Bodemzorg Limburg
 5. Industriebank LIOF

Voor elk van deze partijen zijn de gegevens hieronder opgenomen in een uniform format. Van elke verbonden partij is de meest actuele financiële informatie vermeld. Bij voorkeur die van 2018.

Tabellen Paragraaf F, verbonden partijen

Nummer:	1	
Naam van de verbonden partij:	Veiligheidsregio Limburg Noord	
Vestigingsplaats:		
Doel (openbaar belang)	Behartiging van de belangen van de 15 gemeenten binnen het gebied van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), handelend vanuit de taken en verantwoordelijkheden zoals opgenomen in de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Publieke gezondheid.	
Relatie met programma	Programma 1, Bestuur en Dienstverlening (paragraaf 1.3 Brandweer en Rampenbestrijding) en programma 3, Sociaal Domein (paragraaf 3.3 Preventie)	
Bestuurlijk en financieel belang	Een groot deel van de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het terrein van Veiligheid en Publieke Gezondheid zijn conform de geldende wetgeving belegd bij de VRLN. Hiervoor betaalt Horst aan de Maas een gemeentelijke bijdrage. De bijdrage voor 2017 (voor zowel veiligheid als gezondheid) is € 3.871.318. Dit betreft het ingroeibedrag na de harmonisatie van de begroting in 2016.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In 2017 is de 25% van de hogere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting, dit na de harmonisatie van de begroting van de VRLN van 2016. In 2020 zal het volledige bedrag zijn verwerkt in onze begroting. De Veiligheidsregio heeft een traject ingezet van verbetering en transparantie in zijn bedrijfsvoering. Belangrijk onderdeel hiervan was de harmonisatie van de begrotingen en de daaruit volgende gemeentelijke bijdrage. De ontwikkelingen worden vanuit een proactieve en positief kritische houding door het college gevolgd en draagt zorg dat de raad voldoende ruimte en gelegenheid krijgt om deze ontwikkelingen te volgen. Samen met VRLN en andere ketenpartners wordt onderzocht of er een mogelijkheid is tot het komen van nieuwbouw van een multifunctionele brandweerkazerne met oefenterrein binnen Horst aan de Maas.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 1.675.000	€ 1.553.000
Vreemd vermogen	€ 39.855.000	€ 39.858.000
Resultaat boekjaar	€ 65.000 Voordelig (2016)	

Nummer:	2	
Naam van de verbonden partij:	Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats:	Mönchengladbach en Venlo	
Doel (openbaar belang)	De vertegenwoordigers van overheden en Kamers van Koophandel bereiken in de Euregio overeenstemming over gezamenlijke Duits-Nederlandse projecten en stimuleren vervolgens de voortvarende uitvoering ervan. De Euregio adviseert over het belang van projecten in relatie tot de beschikbare subsidiegelden. Bij onderwerpen die het werkgebied overstijgen, vertegenwoordigt de Euregio Rijn-Maas-Noord haar leden naar andere Euregio's en naar overheden en instellingen op landelijk en Europees niveau.	
Relatie met programma	Programma 1, Bestuur en Bestuurlijke samenwerking	
Bestuurlijk en	De Euregio zet zich in voor · het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking op de programmaonderdelen · het bevorderen van de ontwikkeling van de regio op het gebied van technologie, economie, innovatie en duurzaamheid · het grensoverschrijdend bevorderen van de integratie van inwoners.	

	· het behalen van subsidie voor projecten. Het budget is opgebouwd uit verschillende inkomsten. Het grootste deel bestaat uit kostenvergoedingen en subsidie van de Europese Unie, de deelstaat NRW en de provincie Limburg. Verder financieren de Duitse en Nederlandse leden een deel van het budget met hun bijdrage een. De jaarlijkse contributie/bijdrage is € 6.880 (€ 3.440 per stem).	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Naast de periodieke Algemene ledenvergaderingen bestaat de Eurgio Rijn-Maas-Noord uit verschillende commissies: · commissie Government-to-Government, · commissie Business-to-Business, · commissie People-to-People en · commissie INTERREG. INTERREG stimuleert innovatieve en duurzame projecten die zich richten op het sterker maken van Europa. Denk aan meer innovatiekracht, een beter milieu en het verkleinen van de economische verschillen tussen regio's en lidstaten onderling. De INTERREG periode V (2014-2020) biedt vooral kansen op regionaal en bovenregionaal niveau o.a. vanwege het gevraagde schaalniveau van projecten en initiatieven. De taak en opdracht van onze subsidiecoördinator is erop gericht aansluiting te vinden met de regio Venlo en kansen en mogelijkheden voor Horst aan de Maas te benutten. Ook wordt waar mogelijk de verbinding gemaakt met de bestuursopdracht over een nieuw afsprakenkader voor Internationale Zaken. Op basis van dit afsprakenkader wordt de regio Noord en Midden-Limburg ondersteund en geadviseerd over onze internationale positionering en het verkleinen van grensbarrières. De ambtelijke ondersteuning hiervoor wordt ingevuld door gemeente Venlo.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat boekjaar	N.v.t.	

Nummer:	3
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	Het uitvoeren van de (voormalige) Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray. Sinds 1 januari 2015 is de NLW een van de professionele partners bij het uitvoeren van de Participatiewet.
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente heeft als bestuurder van het werkvoorzieningschap zeggenschap over de inhoudelijke dienstverlening van de NLW-Groep NV en als aandeelhouder zeggenschap over de bedrijfseconomische aspecten van de NLW-groep NV.
	De eerder vastgestelde en ingezette ontwikkeling(transitie) voor NLW is nog steeds actueel. De financiering van de WSW verloopt op dit moment via twee geldstromen. Enerzijds de van het rijk te ontvangen WSW subsidie, (onderdeel van de participatiewet) anderzijds via een additionele gemeentelijke bijdrage. In

	principe moet de rijksbijdrage voldoende zijn om een SW plek te exploiteren. In de participatiewet is opgenomen dat er jaarlijks een korting zal plaatsvinden op deze rijkssubsidie terwijl de loonkosten van de SW medewerkers niet dalen. Het gevolg is dat er tekorten ontstaan die door een gezonde exploitatie van het NLW bedrijf moeten worden gecompenseerd. Vanaf 2013 hebben de gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas een strikter toezicht uitgeoefend op de exploitatie van NLW en de voortgang van de herstructurering. Door een Raad van advies (bestaande uit medewerkers van de betreffende gemeenten) wordt regelmatig overleg gevoerd met de directie en MT van NLW over de financiële stand van zaken en andere belangrijke organisatorische aspecten. Door deze werkwijze hebben de gemeenten eerder inzicht in het financiële reilen en zeilen bij NLW, kan het bestuur desgewenst sneller ingrijpen en kunnen de gemeentelijke begrotingen eerder worden aangepast aan de werkelijke realisatie bij NLW. In de meest actuele prognoses van NLW (op basis van de Participatiewet) wordt uitgegaan van een scenario waarbij er een structureel exploitatietekort zal ontstaan bij de NLW-organisatie. Dat wordt betaald door de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling. De bijdrage en prognoses zijn verwerkt in de begroting van Horst aan de Maas.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 125.000	€ 125.000
Vreemd vermogen	€ 7.180.000	€ 7.123.000
Resultaat boekjaar	€ 0	

Nummer:	4
Naam van de verbonden partij:	Districtelijke Bundeling Handhavingscapaciteit
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	<i>Uitvoering geven aan 1. omgevingsvergunningen milieu en 2. aan toezicht en handhaving van milieu.</i> De <i>algemene</i> doelen van de GR zijn: versterken gezamenlijke daadkracht, bevordering integraal werken, ontwikkeling specifieke deskundigheden, vermindering van kwetsbaarheid, bevordering efficiënter werken en doelmatigheid handhaving. Dit doen we door versterking van de onafhankelijke functie van een team Handhaving.
Relatie met programma	Programma 4, Ruimte, Wonen en Mobiliteit.
Bestuurlijk en financieel belang	Het college van de gemeente Horst aan de Maas heeft de gemeente Venray mandaat verleend voor de uitoefening van de toezichts- en handhavingsfunctie. Hierbij is wel vastgelegd dat het college van Horst aan de Maas eindverantwoordelijk blijft. In de jaarbegroting 2018 is een bijdrage opgenomen van minimaal € 750.000. Tijdens de halfjaaranalyse wordt gezien of een financiële bijstelling noodzakelijk is, gelet op in de uitvoering van het VTH beleid niet voorziene ontwikkelingen of buiten de GR liggende oorzaken.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's)	De gemeenschappelijke regeling (GR) 'Districtelijke bundeling handhavingscapaciteit' is ingegaan per 1 april 2005 en houdt in dat de gemeente Venray als opdrachtnemer voor de gemeente Horst aan de Maas (opdrachtgever) zorgt voor de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken (TH) voor verschillende beleidsthema's. Dat gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma (kort: UP). De UP wordt verricht op basis van een jaarlijks af te sluiten dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met de gemeente Venray over het niveau van de taakuitoefening. De toezicht- en handhavingstaken worden uitgevoerd op grond van een bestuurlijke prioritering. In het jaarlijks handhavingsuitvoeringsprogramma

	komen de taken, projecten, doelstellingen en de ingezette capaciteit gedetailleerder aan de orde. De bestuurlijke prioritering brengt een zogenaamd 'restrisico' met zich mee; bepaalde toezicht- en handhavingstaken worden niet of in mindere mate uitgevoerd. <i>Nieuw VTH beleid 2017-2020</i> Op 11 april 2017 heeft het college van Horst aan de Maas het nieuwe beleidsplan VTH 2017-2020 vastgesteld. Dit beleidsplan is de opvolger van het "Integraal Handhavingsbeleid 2012-2015". Tijdsverloop en nieuwe wet- en regelgeving zijn aanleiding voor deze actualisatie. Het Integraal Handhavingsbeleid 2012-2015 is geëvalueerd en de resultaten daarvan zijn betrokken bij het opstellen van het beleidsplan. Daarnaast is gebruik gemaakt van het format dat door de RUD Limburg Noord is ontwikkeld. De Raad is op 7 juni 2017 geïnformeerd over het door het college vastgestelde Beleidsplan VTH 2017-2020. <i>Herijking huidige handhavingssamenwerking:</i> De gemeenschappelijke regeling bepaalt dat beide gemeenten samen garant staan voor de continuïteit en omvang van de samenwerking. Dat wil concreet zeggen dat jaarlijks een dienstenpakket wordt afgenomen dat is afgestemd op de daadwerkelijke beschikbare capaciteit van mensen en middelen. Dit uitgangspunt maakt het huidige handhavingssamenwerking juridisch te weinig flexibel om zonder financiële consequenties in te spelen op de veranderende handhavingsbehoefte van Horst aan de Maas. Dit knelpunt, ook kijkend naar de beschikbare budgetten in voorgaande jaren, was aanleiding voor de oriëntatie naar de herijking van de handhavingssamenwerking. De gesprekken hebben nog niet tot een aanpassing van de regeling geleid. <i>RUD Limburg Noord</i> In de loop van 2017 zijn de gesprekken weer opgepakt mede door de recente ontwikkelingen van de RUD Limburg Noord. Deze bestaat sinds 1 januari 2013. Het is de bedoeling dat de GR met Venray op termijn wordt opgeheven en wordt opgenomen in deze netwerk RUD. Daarnaast is er in 2017 en 2018 sprake van de eerste verkenning van de vorming van een gemeenschappelijke regeling Venlo, Venray en Horst aan de Maas (GR VVH). Deze GR richt zich ook mede op krachtenbundeling van onder meer toezichthoudende en handhavende expertise en uitvoering.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 791.700	€ 842.328
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	€ 121.295	

Nummer:	5
Naam van de verbonden partij:	Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
Vestigingsplaats:	Meerlo
Doel (openbaar belang)	· Realisatie van een duurzame waterstanddaling in de Maas. Het reactiveren van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum leiden tot significant lagere waterstanden op de Maas tijdens hoog water. Hierdoor worden stroomopwaarts gelegen dorpen en steden (waaronder Broekhuizen) beter beschermd. · Het ontwikkelen van natuur en landschap. · Het vergroten van de leefbaarheid in Wanssum. Door de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen wordt ruimte gemaakt voor nieuwe economische

	ontwikkelingen.	
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie en programma 4, Ruimte, wonen en mobiliteit.	
Bestuurlijk en financieel belang	De provincie en de regio hebben € 75 miljoen beschikbaar gesteld voor de gebiedsontwikkeling. Het Rijk draagt € 125 miljoen bij om tot een sluitende begroting te komen. Daarnaast heeft het Rijk € 10 miljoen gereserveerd uit het sluitstuk kaden budget, bestemd voor de aanleg van primaire waterkeringen in het gebied.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In 2011 is tussen partijen een bestuursovereenkomst gesloten. Daarmee werd via de procedure van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) de investering geborgd. In november 2012 is dit gevolgd door de bestuursovereenkomst planuitwerking Ooijen-Wanssum. Op basis daarvan heeft de staatssecretaris de voorkeursbeslissing genomen. Meer informatie vindt u in de projectenrapportage onder Gebiedsontwikkeling Oude Maasarm. Op 12 oktober 2016 hebben de betrokken partijen de realisatieovereenkomst gesloten. In oktober 2016 is ook het werk definitief gegund. De concrete uitvoering start in het vierde kwartaal van 2017 en zal op basis van de planning van de aannemer eind 2020 zijn afgerond.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat boekjaar	N.v.t.	

Nummer:	6
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Horst aan de Maas
Doel (openbaar belang)	Het in stand houden van een vijftal veerverbindingen over de Maas.
Relatie met programma	Programma 4, Ruimte, wonen en mobiliteit
Bestuurlijk en financieel belang	Vanuit de rol van Horst aan de Maas als centrumgemeente is de wethouder voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg Maasveren Limburg-Noord. Daarmee is het college aanspreekbaar op de manier waarop de exploitatie van de Maasveren wordt ingevuld. Er zijn geen bestuursbevoegdheden overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling. De colleges c.q. raden (in het geval van begroting en jaarrekening) van de gemeenten blijven daarmee bevoegd voor het nemen van besluiten of wijzigingen die de regeling aangaan. De exploitatie van de Maasveren brengt geen kosten met zich mee voor de individuele gemeenten. De lasten worden gedekt door de baten. In een concessieovereenkomst is de afspraak gemaakt dat er jaarlijks € 300.000 aan concessievergoeding wordt gestort · voor de apparaats- en beheerkosten van de centrumgemeente en · de dotatie aan de algemene reserve Maasveren voor de vervanging van en investeringen in de Maasveren.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's)	Conform de eerder gemaakte afspraken over de vervangingscyclus gedurende de komende 10 jaar, is het eerste nieuwe veer op 6 december 2014 opgeleverd (verbinding Kessel-Beesel). Medio september 2016 hebben allen GR-gemeenteraden ingestemd met de versnelde vervanging van de Maasveren. De financiële risico's zijn nihil, gelet op de exploitatieresultaten van de afgelopen jaren. De exploitatie is al vele jaren positief/stabiel. De risico's op het vlak van verantwoordelijkheden of in geval van calamiteiten zijn beschreven in de regeling (o.a. verzekering en aansprakelijkheid). Vanuit de doelstelling van de regeling is de verwachting dat de vijf veren in de

	vaart gehouden kunnen worden. Zolang deze doelstelling inde vier Maasoevergemeenten wordt gedeeld, zal de regeling in stand gehouden worden. In verband met de versnelde vervanging van de veren gedurende de periode 2017 tot en met 2018 is vooral inzet nodig op de coördinatie van de voorbereiding van aanbestedingen en begeleiding tijdens de bouw van de vier nog te realiseren veren. Dit geldt ook voor de invulling van het beheer en onderhoud van de veerstoeppen. De Maasveren zijn voor het overige 'beleidsarm'. Over de resultaten van de exploitatie Maasveren overlegt de exploitant een accountantsverklaring. Daarnaast maakt Horst aan de Maas als centrumgemeente jaarlijks een begroting en jaarrekening op.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 2.064.031	€ 2.156.908
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	€ 92.878 (2016)	

Nummer:	7	
Naam van de verbonden partij:	Modulaire gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	De MGR is opgericht om de samenwerking in het sociaal domein op uitvoerend niveau vorm te geven. De samenwerking bevat bij de start per 1 november 2014 als eerste module 'opdrachtgeven in het sociaal domein' en is gericht op het gezamenlijk aanbesteden en inkopen van diensten in het sociaal domein. De werkorganisatie hiervoor heet het Regionaal Bureau Opdrachtgeven (RBO).	
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein	
Bestuurlijk en financieel belang	Aan de MGR SDLN doen de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray mee. De wethouder Sociaal Domein maakt deel uit van het Algemeen Bestuur. De begroting van de MGR SDLN bevat uitsluitend bedrijfsvoeringskosten, voornamelijk personeelskosten. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage naar rato van het inwoneraantal op 1 januari van het jaar t-1. De bijdrage van Horst aan de Maas voor 2017 is € 245.000 (afgerond en exclusief btw).	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In 2017 is een begin gemaakt met de implementatie van een ontwikkelplan voor de MGR waar in totaal een periode van 3 jaar voor is uitgetrokken. Voor 2018 ligt de focus op het doorontwikkelen van kwaliteitsverbeteringen. Onder andere door het aanscherpen van het monitoringsysteem en adequaat leveranciersmanagement. Hiermee wordt er een verdieping bereikt op de activiteiten nazorg en bewaking, analyse en leveranciersmanagement.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 451.010	€ 1.046.000
Resultaat boekjaar	€ 138.000 voordelig	

Nummer:	8
Naam van de verbonden partij:	Regionale uitvoeringsdienst (RUD)
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	Het doel is uitvoering te geven aan: · omgevingsvergunningen milieu en · toezicht en handhaving op het gebied van milieu.
Relatie met programma	Programma 4, Ruimte, Wonen en Mobiliteit
Bestuurlijk en financieel belang	Het bestuur van de RUD Limburg Noord wordt gevormd door het Bestuurlijk Overleg (BO), waarin alle gemeenten en de provincie zijn vertegenwoordigd. Namens Horst aan de Maas is de burgemeester lid van het bestuur. Het bestuur stelt het regionaal uitvoeringsprogramma (UP), de bestuursovereenkomst (BO) en de dienstverlenings-overeenkomst (DVO) af. Ambtelijke afstemming vindt plaats in het platform gemeentesecretarissen. In de meerjarenbegroting 2018-2021 is voor de jaarschijven 2018 t/m 2021 een budgetverhoging van € 24.500 per jaarschijf opgevoerd voor extra capaciteit RUD.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Op basis van de wet Vergunningen, Toezicht en Handhaving (Wet VTH, op 1 april 2016 in werking getreden) moet een RUD rechtspersoonlijkheid hebben. Dat betekent dat de huidige netwerkorganisatie vóór 1-1-2018 moet zijn vastgesteld tot een gemeenschappelijke regeling. De RUD LN is in 2013 gestart als een netwerk met als juridische basis een bestuursovereenkomst. Inmiddels is via de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) wettelijk verplicht dat vanaf 1 januari 2018 alle RUD's zijn ingericht als een openbaar lichaam (OL) op basis van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Een uitvoeringsdienst met een OL biedt volgens de wetgever de benodigde waarborgen voor de gewenste eenduidigheid, uniformiteit en robuustheid van de organisatie en daarmee voor de continuïteit van omgevingsdiensten. Het Bestuurlijk Overleg (BO) van de RUD LN startte in maart 2016 met de ontwikkeling van een gemeenschappelijke regeling RUD LN. In het BO van 24 maart 2016 is een projectorganisatie ingericht. In het BO van december 2016 is een toelichting gegeven op de tussenstand. Op 16 februari en 17 maart 2017 zijn de door de projectorganisatie geleverde documenten besproken in het platform secretarissen. Het BO heeft de resultaten 6 april 2017 behandeld. Een aantal deelnemers heeft aangegeven niet in te kunnen stemmen met de voorstellen. Daarop is een bestuurlijke taskforce geïnstalleerd en alle deelnemers gevraagd in een korte reactie aan te geven waar de zorgpunten liggen. Alle 16 deelnemers hebben gereageerd. De taskforce heeft vervolgens een nieuw voorstel ontwikkeld dat in het BO van 8 juni is geaccordeerd voor doorgeleiding naar de colleges (voor vaststelling als voorgenomen besluit in het kader van de GR vorming). In de loop van 2017 wordt de organieke ontwikkeling van de netwerk RUD verder vorm gegeven. Deze 'RUD-netwerk nieuwe stijl' heeft financieel de voorkeur. In een inrichtingsplan wordt de netwerk-RUD nieuwe stijl verder uitgewerkt, en dit plan geeft inzicht in de concrete financiële gevolgen voor onze gemeente. Verder heeft de invoering van de Omgevingswet de nodige impact op de uitvoeringsprogramma's van de RUD LN. Per 1-1-2018 dient deze als Openbaar lichaam klaar te zijn. Dit kan extra middelen vragen.
	01-01-2018 (begroot) 31-12-2018 (begroot)

Eigen vermogen	€ 171.923	€ 183.038
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	-/- € 11.115	

Nummer:	9	
Naam van de verbonden partij:	Omnibuzz	
Vestigingsplaats:	Geleen	
Doel (openbaar belang)	Het realiseren van een integraal betaalbaar, kwalitatief en toekomstbestendig doelgroepenvervoer dat goed aansluit op het openbaar vervoer en waar gemeenten zeggenschap over hebben.	
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein	
Bestuurlijk en financieel belang	Wethouder verantwoordelijk voor het doelgroepenvervoer neemt deel in het dagelijks en algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Alle Limburgse gemeenten zijn deelnemer in de GR en dragen samen de bedrijfskosten.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	2017 is eerste verlengde bedrijfsjaar van mobiliteitsorganisatie Omnibuzz (dec 2016 tm dec 2017). 2018 is het 2 ^e bedrijfsjaar waarin al meer duidelijkheid bestaat over de bedrijfsvoering en het meerjarenperspectief. Activiteiten en beleid/koers Omnibuzz passen volledig in doelstellingen van de gemeenten. Zie genoemd doel (boven). Conform collegeprogramma.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 1.233.000	€ 1.185.000
Vreemd vermogen	€ 1.105.213	€ 1.591.313
Resultaat boekjaar		

Nummer:	10	
Naam van de verbonden partij:	Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	De gebiedsontwikkeling Klavertje 4 heeft betrekking op een gebied van 5.400 hectare, dat ontwikkeld wordt tot een concentratiegebied voor met name glastuinbouw, logistiek en agribusiness. De bedrijfsactiviteiten krijgen vorm in een duurzaam ontworpen werklandschap. Het gebied wordt ontsloten door de Greenportlane. Daarnaast wordt een robuuste groenstructuur gerealiseerd en speelt het energiemangement in het gebied een belangrijke rol. Doel van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 is het gebied uit te laten groeien tot een duurzaam en innovatief agro-logistiek cluster van nationale en Europese betekenis. Het versterken van de economische structuur en activiteiten moeten hand in hand gaan met het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat.	
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.	
Bestuurlijk en financieel belang	De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt het college als aandeelhouder in de BV (en tot de opheffing van de CV's als commanditair vennoot). Het aandeel van 8,3% van de gemeente Horst aan de Maas	

	vertegenwoordigt vanaf 2017 een waarde van € 3.872.000.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In het kader van het Programma Plan van Aanpak Greenport Venlo hebben de diverse partijen in december 2016 ingestemd met het definitief akkoord grond- en vastgoedexploitaties Greenport Venlo. Vanaf 2017 is het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 (werklandschapsdeel) met als aandeelhouders de provincie Limburg en de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Venray. De nieuwe exploitatie heeft op een totaalsom van ruim € 600 miljoen een eindsaldo van net boven de nul. Met de herijking van de exploitatie wordt verwacht dat er voldoende mogelijkheden zijn om risico's op te vangen. Er is sprake van verschil in hoogte van de investering per partij en daarmee verschil in risico in het project. Voor Horst aan de Maas is er sprake van een deelneming van 8,3%, zijnde € 3.872.000 aan waarde. De totale (geactiveerde) gemeentelijke bijdrage is € 2.450.000. Hierop wordt niet afgeschreven. Voor de inbreng van het eigen vermogen zal de gemeente jaarlijks een rendement van 2% uitgekeerd krijgen. De kapitaallasten van de hiervoor genoemde geactiveerde gemeentelijke bijdrage worden voortaan gedekt uit dit rendement in plaats van uit de reserve strategische aan- en verkopen. Daarnaast stelt de gemeente Horst aan de Maas een vaste geldlening (€ 10,5 miljoen) en een flexibele geldlening (max. € 3,6 miljoen) ter beschikking met een jaarlijkse rendementsvergoeding van tussen de 3,13% en 3,48%.	
	01-01-2018 (begroot) CV WOM K4	31-12-2018 (begroot) CV WOM K4
Eigen vermogen	€ 36.117.017	€ 36.263.333
Vreemd vermogen	€ 41.926.329	€ 36.957.813
Resultaat boekjaar	€ 146.316	

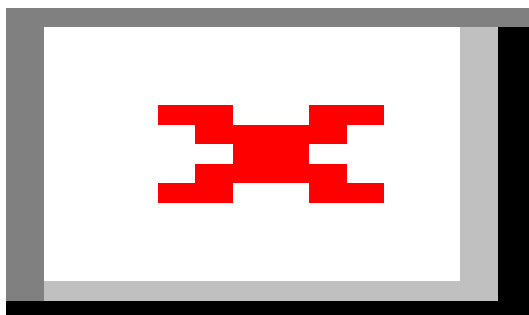
Nummer:	11
Naam van de verbonden partij:	Regio Venlo
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De Regio Venlo is een vrijwillig samenwerkingsverband dat is gericht op de economische structuurversterking van Noord-Limburg.
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.
Bestuurlijk en financieel belang	Regionale samenwerking is nodig voor een bestuurlijk krachtige regio. Voor de regiobegroting stelt iedere gemeente een jaarlijkse bijdrage van € 4 per inwoner beschikbaar. Een groot deel van de middelen was t/m 2016 bestemd voor een meerjarige bijdrage aan de vestiging van de HAS. Voor de regiobegroting 2015 en verder is bepaald dat de middelen binnen de regiobegroting de komende vier jaar beschikbaar worden gesteld voor regionale activiteiten en projecten die bijdragen aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo. Daarnaast is voor de ontwikkeling van vrijetijdseconomie een beperkt budget beschikbaar gesteld.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Voor de toekomst zijn met name de doelstellingen van de Strategische Regiovisie leidend voor de regionale samenwerking. Dit is uitgewerkt in de notitie Werken aan de Regio Venlo 2015-2018, waarin de diverse programma's zijn beschreven. De komende periode wordt prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van de Greenportcampus en de daaraan verbonden economische sectoren, én aan de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in onze regio. De risico's liggen niet in de vrijwillige samenwerking maar bij de strategische regionale projecten.

	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 355.376	€ 123.289
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	€ 232.087 negatief	

Nummer:	12	
Naam van de verbonden partij:	Banenplein Limburg	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	De samenwerking heeft tot doel het terugdringen van de kosten van externe inhuur en het versterken van de onderlinge samenwerking op het gebied van de inhuur van flexibele arbeid en payroll dienstverlening. Bovendien heeft de samenwerking het doel om de regionale arbeidsmarktpositie te bevorderen.	
Relatie met programma	Programma 1, Bestuur en dienstverlening, HRM samenwerking	
Bestuurlijk en financieel belang	De stuurgroep BanenpleinLimburg, bestaat HRM-vertegenwoordigers van de 7 Noord-Limburgse gemeenten (exclusief Mook en Middelaar), de Veiligheidsregio, Weert en Nederweert. De stuurgroep behartigt de gezamenlijke belangen van deelnemers op het gebied van inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening alsmede de doorontwikkeling van bijbehorende applicaties en HR-activiteiten. Partijen delen tevens een interne arbeidsmarkt om mobiliteit te bevorderen en streven ernaar de regio een beter positie op de arbeidsmarkt geven. De doorontwikkeling van de website www.BanenpleinLimburg.nl is hier een voorbeeld van. De gelden die worden ingezet voor de samenwerking BanenpleinLimburg worden gegenereerd vanuit de overeenkomsten die deelnemers hebben gesloten via een regionale aanbesteding met de collectieve opdrachtnemer op het gebied van Inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening. Dit zijn gelden afkomstig en gelabeld vanuit het personeelsbudget van de begroting en worden ingezet na afweging van de gezamenlijke belangen. Via het secretarissenoverleg Noord-Limburg en de lokale ambtelijke lijnen wordt d.m.v. een P&C-cylus verantwoording afgelegd en gestuurd op inzet en eventueel terugvloeien van gelden.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	De website BanenpleinLimburg wordt verder doorontwikkeld zowel qua uitstraling als qua functionaliteiten. Dit voor de externe maar ook interne werving. Er wordt een promotiefilm voor de site opgeleverd. Hiernaast wordt er ingezet op het beter benutten van de digitale marktplaats voor inhuur en doorontwikkeling van de bijbehorende functionaliteiten. Recruitment voor regionaal interne vacatures en tijdelijke opdrachten wordt geïntensiveerd. Er wordt bekeken in hoeverre de werving en selectieprocessen nader geüniformeerd kunnen worden. Er wordt een 'meester in je werkweek' georganiseerd met een breed aanbod van ontwikkelmogelijkheden om mobiliteit en brede inzetbaarheid te stimuleren.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 374.635 exclusief BTW Aandeel Hadm (€ 17.982)	€ 385.998 exclusief BTW Aandeel Hadm (€ 14.745)
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	€ 11.363	

13 Aandelen

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publiek belang zijn wij in het bezit van aandelen in een aantal vennootschappen. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. De via aandelen verbonden partijen zijn opgenomen in het hieronder opgenomen overzicht en worden aansluitend beschreven. In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. Daarnaast is een aantal Special Purpose Vehicles (SPVs) opgericht om de verkoop van Essent en Attero financieel verder af te wikkelen. Uit de verkoop van Essent aan RWE en Attero aan Waterland vloeien de verbonden partijen voort zoals genoemd onder a-1 en a-3 tot en met a-6.

Nummer:	13a-1
Naam van de verbonden partij:	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE)
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)
Relatie met programma	Programma 2 , Regionale samenwerking en economie
Bestuurlijk en financieel belang	Aandelenbezit. Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.

	PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders. Financiële risico's: Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2:81 BW).	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 1.620.000	1.600.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	verwacht resultaat na belasting 2018 -/- € 200.000	

Nummer:	13a-2
Naam van de verbonden partij:	Enexis Holding N.V. (Netwerkbedrijf)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie
Bestuurlijk en financieel belang	Doelstelling Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: · Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; · Betrouwbare energievoorziening;

	· Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; · Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; · Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving. Financieel Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Brabantse Energie Alliantie. Ook in het Provinciale energieprogramma zijn verschillende thema's zoals warmte, energieke landschappen, Nul op de meter, sustainable energy farming en groene mobiliteit waar de rol van Enexis van grote meerwaarde kan zijn. Enexis, Provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht en nul op de Meter. In 2018 wordt deze samenwerking, mede op basis van de doelstelling "versnellen van de energietransitie" verdiept en verbreed. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord- Brabant.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 3.704 mln.	€ 3.804 mln.
Vreemd vermogen	€ 3.814 mln.	Enexis geeft aan dat hiervan geen reële inschatting is te maken.
Resultaat boekjaar	Enexis verwacht een resultaat na belasting 2018 van € 200 mln.	

Nummer:	13a-3
Naam van de verbonden partij:	CBL Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent). De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL

	Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.	
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en Economie	
Bestuurlijk en financieel belang	Aandelenbezit. Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln. Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	\$ 120.000	\$ 70.000
Vreemd vermogen	\$ 0	\$ 0
Resultaat boekjaar	verwacht resultaat na belasting 2018 +/- \$ 50.000	

Nummer:	13a-4
Naam van de verbonden partij:	Verkoop Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent). In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Daarmee heeft Verkoop Vennootschap B.V. twee functies: · namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen RWE en · instructies geven aan de escrow agent (JP Morgan) over het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden.
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie
	Aandelenbezit. Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een

	risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln. Voor zover na beëindiging van alle claims van RWE en de betaling uit het General Escrow Fonds nog geld was overgebleven in het General Escrow Fonds, is het resterende bedrag uitgekeerd aan de verkopende aandeelhouders. Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln. Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 100.000	€ 60.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	verwacht resultaat na belasting 2018 +/- € 40.000	

Nummer:	13a-5
Naam van de verbonden partij:	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero) Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.
	Aandelenbezit. (ad. a) In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg

	daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.). De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre-juditiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Het Europese Hof van Justitie heeft een reactie gegeven aan de Hoge Raad een uitspraak doen. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan. De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd. (ad. b) In het kader van de verkoop van Attero aan Waterland hebben de verkopende aandeelhouders van Attero een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een escrow-rekening wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat op deze rekening zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen. Waterland heeft op 22 mei 2015 een claim van ten minste € 9,5 miljoen ingediend bij de CSV Amsterdam B.V. Vanwege die claim, diende - conform de afspraken vastgelegd in de koopovereenkomst - het gehele in escrow geplaatste bedrag ter beschikking te blijven ter afwikkeling van deze claim. De contractuele beoogde verlaging per 27 mei 2015 van het escrow bedrag (lees: betaling door de notaris van € 9,5 miljoen aan de CSV Amsterdam B.V. en daarmee aan de verkopende aandeelhouders) heeft daarom niet plaatsgevonden. In juni 2016 is een compromis bereikt tussen Waterland en de vennootschap voor een bedrag van € 5.464.217 over de belastingclaims tot en met de periode waarin Attero integraal onderdeel, als Essent Milieu, uitmaakte van de Essent-organisatie. Het bedrag is betaald uit het escrow fonds van € 13,5 miljoen. Daarnaast is door Attero een bedrag betaald aan de vennootschap van € 3.406.063 voor de (eventuele) belastingteruggaven over deze periode. Het bedrag is toegevoegd aan de overige reserves van de vennootschap en in 2016 voor een groot deel uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. (ad. c)
--	--

	Het resterend vermogen op de escrow-rekening is € 8.035.783. De escrow-rekening wordt aangehouden bij de notaris. De verkopende aandeelhouders en Waterland zijn niet zonder meer gerechtigd tot het voornoemde bij een notaris in escrow gestorte bedrag. De verkopende aandeelhouders en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dat bedrag. Zodra aan de in de escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan hetzij de CSV Amsterdam B.V. (ten gunste van de verkopende aandeelhouders van Attero), hetzij aan Waterland. Het in escrow gestorte bedrag maakt geen onderdeel van de balans van CSV Amsterdam B.V. Financiële risico's: Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 13,5 mln. op de escrow-rekening. Momenteel is er een bedrag van € 5.464.217 uitbetaald aan Waterland ten laste van de escrow-rekening, en is er een bedrag van € 3.406.063 terugbetaald door Waterland in verband met belastingteruggave. De terugbetaling is niet verrekend met de escrow, waardoor het risico nu is afgenomen tot een maximum van € 8.035.783 en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 kunnen worden geliquideerd.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 800.000	€ 600.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	verwacht resultaat na belasting 2018 -/- € 200.000	

Nummer:	13a-6
Naam van de verbonden partij:	Vordering op Enexis B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie
Bestuurlijk en financieel belang	Aandelenbezit. De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.
	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later

en beleidsvoornemens)	Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan tussen het productie- en leveringsbedrijf (Essent) en het netwerkbedrijf (Enexis). Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren, is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de lening € 1,8 miljard. Deze lening is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches: 1e Tranche: · Totaalbedrag lening € 450 mln. · Looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012) · Rente 3,27% Deze tranche is vervroegd afgelost in januari 2012 2e Tranche: · Totaalbedrag lening € 500 mln. · Looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014) · Rente 4,1% Deze tranche is vervroegd afgelost in oktober 2013 3e Tranche: · Totaalbedrag lening € 500 mln. · Looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016) · Rente 4,65% Deze tranche is vervroegd afgelost in april 2016 4e Tranche: · Totaalbedrag lening € 350 mln. · Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019) · Rente 7,2% · Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen, geoormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. Op 30 september 2018 zal de jaarlijkse rente over deze tranche worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4^e tranche. De 4^e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4^e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 geliquideerd kunnen worden.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 35.000	€ 27.500
Vreemd vermogen	€ 356.260.000	€ 356.260.000
Resultaat boekjaar	verwachting resultaat na belasting 2018 € 0	

Nummer:	13b	
Naam van de verbonden partij:	Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)	
Vestigingsplaats:	Maastricht	
Doel (openbaar belang)	WML is een Naamloze Vennootschap en heeft het exclusieve recht en de wettelijke plicht om in de provincie Limburg de productie en distributie van drinkwater te verzorgen. De kerntaak is dan ook het duurzaam en doelmatig leveren van drinkwater van een uitstekende kwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg, 24 uur per dag, met de juiste druk. Tot de kerntaak behoren ook het veiligstellen van de openbare watervoorziening en het beschermen van de Limburgse bronnen. Daarnaast verzorgt WML allerlei producten en diensten, van watertaps in de openbare ruimte en slimme meters tot proceswater voor de industrie	
Relatie met programma	Programma 5, Financiële situatie	
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente is na de aandelenhervdeling van 2016 in het bezit van 15 aandelen met een waarde van € 4.538 per aandeel, in totaal € 68.070.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Elke 5 jaar vindt een hervdeling van het aantal aandelen plaats. Daarbij worden de aandelen tussen de Limburgse gemeenten verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners. Met dien verstande dat iedere Limburgse gemeente minstens één aandeel in eigendom heeft. De laatste hervdeling heeft plaatsgevonden medio 2016. Bij deze herschikking hebben we 1 aandeel extra ontvangen. De baten komen de verkrijgers ten goede. De volgende peildatum voor de hervdeling van de aandelen is 1 januari 2021.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 191,8 mln.	
Vreemd vermogen	€ 381,1 mln.	
Resultaat boekjaar	€ 7.6 mln	

Nummer:	13c	
Naam van de verbonden partij:	Bank voor Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats:	Den Haag	
Doel (openbaar belang)	De kerntaak van Bank Nederlandse Gemeenten is tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. BNG biedt haar kernklanten financiële dienstverlening aan in goede tijden én in slechte tijden, ook op momenten dat andere partijen zich terugtrekken. De strategie van de bank is met 'de klant' mee te bewegen. Dit doet BNG door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van haar klanten.	
Relatie met programma	Programma 5, Financiële situatie	
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op haar aandelen. De gemeente Horst aan de Maas bezit 113.108 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, in totaal € 282.770.	
	Op basis van uitgebreide discussies met medewerkers, management en commissarissen heeft de bank in 2015 geconcludeerd dat ze haar positie als bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang onverkort zal handhaven. Wel kan de ruimte die deze strategie biedt	

	beter worden benut. De bank wil uitdrukkelijker een betrokken partner zijn en in een proactievere rol naar haar klanten komen. De bank wil zich explicieter profileren · richting klanten op het gebied van duurzaamheid; vooral op de thema's Energieakkoord en 'social return', · richting beleggers met Socially Responsible Investment Bonds (SRI Bonds) en · intern met een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering. In 2015 heeft de bank in het kader van het 'Global Reporting Initiative' voor het eerst gerapporteerd conform de GRI G4 comprehensive approach. Op de jaarlijkse Transparantiebenchmark, waar de transparantie van bedrijven wordt vergeleken, was BNG de vierde financiële instelling van Nederland. BNG is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank is een betrokken partner en draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het door de BNG uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke credit rating van Moody's (Aaa) en Standard & Poor's (AAA) en een rating AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 4.163 miljoen.	€ 4.486 miljoen.
Vreemd vermogen	€ 145,38 miljoen.	€ 149,51 miljoen.
Resultaat boekjaar		

Nummer:	13d	
Naam van de verbonden partij:	Bodemzorg Limburg (voorheen AVL Nazorg Limburg B.V.)	
Vestigingsplaats:	Maastricht	
Doel (openbaar belang)	Het uit een oogpunt van volksgezondheid zorgvuldig beheren van gesloten stortplaatsen in Limburg (nazorg, voorkomen van negatieve effecten naar de omgeving) en het beheer van het nazorgfonds dat daarvoor binnen de BV in het leven is geroepen. Het beheer omvat 9 gesloten stortplaatsen in Limburg. Voor onze gemeente gaat het om de voormalige stortplaats Zuringspeel.	
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein	
Bestuurlijk en financieel belang	Gemeente is samen met de andere Limburgse gemeenten aandeelhouder. Aandelenkapitaal bedraagt in totaal € 350. De jaarlijkse bijdrage is meerjarig geraamd op € 12.000.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Verder gaan met het actief zoeken naar de mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Voor uitgebreide informatie zie www.bodemzorglimburg.nl.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 2.900.292	€ 3.209.246
Vreemd vermogen	€ 23.793.554	€ 26.962.032
Resultaat boekjaar		

Nummer:	13e	
Naam van de verbonden partij:	Industriebank LIOF	
Vestigingsplaats:		
Doel (openbaar belang)	NV Industriebank LIOF helpt Limburg economisch vooruit. LIOF ondersteunt bedrijven op het gebied van innoveren, investeren en vestigen. Daarnaast wil LIOF voorwaarden scheppen voor ontwikkeling van perspectiefrijke sectoren en het vestigingsklimaat, gericht op kansen voor het MKB en ruimte voor nieuwe bedrijvigheid. Het doel van LIOF is ondernemingen pragmatisch, betrokken en proactief te ondersteunen door expertise te combineren met financiële daadkracht en een uitgebreid netwerk.	
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.	
Bestuurlijk en financieel belang	De jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders stelt de jaarrekening van LIOF vast en dient décharge te verlenen aan directie en raad van commissarissen over het gevoerde beleid. De commissarissen houden toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken. Bovendien keuren zij het beleidsplan en omvangrijke participaties goed. Wij bezitten 8 aandelen met een nominale waarde van € 908.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Een uitgebreide beschrijving van de diverse activiteiten die door het LIOF wordt ontplooid leest u op de website www.liof.nl.	
	01-01-2018 (begroot)	31-12-2018 (begroot)
Eigen vermogen	€ 73,6 mln.	
Vreemd vermogen	€ 26.9 mln.	
Resultaat boekjaar	-/- € 9,8 mln	

G. Grondbeleid

Kaders

- Besluit Begroting en verantwoording (BBV)

Doelstellingen

Voorwaarde scheppen voor en faciliteren van de bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door middel van gemeentelijk grondbeleid.

Maatregelen

De voortgang in de projecten wordt jaarlijks gerapporteerd en geactualiseerd in de Projectenrapportage bij de Jaarrekening (alle projecten) en een jaarlijkse Herzieningsrapportage (circa 1/3 deel van de grondexploitaties) in het najaar.

De projectenrapportage (alle projecten) wordt jaarlijks opgesteld bij de jaarrekening. De herzieningsrapportages (tussentijdse actualisering) bevat circa 1/3 deel van de grondexploitaties en wordt jaarlijks in het najaar opgesteld en aangeboden.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Grondprijzen worden jaarlijks vastgesteld door de raad middels de Nota grondprijzen.

In de Nota grondbeleid worden de doelstellingen, het aanpalend en bovenliggend beleid, en wettelijke procedures benoemd, die de basis vormen voor het handelen in grondexploitatieprojecten en faciliterend grondbeleid van de gemeente Horst aan de Maas.

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Tabellen paragraaf G, Grondbeleid

Voortgang van de projecten

Over de hele linie is de economische groei en de herstellende woningmarkt goed voor de grondexploitatieprojecten. Er worden weer meer woningen verkocht dan in de periode 2012-2015. De projecten in Horst en Sevenum hebben ook in de crisisjaren wel voortgang geboekt, met name in de kleine kernen betekent dat dat er weer meer kavels worden verkocht.

Projecten met een nadelig saldo	Eindwaarde	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2017)	Realisatie
Er zijn geen projecten met een nadelig saldo			
Projecten met een positief saldo	Eindwaarde	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2017)	Realisatie
America - Wouterstraat	€ 329.005	€ 286.370	31-12-2024
America - 't Slik	€ 156.195	€ 153.508	31-12-2017
Broekhuizenvorst - Roathweg	€ 411.503	€ 352.017	31-12-2025
Griendtsveen - Woningbouw Griendtsveen	€ 1.404.169	€ 1.222.205	31-12-2024
Grubbenvorst - Middelreuveld	€ 37.045	€ 35.620	31-12-2017
Grubbenvorst - LOG Witveldweg	€ 150.303	€ 140.226	31-12-2019
Grubbenvorst - Woningbouw de Comert	€ 682.211	€ 593.804	31-12-2024
Hegelsom - Groene Campus Asdonck	€ 1.793.714	€ 1.673.461	31-12-2020
Hegelsom - Kamplaan	€ 163.124	€ 157.562	31-12-2018
Horst - Afhang fase 2 en verder	€ 773.700	€ 673.437	31-12-2024
Horst - Bedrijventerrein Venrayseweg	€ 158.634	153.225	31-12-2018
Horst - Engelveld	€ 145.078	€ 142.583	31-12-2017
Horst - Hof te Berkel	€ 126.603	€ 122.286	31-12-2017
Horst - Melderlosche Weiden	€ 2.063.213	€ 1.795.845	31-12-2024
Kronenberg - Woningbouw nabij BMV	€ 219.106	€ 207.994	31-12-2018
Lottum - Veilinghof (voorheen Vosbeek)	€ 126.966	€ 118.454	31-12-2020
Meerlo - Burgveld Zuid III	€ 1.929.755	€ 1.738.985	31-12-2022
Melderslo - Achter de Pastorie	€ 478.572	€ 446.487	31-12-2020
Meterik - Schadijkerweg Oost	€ 752.015	€ 689.532	31-12-2021
Sevenum - Beatrixstraat-Staarterstraat	€ 422.475	€ 374.163	31-12-2023
Sevenum - Equestrian Centre de Peelbergen	€ 705.357	€ 635.628	31-12-2022
Sevenum - de Peelbergen	p.m.		
Swolgen - Kerkveld 2	€ 200.215	€ 183.580	31-12-2021
Tienray - Gebiedsontwikkeling Tienray	p.m.		
Totaal saldo projecten	€13.228.958	€ 11.896.972	

Hieronder een overzicht van de vastgestelde grondprijzen in gemeentelijke grondexploitaties:

Categorie Wonen	Prijsbepaling
Koop, vrije sector	€ 215 / m ²
Huur, vrije sector	€ 185 / m ²
Huur, sociale sector	€ 160 / m ²
Groen- en reststroken	€ 107,50 / m ²
Bedrijventerreinen	
Normaal	€ 100 / m ²
Zichtlocaties	€ 110 / m ²
Kantoren, retail, horeca, overige commerciële activiteiten	
Algemeen	Maatwerk, case-afhankelijk
Maatschappelijk vastgoed	
Non-commercieel maatschappelijk vastgoed	Minimaal <u>kostprijsdekkend</u>
Commercieel maatschappelijk vastgoed	Maatwerk, case-afhankelijk

Prijzen exclusief belastingen (BTW of overdrachtsbelasting). Op de verkoop zijn de algemene verkoopvoorwaarden van toepassing.

Winstneming / verliesneming

In 2017 zijn er nog geen winst- en verliesnemingen geboekt. De herzieningsrapportage geeft hier ook geen aanleiding toe. De taakstelling op personeelskosten kan nog wel leiden tot een nadere bijstelling van de winstverwachting naar beneden.

Reservebeleid

Een nadere uitwerking van de reserves voor de grondexploitatie heeft plaatsgevonden in de Nota grondbeleid 2016.

Algemene reserve bouwgrondexploitatie

De algemene reserve bouwgrondexploitatie (ARGE) is bedoeld als financieel weerstandsvermogen voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers in de huidige en toekomstige bouwgrondexploitaties.

De exploitatieresultaten van afgewikkelde plannen worden met de reserve verrekend.

De ondergrens van de ARGE bedraagt € 1,7 miljoen met een bovengrens van € 2,7 miljoen.

De ondergrens is gebaseerd op een uitgebreide risicoanalyse van de projectrisico's in de grondexploitaties en de algemene risico's m.b.t. economie en met name de woningmarkt.

Op basis van de laatste risicoanalyse op de projectenportefeuille zijn de grenzen van de reserve in stand gebleven.

Reserve strategische aan- en verkopen

De Reserve strategische aan- en verkopen is bedoeld om snel te kunnen inspelen op kansen bij de verwerving van onroerend goed. Het geeft het college van B&W bevoegdheid om strategische aan- en verkopen te kunnen doen van locaties die van belang zijn voor toekomstige ontwikkelingen. Tevens kan een eventueel onrendabel deel van een verwerving worden gedekt uit de RSAV.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De Reserve bovenwijkse voorzieningen dient ter realisatie van infrastructurele werken en voorzieningen met een bestemmingsplan overschrijdende betekenis. Het zijn voorzieningen waarvan het nut de grenzen van de nieuwe bebouwing overstijgt, zoals bijvoorbeeld rotondes of ontsluitingswegen.

Risico's grondexploitatie

Voor een nadere toelichting bij de algemene risico's van de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen (onderdeel grondexploitaties algemeen).

H. Ombuigingen

Kaders

- Een structureel sluitende begroting in het kader van provinciaal Toezicht.

Doelstellingen

Inzicht verschaffen in de omvang en voortgangsrealisatie van de gemeentelijke ombuigingen voor een structureel sluitende begroting.

Maatregelen

Wij monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen

Portefeuillehouder: Rensch Ger, van

Tabellen paragraaf H, Ombuigingen

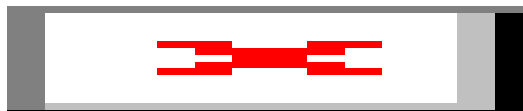
In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van de vastgestelde ombuigingen ten behoeve van een meerjarig structureel sluitende begroting. De ombuigingsdoelstelling voor 2021 wordt bijgesteld naar een nog te realiseren taakstelling van € 2 miljoen.

Verloop overzicht ombuigingen

De gemeenteraad heeft op 4 juli 2017 besloten dat in 2019 de benodigde structurele loonsom vanaf 2020 wordt vastgesteld. Op dat moment wordt duidelijk in hoeverre deze taakstelling gehandhaafd blijft. In deze begroting is de taakstelling opgenomen in afwachting van definitieve besluitvorming in 2019.

Nog te realiseren ombuigingen

Niet te realiseren ombuigingen

1. Samenwerking met een partner (gemeente)

De samenwerking met Venray en Venlo op het gebied van bedrijfsvoering begint nu te vorderen. Afstemming heeft plaatsgevonden over de thema's waar de samenwerking kan gaan plaatsvinden. Realisatie van de samenwerking vraagt aan de voorkant om een forse tijdsinvestering. Hiervoor zal een deel van het incidenteel beschikbaar gestelde budget voor werkdrukverlaging ingezet worden.

DIVERSEN

Algemeen (inleiding / financiële samenvatting / kerngegevens)

Algemeen (inleiding / financiële samenvatting / kerngegevens)

- Algemeen (inleiding / financiële samenvatting / kerngegevens)

Overhead / vennootschapsbelasting / onvoorzien

Overhead / vennootschapsbelasting / onvoorzien

- Overhead / vennootschapsbelasting / onvoorzien

Financiële begroting

Financiële begroting

- Financiële begroting

Bijlagen (beleidsindicatoren / griffiebegroting)

Bijlagen (beleidsindicatoren / griffiebegroting)

- Bijlagen (beleidsindicatoren / griffiebegroting)

Raadsvoorstel en raadsbesluit

Raadsvoorstel en raadsbesluit

- Raadsvoorstel
- Raadsbesluit

Begroting in één oogopslag

Begroting in één oogopslag

- Begroting in één oogopslag